

อาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชน
ตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โดย

ทัศนีย์ สิงห์เจริญ

โสรัถน์ มงคลมะไฟ

สมใจ ศรีเนตร

สุภาพร เพชรรัตน์กุล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

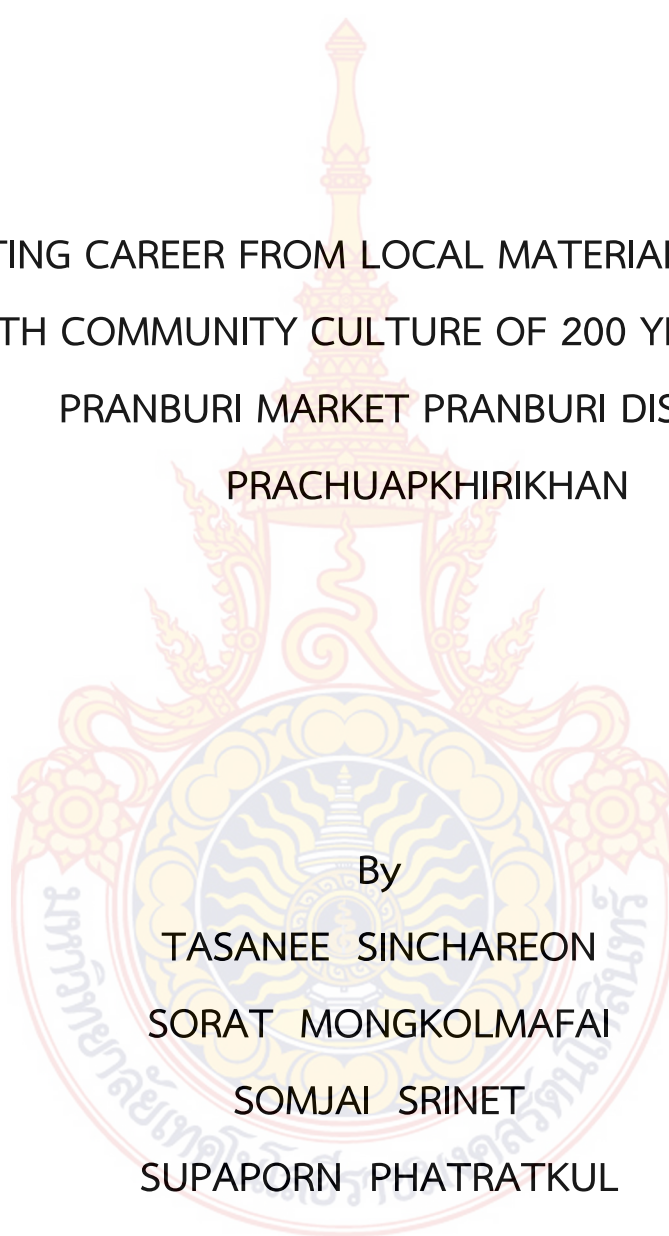
Copyright © by Rajamangala University of Technology Rattanakosin

All rights reserved

สนับสนุนงบประมาณโดย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ประจำปีงบประมาณ 2557

SPORTING CAREER FROM LOCAL MATERIAL IN ACCORDING
WITH COMMUNITY CULTURE OF 200 YEAR OLD CUT
PRANBURI MARKET PRANBURI DISTRICT,
PRACHUAPKHIRIKHAN

By
TASANEE SINCHAREON
SORAT MONGKOLMAFAI
SOMJAI SRINET
SUPAPORN PHATRATKUL

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Copyright © by Rajamangala University of Technology Rattanakosin

All rights reserved

Granted by

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Fiscal year 2014

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้ข้อมูลในการดำเนินการวิจัย ที่ทำให้การตอบแบบสอบถามได้ ข้อมูลสมบูรณ์บรรลุวัตถุประสงค์ของการทำงานวิจัยในครั้งนี้

กราบขอบพระคุณผู้บริหารวิทยาเขตวังไกลกังวล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภาพร นาคทิม รองอธิการบดีประจำพื้นที่วิทยาเขตวังไกลกังวล ที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัย และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม ตลอดจนผู้ช่วยศาสตราจารย์โสภณ เปียสนธิ ให้ความช่วยเหลือด้านภาษา ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่าน บุคคลากร และหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือเป็นอย่างดีทำให้การศึกษารายงานวิจัยนี้สามารถดำเนินงานสำเร็จลุล่วงลงได้

หากรายงานวิจัยฉบับนี้เกิดประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งทางตรงหรือทางอ้อม คณะผู้วิจัยขอขอบคุณในครั้งนี้อย่างสูงแก่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ มหาวิทยาลัยอันทรงคุณค่าควรแก่การเทิดทูน

คณะผู้วิจัย

สิงหาคม 2557

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Copyright © by Rajamangala University of Technology Rattanakosin

All rights reserved

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ: Social 003/2557

ชื่อโครงการ: อาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี
อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ชื่อนักวิจัย: ทศนีย์ สิงห์เจริญ, โสรรัตน์ มงคลมะไฟ, สมใจ ศรีเนตร, สุภาพร เพชรรัตน์กุล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นของชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีรูปแบบทางวัฒนธรรมด้านการประกอบอาชีพ และการสร้างรายได้โดยคำนึงถึงศักยภาพของชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี และเปรียบเทียบวัสดุท้องถิ่นในการทำอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ เพื่อนำไปสู่การสร้างอาชีพเสริมทางเลือกใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีจำนวน 398 คน เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา สถิติที่ใช้คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุในช่วงระหว่าง 31-40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท ต้องการใช้เวลาว่าง 1-2 ชั่วโมง เพื่อหารายได้เสริมต่อเดือน 3,001-4,000 บาท ต้องการลงทุนกับการประกอบอาชีพเสริม 1,001-1,500 บาท โดยความคาดหวังให้อาชีพเสริมเป็นที่ต้องการของตลาด และต้องการให้สมาชิกในครอบครัวช่วยกันทำ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมในด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม และด้านประเภทของอาชีพเสริมแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม และด้านประเภทของอาชีพเสริมแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกันในทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

E-mail Address : Tasamees@rmutr.ac.th

ระยะเวลาโครงการ : 1 ตุลาคม 2556 - กันยายน 2557

Abstract

Code of project : Social 009/2557

Project name : SPORTING CAREER FROM LOCAL MATERIAL IN ACCORDING WITH COMMUNITY CULTURE OF 200 YEAR OLDCUT PRANBURI MARKET, PRANBURI DISTRICT, PRACHUAPKHIRIKHAN

Researcher name : TASANEE SINCHAREON, SORAT MONGKOLMAFAI, SOMJAI SRINET, SUPAPORN PHATRATKUL

The research has purposes for studying local material in 200 years old Pranburi Market Community where it has career cultural form and income earning by thinking about capacity of the community and doing comparison local materials in doing supporting careers earning more income for leading to having more new supporting career. It has 398 villagers of example group. It's descriptive research. The statistics used in the research are percentage, average, standard deviation and One-Way ANOVA. Data analysis is done by Statistics Package for the Social Sciences Programme with the confidence level at 0.05.

The result found that the most sampling group is female aging during 31-40 years old, got degree level, working in private sectors, averaging income per month 10,001-15,000 baht. They spent leisure time 1-2 hours per day for collecting 3000-4000 baht from supporting income. They like to invest 1001-15000 baht with supporting career. They are expecting the supporting career to be wanted of the market and like family members work together.

The result from testing of the assumption found that the difference of education of sampling group want factors of supporting career in material and in types of supporting career. The sampling group which has different careers wants different factors for doing supporting career in material and types of supporting careers. The sampling group which has different age and monthly average income has different factors in doing supporting career in every way at the level of statistical significant 0.05

E-mail Address : Tasamees@rmutr.ac.th

Period of project : October 1, 2013 – September 30, 2014

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์การวิจัย	3
3. สมมติฐานการวิจัย	3
4. ขอบเขตการวิจัย	3
5. นิยามศัพท์	4
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ประวัติตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี	7
2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับอาชีพเสริม และการพัฒนาอาชีพ	10
2.3 แนวคิดทฤษฎีวัฒนธรรมชุมชน	21
2.4 แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน	32
2.5 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	42
2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย	47

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	49
3.3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการศึกษา	50
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	51
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้การวิเคราะห์	52

บทที่ 4 ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล	56
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะอาชีพเสริมที่ตรงกับความต้องการ	58
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการปัจจัยในการสร้างอาชีพ	60
4.4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ	63
4.5 การทดสอบสมมติฐาน	63

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย	95
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	98
5.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	101

บรรณานุกรม 102

ภาคผนวก

ประวัติผู้วิจัย

All rights reserved

สารบัญตาราง

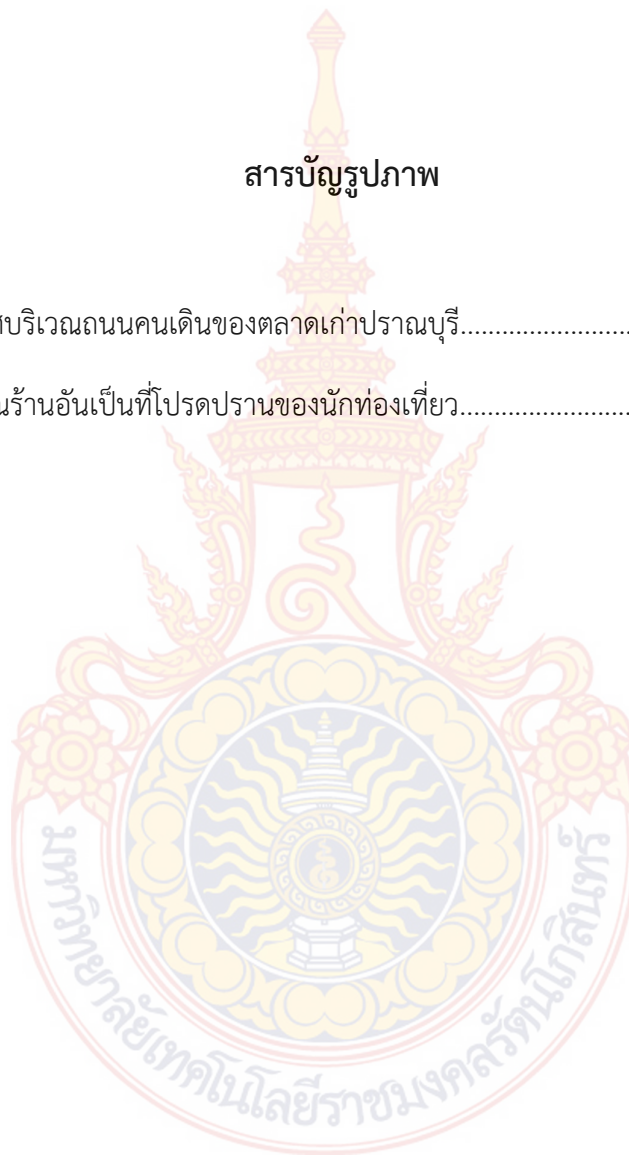
ตารางที่	หน้า
1. แสดงจำนวนร้อยละจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	56
2. แสดงผลการวิเคราะห์รูปแบบอาชีพเสริมที่ตรงกับความต้องการ.....	57
3. แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการปัจจัยในการสร้างอาชีพ ด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม.....	59
4. แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการปัจจัยในการสร้างอาชีพ ด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม.....	59
5. แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการปัจจัยในการสร้างอาชีพ ด้านลักษณะการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพเสริม.....	60
6. แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการปัจจัยในการสร้างอาชีพ ด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม.....	60
7. แสดงลำดับความต้องการต่อปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมในด้านต่าง ๆ.....	61
8. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านเพศต่อปัจจัยในด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม..	62
9. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านเพศต่อปัจจัยในด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม..	63
10. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านเพศต่อปัจจัยในด้านลักษณะการพัฒนาทักษะ.....	64
11. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านเพศต่อปัจจัยในด้านประเภทของอาชีพเสริม.....	66
12. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านเพศต่อปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม.....	67
13. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอายุต่อปัจจัยในด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	68
14. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอายุต่อปัจจัยในด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	69
15. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอายุต่อปัจจัยในด้านลักษณะการพัฒนาทักษะ.....	70
16. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอายุต่อปัจจัยในด้านประเภทของอาชีพเสริม.....	71
17. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอายุต่อปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม.....	72
18. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านระดับการศึกษาต่อปัจจัยในด้านลักษณะวัสดุ ในการประกอบอาชีพเสริม.....	73
19. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านระดับการศึกษาต่อปัจจัยในด้านประเภทวัสดุ ในการประกอบอาชีพเสริม.....	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
20. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านระดับการศึกษาต่อปัจจัยในด้านลักษณะการพัฒนาทักษะ.....	76
21. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านระดับการศึกษาต่อปัจจัยในด้านประเภทของอาชีพเสริม.....	77
22. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านระดับการศึกษาต่อปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม.....	78
23. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอาชีพต่อปัจจัยในด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม.....	79
24. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอาชีพต่อปัจจัยในด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม.....	81
25. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอาชีพต่อปัจจัยในด้านลักษณะการพัฒนาทักษะ.....	82
26. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอาชีพต่อปัจจัยในด้านประเภทของอาชีพเสริม.....	83
27. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอาชีพต่อปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม.....	84
28. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อปัจจัยในด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม.....	85
29. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อปัจจัยในด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม.....	87
30. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อปัจจัยในด้านลักษณะการพัฒนาทักษะ.....	88
31. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อปัจจัยในด้านประเภทของอาชีพเสริม.....	89
32. แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม.....	90

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 บรรยากาศบริเวณถนนคนเดินของตลาดเก่าปราณบุรี.....	8
ภาพที่ 2 โปรตปราณร้านอันเป็นที่โปรดปรานของนักท่องเที่ยว.....	11

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Copyright © by Rajamangala University of Technology Rattanakosin

All rights reserved

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยการเพิ่มศักยภาพ และบทบาทชุมชนที่นำไปผสมผสาน และพัฒนาทักษะ ภูมิปัญญา ความรู้ของชุมชนให้มีประสิทธิภาพเชิงพัฒนา เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ และสร้างรายได้ โดยการร่วมกันระหว่างชุมชนและนักวิจัย ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมกระบวนการพัฒนา โดยการนำวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยผ่านกระบวนการใช้ทักษะฝีมือของคนในชุมชนมาสร้างอาชีพเสริมให้กับคนในชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการนำผลิตภัณฑ์มาวางจำหน่ายที่ค้ำจนถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นหลัก

วัฒนธรรมนับเป็นวิถีชีวิตที่เป็นคุณลักษณะของมนุษย์ และกลุ่มชน ซึ่งเป็นความสุข ความสงบ ของบุคคลและชุมชน รูปแบบวัฒนธรรมเป็นปรากฏการณ์ที่แสดงออกมาให้เห็น และมีความเชื่อ คุณค่า ทางวัฒนธรรมเป็นแก่นแท้ที่ซ่อนเหตุและผลอยู่ภายใน ดังนั้น สังคมอยู่ได้เพราะมีวัฒนธรรม ที่ถ่ายทอด จากสังคมรุ่นหนึ่งไปสู่ชนรุ่นหนึ่ง จึงกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมเป็นผลรวมของลักษณะอันเด่นชัดทาง จิตใจ วัตถุ ปัญญาและอารมณ์ (ก่อ สวัสดิพิพานิช, 2529) ซึ่งวัฒนธรรมแต่ละวัฒนธรรมมีองค์ประกอบ เด่น คือ ความเชื่อทางวัฒนธรรม รูปแบบทางวัฒนธรรม และคุณค่าทางวัฒนธรรม ดังนั้น วัฒนธรรม ชุมชน คือ แบบแผนการดำรงชีวิตที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกันของคนในชุมชนที่มีวัสดุท้องถิ่นมาใช้ให้เกิด ประโยชน์อย่างสูงสุด โดยคำนึงถึงคุณค่าที่ไม่สามารถวัดเป็นตัวรายได้ได้

ตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี เป็นเมืองเก่าเมืองหนึ่งทางภาคใต้ของอาณาจักรไทยมาแต่สมัย โบราณ เป็นเมืองที่เกิดขึ้นสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี แต่ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าตั้งขึ้นเมื่อใด เพิ่งปรากฏในกฎหมายตรา 3 ดวง ซึ่งพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้โปรดเกล้าให้ชำระขึ้น มีความว่า สมัยพระบรมไตรโลกนาถเป็นพระเจ้าแผ่นดิน สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี มีพระบรมราชโองการสั่งว่า บรรดาข้าราชการอยู่ ณ หัวเมืองปักษ์ใต้ ฝ่ายเหนือทั้งปวง ให้ถือศักดินาตามพระราชบัญญัติศักดินา หัวเมืองบัญญัติไว้ว่า พระปราณบุรี

เจ้าเมืองปราณได้ถือศักดินา 3,000 เป็นเมืองจัตวา ศุภมัศดุ 1298 (พ.ศ.1919) เมืองปราณบุรี นับว่าเป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่ง เพราะเคยใช้เป็นชื่อเมืองประจวบคีรีขันธ์ มาครั้งหนึ่งและเมืองปราณบุรีก็มีมาก่อนเมืองประจวบคีรีขันธ์

ที่ทำการเมืองปราณบุรี แต่เดิมศาลากลางเมือง ตั้งอยู่ที่บ้านเมืองเก่า คือ ตำบลปราณบุรีในปัจจุบัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2449 ได้ย้ายที่ทำการไปตั้งที่อาคารตึกตำบลปากคลองปราณ(ตึกและที่ดินริมน้ำ โดยเฉพาะตัวตึกตั้งอยู่ริมน้ำ ขณะนี้ตัวตึกถูกระแสน้ำกัดเป็นคลองไปแล้วยังคงอยู่แต่ที่ดิน ซึ่งปัจจุบันตกเป็นที่ราชพัสดุ จากนั้นเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ.2459 ได้ย้ายมาตั้งอยู่ที่สถานีรถไฟปราณบุรี ด้านตะวันออกริมแม่น้ำ ในตำบลเมืองเก่า และปัจจุบันที่ว่าการอำเภอปราณบุรีได้ย้ายมาอยู่ที่พื้นที่หมู่ที่ 3 ตำบลเขาน้อย ริมถนนเพชรเกษม ตั้งแต่วันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2521

ด้วยความเก่าแก่มีมนต์ขลัง ชุมชนชาวตลาดเก่าปราณบุรี ตั้งใจที่จะบอก เล่าเรื่องราวความเป็นมา วิถีชีวิต ในบรรยากาศเก่าๆ ที่หลงเหลืออยู่ และเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่งเสริมรายได้แก่คนในชุมชน ด้วยการเปิด “ตลาดปราณบุรี 200 ปี” เป็นถนนคนเดิน นอกจากจะได้ชมกับภาพบรรยากาศเก่าๆ แล้ว ยังได้จับจ่ายใช้สอยสินค้าและอาหารย้อนยุคมากมาย ซึ่งเปิดตลาดและประชาสัมพันธ์ครั้งแรก วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เป็นต้นมา

คำขวัญปราณบุรี....ปราณบุรีเมืองเก่า เสาหลักเมืองคู่บ้าน สืบประรดหวานขึ้นชื่อ เลื่องลือทะเลงาม อุทยานสวยล้ำ แม่น้ำปราณคือชีวิต (<http://www.tambonpranburi.go.th>)

คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาอาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่า ปราณบุรี 200 ปี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ชุมชนมีสภาพชุมชน ประวัติชุมชน วิถีชีวิต ความเก่าของชุมชน ที่สามารถนำผลิตภัณฑ์วัสดุท้องถิ่นมาสร้างอาชีพให้เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อดำเนินการสร้างอาชีพเสริม ทำให้มีรายได้ มีชื่อเสียง และความพึงพอใจในตนเองที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อทำให้เกิดรายได้ ซึ่งจะส่งผลดีต่อชุมชนในท้องถิ่น และจังหวัดได้รับการพัฒนาโดยรวมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง อาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตามความสำคัญและที่มาของปัญหา ดังนี้

1. เพื่อศึกษาวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นของชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีรูปแบบทางวัฒนธรรมด้านการประกอบอาชีพ และการสร้างรายได้
2. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างอาชีพจากวัสดุในท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชน โดยคำนึงถึงศักยภาพของชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี
3. เพื่อเปรียบเทียบวัสดุท้องถิ่นในการทำอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ เพื่อนำไปสู่การสร้างอาชีพเสริมทางเลือกใหม่
4. เพื่อศึกษาปัญหาในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ของชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี

3. สมมติฐานการวิจัย

ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ต่างกัันมีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ที่ต่างกััน

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีการอธิบายถึงวิธีการดำเนินการวิจัยโดยเขียนเป็นรูปแบบแผนภาพได้ดังนี้

Copyright © by Rajamangala University of Technology Kattanakosin

All rights reserved

5. ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง อาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการกำหนดขอบเขตของการวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการกำหนดขอบเขตของเนื้อหาจะมุ่งเน้นในด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ ผลของอาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชน ได้แก่ ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต วิธีคิด สภาพเศรษฐกิจ และสังคม

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการกำหนดขอบเขตของพื้นที่ที่จะมุ่งเน้นพื้นที่ที่ได้ทำการสำรวจข้อมูลเพื่อค้นหาหลักฐาน และปรากฏการณ์ที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ที่ได้ซึ่งประกอบด้วย พื้นที่สำรวจข้อมูลจากตลาดเก่า ปรานบุรี 200 ปี ที่พอเพียงพอจำนวนที่นำไปวิเคราะห์ทางสถิติได้

3. ขอบเขตเวลา

ในการกำหนดขอบเขตเวลาของการดำเนินการวิจัยกำหนดเวลา 12 เดือน โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

ระยะเริ่มต้นจัดเก็บข้อมูลเบื้องต้นทุกตอนตั้งแต่วันที่ ตุลาคม – ธันวาคม 2556

ระยะการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ มกราคม - มิถุนายน 2557

ระยะการจัดทำผลการค้นคว้าและรายงานผลการศึกษา กรกฎาคม - กันยายน 2557

6. นิยามศัพท์

อาชีพเสริม หมายถึง อาชีพที่เพิ่มจากอาชีพประจำที่มีอยู่แล้ว เพื่อจะเพิ่มช่องทางการทำเงิน หรือเพิ่มรายได้ ให้มากยิ่งขึ้น หรือให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

วัสดุท้องถิ่น หมายถึง สิ่งของที่มีอยู่ในท้องถิ่นตามภูมิประเทศ ซึ่งจะแตกต่างกันไปบ้างในแต่ละ ภูมิภาค วัสดุท้องถิ่นที่เราพบเห็นในท้องถิ่นต่าง ๆ

วัฒนธรรมชุมชน หมายถึงวัฒนธรรมเดิมที่สร้าง และสั่งสมมาแต่โบราณที่เน้นความสำคัญของ วัฒนธรรมชาวบ้าน ความเป็นชุมชนท้องถิ่น ที่มีลักษณะเกื้อกูล พึ่งพาอาศัยไม่อยู่แบบตัวใครตัวมัน ไม่ แข่งขันหรือเอารอดเอาเปรียบกัน มีภูมิปัญญาสามารถพึ่งตนเองได้ และมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติใน ลักษณะที่ให้ความเคารพ

การมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วน ร่วมใน กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ไม่ว่าจะ เป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ในสิ่งที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน

รายได้เสริม หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการทำกิจกรรมบางอย่างในเวลาว่าง

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงวัสดุในท้องถิ่นของตลาดเก่าปรางมบุรี 200 ปี ที่มีรูปแบบทางวัฒนธรรมด้านการประกอบอาชีพ และการสร้างรายได้
2. สามารถสร้างแนวทางการสร้างอาชีพเสริมจากวัสดุในท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชน โดยคำนึงถึงศักยภาพของชุมชนตลาดเก่าปรางมบุรี 200 ปี
3. สามารถพัฒนาวัสดุท้องถิ่นในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ และนำไปสู่การสร้างอาชีพเสริมทางเลือกใหม่ให้กับชุมชน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Copyright © by Rajamangala University of Technology Rattanakosin

All rights reserved

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการศึกษาวิจัยอาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมเอกสาร ตำรา แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องโดยมีสาระสำคัญเรียงตามลำดับดังนี้

1. ประวัติตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับอาชีพเสริม และการพัฒนาอาชีพ
3. แนวคิดทฤษฎีวัฒนธรรมชุมชน
4. แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน
5. งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. ประวัติของตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี

ตลาดเก่าเมืองปราณ วันวานที่หวนกลับมา

“ปราณบุรีเมืองเก่า

เสาหลักเมืองคู่บ้าน

สับประรดหวานขึ้นชื่อ

เลื่องลือทะเลงาม

วนอุทยานสวยล้ำ

แม่น้ำปราณคือชีวิต

คำขวัญประจำอำเภอปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์

All rights reserved

ภาพที่ 1 บรรยากาศบริเวณถนนคนเดินของตลาดเก่าปราจีนบุรี

อำเภอปราจีนบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ก่อนที่จะกลายมาเป็นเมืองท่องเที่ยวทางทะเลชื่อดังในปัจจุบัน เมืองนี้เป็นเมืองโบราณปรากฏชื่อเมืองชัดเจนมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา

ปราณีต สุทธานันท์ ผู้สนใจในประวัติศาสตร์เมืองปราจีนบุรี ให้ข้อมูลว่า มองซิเออร์ เซเบเรต์ ราชทูตชาวฝรั่งเศส ที่เดินทางมาเข้ามาเมืองไทยในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้มีบันทึกถึงเมืองปราจีนว่า ปราณ (Pran) เป็นเมืองที่สร้างขนานไปกับปากแม่น้ำปราณ ตัวเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีกำแพงเมืองทำด้วยไม้ไผ่ มีป้อมปราการทรงสี่เหลี่ยมสร้างด้วยอิฐ

เมืองปราจีนบุรีมีความเจริญรุ่งเรืองเรื่อยมา ในฐานะเมืองจัตวาทางตอนใต้ของเมืองหลวงและเมืองท่าแห่งอ่าวไทยตอนกลาง

1. ปราจีนบุรีที่รุ่งโรจน์

ครั้นมาถึงในยุคกรุงรัตนโกสินทร์ สมัยรัชกาลที่ 5 ในปี พ.ศ. 2449 ได้มีการตัดทางรถไฟผ่านเมืองปราจีนบุรีพร้อมกับตั้งสถานีรถไฟขึ้นที่ชุมชนบ้านเมืองเก่า (ภายหลังเปลี่ยนชื่อมาเป็น ต.ปราจีนบุรี) ส่งผลให้ชุมชนแห่งนี้เจริญรุ่งเรืองอย่างมาก กลายเป็นศูนย์กลางของอำเภอ ทั้งด้านการเมือง

การปกครอง การคมนาคมขนส่ง และศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจที่มี “ตลาดเมืองปราณ” (ตลาดเก่าเมืองปราณบุรี) เป็นย่านค้าขายสำคัญในระหว่างพื้นที่ภาคกลางตอนล่างและภาคใต้ตอนบน

ป่าบุญปลูก กลิ่นแพทยกิจ ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอปราณบุรี เล่าว่า ตลาดปราณต่างจากตลาดทั่วไป เป็นตลาดที่นัด (ตลาดนัด) ขายของกันทุกวันโกน (ขึ้นและแรม 7 ค่ำ และ 14 ค่ำ) แล้วขายข้ามวันไปจนถึงสิ้นวันพระ (8 ค่ำ และ 15 ค่ำ)

“สมัยนั้นถนนหนทางลำบากไม่มีรถราวิ่งรับส่งสินค้า แต่ตลาดที่นี่กลับคึกคักมาก มีข้าวของขายยาวเป็นกิโลไปตลอด 2 ข้างทางรถไฟ พ่อค้าแม่ค้ามีทั้งคนที่นี่และคนต่างถิ่น มีทั้งล่องเรือมา หรือบรรทุกข้าวของใส่เกวียนมาทางบก บางคนมาไกลจากประจวบ เพชรบุรี ราชบุรีก็มี” ป่าบุญปลูกรำลึกความหลัง

2. ความเปลี่ยนแปลง

ในช่วงราวๆ ก่อนปี พ.ศ. 2500 ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นเมื่อมีการตัดถนนเพชรเกษมผ่าน อำเภอปราณบุรี ทำให้ชาวบ้านส่วนหนึ่งในชุมชนบ้านเมืองเก่าทยอยย้ายไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ริมถนนใหญ่บริเวณ 4 แยกปราณ ต.เขาน้อย เกิดเป็นเมืองปราณใหม่ขึ้นมา

อำเภอปราณบุรีในยุคนั้น จึงมีเมืองหลักๆที่เป็นศูนย์กลาง อยู่ 2 เมืองด้วย คือเมืองใหม่ที่ 4 แยกปราณ ต.เขาน้อย ที่กำลังโตวันโตคืน กับเมืองเก่าที่ ต.ปราณบุรีที่แม้ไม่โตแต่ก็ไม่ตาย เพราะเมืองเก่าปราณยังคงมีส่วนราชการหลักๆอยู่ เป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดการเดินทางเข้า-ออก สร้างความเคลื่อนไหวให้ชุมชน

ทว่ามาในปี พ.ศ. 2520 เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ เมื่อทางการได้มีนโยบายย้ายส่วนราชการในชุมชนเมืองเก่าปราณบุรีออกไปอยู่ริมถนนใหญ่ ด้วยเหตุผลสะดวกต่อการติดต่อสัญจรและเพื่อความโอเอใจใหญ่โตของสถานที่

เมื่อส่วนราชการย้ายไป ชาวบ้านส่วนใหญ่ที่ทำธุรกิจการค้าก็ย้ายไปอยู่ริมถนนใหญ่ตามส่งผลให้เมืองเก่าปราณบุรีที่เคยรุ่งเรืองหดตัวเล็กลง กลายเป็นเมืองอันเงียบเหงา ชบเซา อีกทั้งยังทำให้ตลาดเมืองปราณที่เคยรุ่งเรืองหมดความสำคัญลง นับเป็นเวลากว่า 30 ปีจนถึงปัจจุบัน

นั่นจึงทำให้ อ.วิลาศ แต่งเกตุ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาห้วย ผู้มีความทรงจำอันดีงามและยังไม่ลืมอดีตอันรุ่งโรจน์ของตลาด (เก่า) เมืองปราณ เห็นว่าต้องทำอะไรสักอย่าง ก่อนที่เมืองปราณบุรีจะถูกทิ้งร้างและถูกลืม เหลือเพียงตำนาน

เขาจึงเป็นตัวตั้งตัวตีรวบรวมสมัครพรรคพวกผู้มีแนวคิดตรงกัน ร่วมรื้อฟื้นบรรยากาศอันรุ่งโรจน์ของเมืองเก่าปราณบุรีในรูปแบบ “ตลาดนัดถนนคนเดิน” ขึ้นมา โดยมีการเปิดกิจกรรม “ถนนคนเดินตลาดเก่าเมืองปราณบุรี” (หรือที่บางคนเรียกว่าตลาดเก่า 200 ปี ปราณบุรี) ครั้งปฐมฤกษ์ขึ้นในวันที่ 14 ส.ค. 53 และหลังจากนั้นก็จัดต่อเนื่องเรื่อยมาในทุกๆ เย็นวันเสาร์ สำหรับบรรยากาศของตลาดนัดถนนคนเดินที่นี้เน้นขายสินค้าอาหารในราคาประหยัด ไม่แพง มีทั้งส่วนที่เป็นร้านค้าร้านอาหาร และแผงสินค้าที่ชาวบ้านนำมาตั้งวางริมถนน

โดยในบริเวณลานกว้างหน้าสถานีรถไฟ (ใต้ต้นจามจุรีใหญ่) จะมากไปด้วยอาหารการกินหลากหลาย อาทิ ก๋วยจั๊บ ก๋วยเตี๋ยว ลูกชิ้นปิ้ง ขนมหวาน น้ำสมุนไพรร้อน ห่อหมก ข้าวห่อใบบัว และ “ส้มตำโบราณ” ที่ปัจจุบันหาากินค่อนข้างยาก ปลาหมึกย่าง (ดั้งเดิมเป็นหอยเสียบ) กินกับเครื่องเคียง มะละกอและน้ำจิ้ม 3 รส

ขณะที่บนถนนปีกกาถัดเข้ามาทางทิศตะวันออกและทิศเหนือ บรรยากาศจะเป็นอาคารเก่าเรือนไม้ 2 ชั้น ประตูบานเฟี้ยม มีระเบียงบนชั้นสอง หลังคาสังกะสี แซมด้วยห้องแถวปูนที่สร้างขึ้นใหม่ มีจุดน่าสนใจ นำโดยร้านของเก่า (ศูนย์ประสานงาน) ตรงหันมุมถนนที่นอกจากจะมีของเก่าหลากหลายให้ชมที่นี้ยังเป็นศูนย์ประสานงาน เป็นจุดร้องคาราโอเกะเพลงเก่าที่เรียกความศรัทธาและรอยยิ้มจากผู้ผ่านไปผ่านมาได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 2 โปรดปรานร้านอันเป็นที่โปรดปรานของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว

มีร้านกาแฟ “โปรดปราน” กับร้าน “บ้านอาม่า” สองร้านใกล้ๆ กันที่เป็นทั้งจุดถ่ายรูปสำคัญแก่นักท่องเที่ยว เพราะทั้ง 2 ร้านสามารถนำเรือเก่ามาตกแต่งจัดแสดงข้าวของเครื่องใช้ผสมผสานระหว่างความเก่ากับใหม่ได้อย่างน่าชม

นอกจากนี้บนถนนคนเดินแห่งนี้ยังมีเวทีจัดแสดงความสามารถของเด็กๆ ในชุมชน มีร้านก๋วยจั๊บเจ้าอร่อย (เจ้าเก่า) มีแผงชาชัก มีมุมถ่ายรูป มีร้านขายของที่ระลึก แผงขายงานศิลปะ มีจุดนวดเท้าคลายเมื่อย แผงขายสินค้าต่างๆ และอื่นๆ อีกหลากหลาย นับเป็นการฟื้นฟูเมืองเก่าปราณบุรีให้กลับมามีชีวิตชีวา อีกครั้ง

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับอาชีพเสริม และการพัฒนาอาชีพ

อาชีพเสริม หมายถึง อาชีพที่ประกอบกันเป็นธุรกิจภายในครอบครัวที่ต้องใช้ความรู้หรือทักษะที่ต้องการฝึกอบรมพอสมควร เช่น อาชีพทำของที่ระลึกด้วยวัสดุท้องถิ่น การปลูกผัก การเลี้ยงปลา เป็นต้น และผู้ประกอบการอาชีพเสริม หมายถึง ผู้ประกอบการขนาดย่อมที่เป็นธุรกิจภายในครอบครัว (อิศราพันธ์ ชูชุกี 2548) บางแนวคิดกล่าวว่า อาชีพเสริมเป็นอาชีพที่สามารถดำเนินการเองได้โดยลงทุนน้อย ใช้ความคิด กำลังกายค่อนข้างมาก เน้นการพึ่งตนเอง หรืออาจกล่าวได้ว่า อาชีพอิสระมีความหมายคล้ายกับอาชีพส่วนตัวธุรกิจขนาดย่อม (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณะ 2535) บางแนวคิดกล่าวเกี่ยวกับอาชีพเสริมโดยเน้นที่ความเป็นอิสระของการประกอบอาชีพว่าเป็น ธุรกิจที่เป็นอิสระมีเอกชนเป็นเจ้าของดำเนินการโดยเจ้าของไม่เป็นเครื่องมือของธุรกิจใด และไม่ตกอยู่ภายใต้ของบุคคลอื่นหรือธุรกิจอื่น (อำนาจ แสงโนรี และคณะ 2535)

ดังนั้น จึงสามารถสรุปความหมายของอาชีพเสริมว่า เป็นอาชีพที่ประกอบขึ้นเป็นอาชีพที่ 2 รองจากอาชีพหลัก และเป็นแหล่งรายได้เสริมเพิ่มเติมจากงานหลัก การประกอบอาชีพเสริมนั้น จะต้องไม่กระทบกับงานอาชีพหลัก อาชีพเสริมนั้น อาจประกอบเป็นธุรกิจ หรือกิจการในรูปแบบใดก็ได้ และจะต้องเป็นอาชีพที่มีรายได้เสริมจากรายได้หลัก

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของความประกอบอาชีพเสริม

จากการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประกอบอาชีพเสริม สามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้

1.1 ด้านคุณลักษณะส่วนตัว

คุณสมบัติส่วนตัว หรือลักษณะส่วนตัว เป็นปัจจัยภายในตัวเองของผู้ประกอบอาชีพที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพ โดยคุณสมบัติที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพอิสระนั้น ประกอบด้วย 12 ประการ (Clegg & Barrow, 1984) คือ 1) มีแรงจูงใจ 2) มีความคิดริเริ่ม 3) รู้จักถอยเพื่อที่จะสู้ 4) มีความสามารถที่จะทำอะไรให้ได้ดี 5) มีความอดทน 6) มีความเชื่อมั่นในตนเอง 7) มีความมั่งคั่งทางอารมณ์ 8) มีความสามารถในการเข้ากับผู้อื่น 9) มีความไวในความเข้าใจและวินิจฉัยสิ่งต่างๆ 10) มีความละเอียด 11) มีความสามารถในการเขียนและพูด และ 12) มีร่างกายแข็งแรง

นอกจากนี้ ในด้านคุณลักษณะส่วนตัวของผู้ประกอบอาชีพนั้น จำเป็นต้องมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ได้แก่ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ, 2535) 1) ความรู้พื้นฐานในด้านเทคนิควิธีการของการประกอบอาชีพอิสระแต่ละอาชีพ 2) ความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) ความรู้พื้นฐานในการทำธุรกิจ 4) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับขั้นตอนในการริเริ่มประกอบอาชีพอิสระ 5) ทักษะในการทำงานและติดต่อกับคนทั้งลูกจ้างและลูกค้า 6) ทักษะในการผลิต การขาย หรือการบริการ 7) ทักษะในการพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพอิสระ และ 8) ประสบการณ์ทำงาน

1.2 ด้านครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัวมีความสำคัญกันทุกขั้นตอนของการประกอบอาชีพเสริม จากการสัมมนาเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริม พบว่า สถาบัน

ทางสังคมที่คอยช่วยเหลือและผลักดันการเข้าสู่อาชีพอิสระได้แก่ 4 สถาบัน คือ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันภาครัฐบาล และสถาบันเอกชน โดยสำหรับสถาบันครอบครัวนั้น มีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพ โดยเป็นภูมิหลังทางครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและค่านิยมของสมาชิก หากครอบครัวประกอบธุรกิจ ก็จะปลูกฝังให้สมาชิกเป็นผู้สืบทอดกิจการ หรือถ้าครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ก็จะเป็นแรงผลักดันให้สมาชิกรู้จักขวนขวายและพยายามหารายได้มาจุนเจือครอบครัว

1.3 ด้านการศึกษา

ปัจจัยด้านสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการช่วยให้บุคคลมีโอกาเลือกที่จะประกอบอาชีพต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกอาชีพหลัก หรืออาชีพเสริม ช่วยให้บุคคลได้มีโอกาสทราบถึงความต้องการความชอบของตนเอง โดยเฉพาะการได้รับการศึกษาในวิชาแนะแนว จะทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี รวมถึงยังทำให้ผู้ศึกษาได้ตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง การพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง และการวางแผนอนาคต

1.4 ด้านสภาพแวดล้อม

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนี้มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี เช่นการขยายตัวของตลาด ค่านิยมหรือกระแสนิยมของกลุ่มลูกค้า นโยบายการส่งเสริมของภาครัฐ การนำวิทยาการสมัยใหม่มาช่วยในการบริหารจัดการ เป็นต้น หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมภายนอกที่ผู้ประกอบอาชีพจะต้องคำนึงถึง และมีการปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพเสริม จากผลงานวิจัยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระพบว่า ผู้ที่มีรูปแบบในการเข้าสู่การประกอบอาชีพอิสระนั้น จะได้รับอิทธิพลจากการประกอบอาชีพของบิดามารดา สามีหรือภรรยา คนใกล้ชิดเคียงที่ประสบความสำเร็จ และทดลองทำหลายอาชีพ โดยมีเหตุผลและแรงจูงใจ ดังนี้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณะ, 2535)

1. บิดามารดา หรือสามีภรรยาทำมาก่อน
2. รายได้ดี มองเห็นช่องทางในการยกฐานะตนเองได้
3. ได้ประสบการณ์ตอนเป็นลูกจ้าง

4. เรียนมาโดยตรง
5. ไม่ชอบการเป็นลูกน้องชอบความเป็นอิสระ
6. มีบุคคลมาชักชวนแนะนำ และให้การสนับสนุน

สรุปได้ว่า การประกอบอาชีพเสริมของแต่ละบุคคลนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นฐานครอบครัว หรืออาชีพของบรรพบุรุษ ความต้องการความก้าวหน้า ความต้องการด้านผลตอบแทนการมีความรู้หรือทักษะ หรือเป็นสิ่งที่ตนเองสนใจ การชอบความเป็นอิสระในการทำงาน และการมีคนชักชวนหรือสนับสนุน

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ

การพัฒนาอาชีพเริ่มจากการที่บุคคลเริ่มตระหนักว่า มีอาชีพบางชนิดที่จะทำให้เขาได้รับความพึงพอใจ และสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้ โดย ฮอปพอค เซอวากอน ได้กล่าวว่า “การเลือกอาชีพจริง ๆ เราทุกคนมีความรู้สึกเกี่ยวกับความต้องการในอาชีพใดอาชีพหนึ่งมานานแล้ว และทัศนคติต่ออาชีพบางชนิดนี้จะเป็นผลต่อทิศทางการเลือกอาชีพของเราในภายหลัง” ฮอปพอค (Hoppock Composite Theory) ส่วน โทลเบรท (อ้างถึงใน ประดิษฐ์ อุชฌัย และคณะ 2534) ระบุว่า พัฒนาการทางอาชีพ หมายถึง กระบวนการที่ต่อเนื่องของชีวิตบุคคล ซึ่งเกี่ยวกับ การพัฒนา ค่านิยมทางอาชีพ การประมวลความคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์ทางอาชีพ การเรียนรู้ เกี่ยวกับโอกาสทางอาชีพ และการได้ทดลองสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ เช่น การทำงานครึ่งเวลา หรือเต็มเวลา และการพักผ่อนจากการทำงาน เป็นต้น

ทฤษฎีการบวนการเลือกอาชีพตามแนวคิดของ ศยามล ลัคนาสถิต (2540, หน้า 25) หมายถึง กระบวนการเลือกอาชีพที่มีองค์ประกอบ จะทำให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม และบุคคลมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จก้าวหน้าในอาชีพนั้นได้ แต่ถ้าเลือกอาชีพไม่เหมาะสม ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตนได้อย่างเต็มที่ จะทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จล้มเหลว

ส่วนความหมายของพัฒนาการทางอาชีพในด้านที่มีความสัมพันธ์กับช่วงชีวิตของบุคคลนั้น หมายถึง การตัดสินใจในทางเลือกทั้งหลายซึ่งเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ ดังนั้น จึงไม่ใช่เป็นการตัดสินใจ

เลือกเพียงครั้งเดียว ที่เกิดขึ้นในขณะใดขณะหนึ่ง แต่เป็นการตัดสินใจเลือกทั้งหลายซึ่งเกี่ยวข้องกับอาชีพที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเรื่อย ๆ มาในช่วงชีวิตของบุคคล พัฒนาการทางอาชีพ มีความหมายครอบคลุมประเด็นสำคัญ 3 ประการ เซอร์ริทเซอร์ (อ้างถึงใน ประดิษฐ์ อุปขมัย และคณะ 2534)

1. เป็นพัฒนาการที่สำคัญส่วนหนึ่งของมนุษย์
2. เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงชีวิตของแต่ละบุคคล
3. เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกในสิ่งซึ่งเกี่ยวกับอาชีพความเข้าใจแต่ละ

บุคคลมากขึ้นในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งสัมพันธ์กับวิถีการดำเนินชีวิตในแต่ละช่วงวัยของเขา

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาการทางอาชีพ หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกในอาชีพของบุคคลที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยความต้องการและทัศนคติต่ออาชีพ จะมีผลต่อการพัฒนาอาชีพในอนาคต

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาการทางอาชีพ ที่สำคัญมี 3 ทฤษฎีดังนี้

2.1 ทฤษฎีการพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ (Super Theory of Vocational Development)

การพัฒนาอาชีพนั้น แท้จริงก็คือ การพัฒนาทางจิตใจและร่างกายผสมไปกับกระบวนการแสดงออกของความคิดรวบยอดของบุคคล (Self-Concept) และความคิดรวบยอดนี้ มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเลือกงาน และความหมายบทบาทหน้าที่ที่เขาจะทำการเลือกอาชีพก็จะเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงบทบาทหน้าที่เขาอยากทำ

ซูเปอร์ เชื่อว่ามนุษย์ใช้หลักการทำงานเป็นการแสดงออกของบุคลิกภาพ บุคคลใช้งานเป็นเป้าหมาย ก็คือการแสดงออกของภาพพจน์ หรือความคิดรวบยอดของตนเองทั้งสิ้น ซูเปอร์ ได้จำแนกขั้นตอนการพัฒนาอาชีพออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง ขั้นตอนการเจริญเติบโต (Growth Stage) เป็นช่วงเวลาตั้งแต่แรกเกิดจนถึง อายุ 14 ปี ขั้นนี้เด็กเริ่มพัฒนาความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองหรือที่เรียกว่า “อัตมโนทัศน์” (Self-Concept) เด็กจะพยายามหาประสบการณ์ที่หลากหลายและพัฒนาความเข้าใจของเขา เกี่ยวกับความหมายและจุดมุ่งหมายของงาน

ขั้นตอนที่สอง ขั้นการสำรวจ (Exploration Stage) เป็นช่วงเวลาระหว่างอายุ 15-24
 ขั้นนี้บุคคลจะประจักษ์ และยอมรับว่าความต้องการของเขามีผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพ เขาจะ
 เริ่มตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจและความสามารถกับโอกาสในงานเขาจะแสวงหาการ
 ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทางอาชีพซึ่งสอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของเขา

ขั้นตอนที่สาม ขั้นสร้างหลักฐาน (Establishment Stage) เป็นช่วงเวลาระหว่างอายุ
 22-24 ปี ขั้นนี้ บุคคลจะได้รับความสำเร็จโดยมีสมรรถภาพในการประกอบอาชีพจากการฝึกฝน อบรม
 และการมีประสบการณ์ในงานที่ผ่านพบมา และบุคคลเริ่มมีความก้าวหน้าในอาชีพเพิ่มมากขึ้น
 ตามลำดับ

ขั้นตอนที่สี่ ขั้นการบำรุงรักษา (Maintenance Stage) เป็นช่วงเวลาอายุ 45-64 ปี
 ขั้นนี้ บุคคลพยายามรักษา และพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพของเขา โดยการฝึกอบรมเพิ่มเติมใน
 ระหว่างปฏิบัติงาน นอกจากนี้บุคคลจะเริ่มวางแผนเกี่ยวกับการเกษียณอายุจากงาน

ขั้นตอนที่ห้า ขั้นการเสื่อมถอย (Decline Stage) เป็นช่วงเวลาตั้งแต่อายุ 65 ปีขึ้นไป
 ขั้นนี้ สภาพร่างกายและสติปัญญาของบุคคลเริ่มเสื่อมถอย ประสิทธิภาพในการทำงาน เริ่มลดลง ดังนั้น
 บุคคลจึงต้องเปลี่ยนบทบาทของตนใหม่ กลายเป็นบุคคลผู้มีส่วนร่วมหรือเป็นผู้สังเกตการณ์ ในกิจกรรม
 ต่าง ๆ แทนการเป็นผู้ปฏิบัติหรือผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อกิจกรรม

นอกจากนี้ ซูเปอร์ (จำเนียร ช่วงโชติ วรรัตน์ รอดปราน และสมัย จิตหมวด 2524)
 ยังได้เสนอหลัก 12 ประการ ของการพัฒนาอาชีพ (Vocational Development) ไว้ว่า

1. การพัฒนาอาชีพเป็นขบวนการที่ต่อเนื่อง โดยทั่วไปแล้วจะย้อนกลับไปมา
2. การพัฒนาอาชีพเป็นขั้นตอนและมีระเบียบแบบแผน
3. การพัฒนาอาชีพดำเนินไปตลอดเวลา
4. การคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองเริ่มตั้งแต่อ่อนวัยรุ่น และเข้าใจชัดเจนขึ้นเมื่อเข้าสู่
 วัยรุ่น
5. มองเห็นความจริงเกี่ยวกับการเลือกอาชีพจะมีมากขึ้น เมื่ออายุเพิ่มขึ้นตั้งแต่อายุรุ่น
 ถึงวัยผู้ใหญ่
6. บุคคลจะเลียนแบบจากพ่อแม่โดยทางอ้อม ซึ่งมีบทบาทต่อการเลือกอาชีพด้วย

7. วิธีการและอัตราการเคลื่อนไหวของแต่ละบุคคล จากระดับหนึ่งไปอีกระดับหนึ่ง มีความสัมพันธ์กับสติปัญญา สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของบิดามารดา ความต้องการค่านิยม ความสนใจ ทักษะ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

8. แชนงอาชีพที่แต่ละบุคคลเลือกเกี่ยวข้องกับความสนใจ ค่านิยมและความต้องการ การเลียนแบบบิดามารดา หรือสังคมที่อาศัยอยู่ ระดับและคุณภาพของการศึกษาแนวโน้มของ โครงสร้างอาชีพและทัศนคติของคนในสังคม

9. แม้ว่าแต่ละอาชีพต้องการลักษณะพิเศษในด้านความสามารถความสนใจและ บุคลิกภาพคุณสมบัติบุคคลหนึ่งอาจจะเหมาะสมกับอาชีพหนึ่ง และคุณสมบัติที่ตรงกันข้ามอาจ เหมาะสมกับอีกอาชีพหนึ่งได้

10. ความพอใจในงานและชีวิตขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของความสามารถ ความ สนใจ ค่านิยมและบุคลิกภาพในงานอาชีพ

11. ระดับความพอใจของบุคคลในงานต้องเป็นสัดส่วนกับระดับการสร้างความคิด รวบรวมเกี่ยวกับตนเอง

12. งานและอาชีพเน้นความสำคัญของบุคลิกภาพมา แม้ว่าบางคนจะเน้น องค์ประกอบอื่น ๆ

2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบิร์ก (Ginzberg's Theory)

อีไล กินซ์เบิร์ก และคณะ (Ginzber et al., 1951 อ้างถึงใน ประดิษฐ์ อุชฌัย และคณะ, 2534 หน้า 13) ได้ร่วมกันพัฒนาทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพมาจากทฤษฎีการเลือกอาชีพ โดยได้แบ่งกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพออกเป็น 3 ระยะ ตามลำดับดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะเพ้อฝัน (Fantasy Period) เป็นระยะที่เด็กอายุประมาณ 6 ถึง 11 ปี ในระยะนี้เด็กจะมีความรู้สึกนึกคิดว่า เขาสามารถจะเลือกประกอบอาชีพอะไรก็ได้ตามความปรารถนา ของเขาโดยไม่ได้คำนึงถึงเหตุผลและสภาพความเป็นจริงของตน แต่เด็กจะเลือกอาชีพตามที่เขาเพ้อฝัน หรืออุดมคติซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเขา

ระยะที่ 2 พิจารณาเลือกอาชีพอย่างคร่าวๆ (Tentative Period) เป็นระยะที่ครอบคลุม ช่วงอายุระหว่าง 11-17 ปี ระยะนี้ได้แก่ปัจเจกแล้วว่าเขาชอบหรือสนใจกิจกรรมอะไร และเริ่มค้นพบว่าเขามีความสามารถในการทำกิจกรรมบางอย่างได้ดีการเลือกอาชีพคำนึงถึงความสนใจความสามารถค่านิยมที่เขามีต่ออาชีพมาใช้ประกอบการพิจารณาเลือกอาชีพอย่างคร่าวๆ

ระยะที่ 3 ระยะพิจารณาเลือกอาชีพตามความเป็นจริง (Realistic Period) เป็นระยะที่ครอบคลุมช่วงอายุระหว่าง 17 ปีถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ระยะนี้บุคคลจะพิจารณาเลือกอาชีพตามสภาพความเป็นจริง ทั้งนี้พิจารณาองค์ประกอบด้านส่วนตัวและองค์ประกอบด้านอาชีพตามความเป็นจริง

2.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของไทด์แมน และโอฮารา (Tiedman and O'Hara Theory of Career Development)

แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางอาชีพ และการตัดสินใจเลือกอาชีพมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการเลือกอาชีพ (Anticipation or Preoccupation) แบ่งเป็น 4 ขั้น ย่อย ๆ ได้แก่ขั้นสำรวจและประเมินตนเองในด้านต่างๆ ขั้นประมวลความคิด ขั้นลองตัดสินใจเลือก และขั้นทำให้กระจ่าง

ขั้นที่ 2 ขั้นประกอบอาชีพและปรับตัวในการประกอบอาชีพ (Implementation and Adjustment) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นย่อยๆ ได้แก่ ขั้นนำคนเข้าสู่อาชีพหรือการศึกษาเพื่ออาชีพ ขั้นปฏิรูปหรือขั้นปรับเปลี่ยน และขั้นธำรงรักษาความมั่นคงในอาชีพ โดยบุคคลจะพยายามสร้างความก้าวหน้าในอาชีพของตนและธำรงรักษาความมั่นคงในอาชีพ โดยบุคคลจะพยายามสร้างความก้าวหน้าในอาชีพของตนและธำรงรักษาความมั่นคงในอาชีพให้คงอยู่เรื่อยไป เรื่องการพัฒนาอาชีพว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลใช้การทำงานเป็นวิธีการแสดงออกทางบุคลิกภาพและเป็นการปรับตัวทางสังคม

ไทด์แมน ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและอาชีพ ที่จะเห็นได้ชัดเจนจากการที่บุคคลต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจ เขาได้ย้ำเรื่องของการตัดสินใจว่าเป็นหัวใจของการ

All rights reserved

พัฒนาการทางอาชีพ การตัดสินใจไม่ว่าจะเป็นการในด้านการเรียน การทำงาน หรือกิจกรรมประจำวัน ล้วนมีส่วนเสริมสร้างที่จะทำให้รูปแบบการพัฒนาอาชีพของบุคคลผู้นั้น การพัฒนาอาชีพเป็น กระบวนการที่ซับซ้อน เกิดในช่วงเวลายาวนานตลอดชีวิตของบุคคลก็ว่าได้ และการตัดสินใจแต่ละครั้ง ก็มีผลต่อเนื่องไปถึงการตัดสินใจอื่นๆ ที่ตามมาด้วยเสมอ บางครั้งมีหลายสิ่งที่ทำให้เราต้องเลือก ตัดสินใจในเวลาเดียวกันซึ่งจะต้องเลือกตัวเลือกที่ดีที่สุด ต้องให้บุคคลได้มีอิสระในการตัดสินใจมากที่สุด เพื่อผลประโยชน์และความพึงพอใจและเพื่อชีวิตในอนาคตที่สมบูรณ์ของบุคคลผู้นั้นเอง Isaacson (อัจฉรา เขตภารา, 2545) ได้กล่าวไว้ว่า

1. ทุกทฤษฎีเห็นรวมกันว่าเรื่องพัฒนาการทางอาชีพ (Career Development) เป็น กระบวนการที่เกิดต่อเนื่องกันไปตลอดชีวิต
2. เมื่อเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นต่อเนื่องไปตามช่วงอายุของบุคคล จึงมักปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ได้อาจจะต้องย้อนกลับก็ได้ถ้าได้ข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป
3. ความแตกต่างทางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุให้บุคคลมีความต่างกันในด้าน ความสามารถ ความสนใจและบุคลิกภาพ โดยเฉพาะเมื่อได้อิทธิพลมาจากทัศนคติของบิดา มารดาและ ความคาดหวังจากบุคคลอื่นๆ
4. ในแต่ละอาชีพต้องการความรู้ ความสามารถที่แตกต่างกันออกไปรวมทั้งคุณลักษณะของ บุคคลที่ประสบความสำเร็จในแต่ละอาชีพ สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุให้บุคคลต้องปรับตัวเพื่อความสำเร็จใน หน้าที่การงาน
5. บุคคลจะพัฒนาประยุกต์ใช้บุคลิกภาพของเขา ในงานอาชีพนั้นอย่างไรขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบ ทัศนคติและแรงจูงใจ รวมทั้งค่านิยมของเขา
6. บุคคลเรียนรู้เกี่ยวกับงานและความสัมพันธ์ที่ตนมีต่อชีวิตมนุษย์หลายวิธี ตั้งแต่จาก ครอบครัว กลุ่มเพื่อน รวมทั้งประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน ก็จะช่วยให้เขาได้เพิ่มพูน ความเข้าใจใน เรื่องนี้มากขึ้นทุกที

7. ความสำเร็จในการทำงานที่บุคคลแสวงหานั้น จะต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบส่วนตัวของบุคคล (ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพและค่านิยม) และสภาพการณ์ที่เป็นจริงภายนอก (โอกาสสภาพทาง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม)

8. ความพึงพอใจในงานอาชีพจะเกิดแก่บุคคล เมื่อศักยภาพที่จะประสบผลสำเร็จนั้น ปรากฏเด่นชัดและเป็นที่ยอมรับแก่ตัวเขาเอง

การพัฒนาคนในสังคมยุคปัจจุบันความแตกต่างที่เห็นได้ชัดคือการทำมาหากินตามวิถีของ สังคมสมัยใหม่ที่มองว่าเงินเป็นปัจจัยหลักในการยังชีพ ดังนั้นแล้วจึงทำให้คำว่า “อาชีพ” ได้เริ่มเป็นคำ ที่สร้างให้คนสังคมมองว่าอาชีพ คือ สิ่งที่สร้างรายได้ ซึ่งรายได้จะเป็นตัวชี้วัดความอยู่ดีกินดีของ ประชาชนจากความคิดนี้การมีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพจึงถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ สำคัญที่คนในสังคมมองว่า เป็นทักษะชีวิตที่จะสามารถทำให้เขาเหล่านั้นพ้นจากภาวะความยากจนลง ได้

จากการที่สังคมไทยเป็นสังคมหนึ่งที่ยังประสบกับปัญหาที่มาจากคนพิการอีกจำนวนมากต้อง ตกเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการเอารัดเอาเปรียบ เนื่องด้วยการที่กลุ่มคนพิการเหล่านี้ไม่ได้รับ การศึกษา ซึ่งก็ ยังผลมาสู่การไม่มีงานทำและขาดความรู้ที่จะเอาตัวรอดในสังคม จากเหตุผลที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งที่ ก่อให้เกิดการสะท้อนมุมมองที่หลากหลายต่อปัญหาดังกล่าวมากขึ้น และจากสิ่งที่เกิดขึ้นมากมายทำให้ รัฐบาลในฐานะเป็นสถาบันหนึ่งที่ต้องดูแลและให้บริการสวัสดิการแก่ประชาชน จึงได้เริ่มที่จะเล็งเห็นถึง ความสำคัญของการพัฒนาอาชีพให้แก่คนพิการที่เป็นกลุ่มเสี่ยงมากขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย ดังกล่าวได้มีอาชีพมีงานทำและสามารถที่จะช่วยลดภาวะ ปัญหา แก่ไข พิทักษ์ คุ้มครอง และพัฒนา ศักยภาพกลุ่มเป้าหมาย ดังกล่าว ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการฝึกอาชีพมักจัดดำเนินการฝึกอาชีพในรูปแบบ ต่างๆ หลายแบบคือ

1. การฝึกอาชีพในรูปโรงเรียนอาชีวศึกษา (Vocational School)
2. การฝึกอาชีพในสถาบันฝึกอาชีพ (Institutiobal Training)
3. การฝึกช่างลูกมือ (Apprebticeship Training)

4. การฝึกอาชีพสถาบันฝึกอาชีพหลักสูตรเร่งรัด (Accelerated Training)

นอกจากนี้แล้วยังได้มีการจำแนกประเภทของศูนย์ฝึกอาชีพออกเป็น 4 ประเภทใหญ่

1. ศูนย์ฝึกอาชีพทั่วไป (Central Vocational Training) ฝึกอาชีพแก่เยาวชนและ คนงานในหลักสูตรระยะสั้น
2. ศูนย์ฝึกอาชีพเฉพาะอย่าง (Comprehensive Vocational Training Center) ฝึกอาชีพให้แก่เยาวชนในหลักสูตรระยะยาว 2-3 ปี
3. ศูนย์อาชีพแก่คนพิการ (Vocational Training Center for Physically Handicapped)
4. สถาบันฝึกอาชีพ (Institution of Vocational Training)

สำหรับการฝึกอาชีพ จากรูปแบบของสถาบันที่ให้การฝึกอาชีพที่กล่าวมานี้โดยส่วนมากก็จะ เป็นลักษณะของการให้การฝึกอบรมด้านอาชีพที่ผู้เข้าฝึกอบรมนั้นสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้ไปเป็น ประกอบอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับตัวเองได้ภายในท้องถิ่นของตนเอง โดยไม่ต้องย้ายถิ่นฐานเข้าไป ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมในเมืองใหญ่ ซึ่งก็ถือเป็นการลดอัตราแรงงานอพยพและปัญหาอื่นๆ อีก มากมาย ดังนั้นแล้วก็ถือได้ว่าการจัดตั้งศูนย์หรือสถาบันในการฝึกอาชีพจะสามารถช่วยแก้ไข ปัญหา ของสังคมได้เป็นอย่างดี และในการจัดโครงการฝึกอบรมในแต่ละพื้นที่นั้นก็ยังมีขั้นตอนในการ ดำเนินงานที่สำคัญในการวางแผนงานการฝึกอาชีพ

3. แนวคิดทฤษฎีวิวัฒธรรมชุมชน

อรุณี ต้นศิริ (2549: 2) ได้กล่าวว่า วิวัฒธรรม หมายถึงสิ่งซึ่งบอกความเป็นคนของหนึ่งคน เพราะมนุษย์คนใดคนหนึ่งหากปราศจากวิวัฒธรรมอันแสดงถึงที่มาแห่งตัวตนเสียแล้วก็ย่อมหมายความว่าคนๆ นั้นต่ำกว่ามนุษย์ชาติตนเอง

อรรถพล อนันตวรสกุล (2546: 5) ได้กล่าวว่า วิวัฒธรรม หมายถึงแบบแผนการดำรงชีวิตที่ถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันในสังคมหนึ่งๆ ซึ่งแตกต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่

พวงผกา คุโรวาท (2539: 37) ได้กล่าวว่า วิวัฒธรรม หมายถึง เจริญงอกงาม

อานนท์ อาภาภิรม (2519: 99) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรม หมายถึงการเพาะปลูกหรือการปลูกฝัง ซึ่งอธิบายได้ว่ามนุษย์เป็นผู้ปลูกฝังอบรมบ่มนิสัยให้เกิดความเจริญงอกงาม

จำนง ทองประเสริฐ (2527: 2) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรม หมายถึง ธรรม คือความเจริญ หรือ ธรรมเป็นเหตุให้เจริญ นั้นแสดงให้เห็นว่ามีใช้ลักษณะที่อยู่กับที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามลำดับแต่ การเปลี่ยนแปลงนั้นจะต้องเป็นไปในทางที่ดีขึ้นตามลำดับ สิ่งที่อยู่กับที่สิ่งนั้นไม่ชื่อว่า วัฒนธรรม คือเจริญ วัฒนธรรมจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมแก่กาลเวลาอยู่เสมอ

วัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต (The Way of Life) ของคนในสังคมนับตั้งแต่วิถีกิน วิถีอยู่ วิถีแต่งกาย วิถีทำงาน วิถีพักผ่อน วิถีแสดงอารมณ์ วิถีสื่อความ วิถีจราจร และขนส่ง วิถีอยู่ ร่วมกันเป็นหมู่คณะ วิถีแสดงความสุขทางใจ และหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิต โดยแนวทางการแสดงถึง วิถีชีวิตนั้นอาจจะมาจากเอกชน หรือคณะบุคคลทำเป็นตัวแบบแล้วต่อมาคนส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติสืบทอดกัน มา วัฒนธรรมย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขและกาลเวลาเมื่อมีการประดิษฐ์หรือค้นพบสิ่งใหม่ วิถี ใหม่ที่ใช้แก้ปัญหา และตอบสนองความต้องการของสังคมได้ดีกว่า ซึ่งอาจทำให้สมาชิกของสังคมเกิดความนิยม และในที่สุดอาจเลิกใช้วัฒนธรรมเดิม ดังนั้น การรักษาหรือธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมเดิมจึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาวัฒนธรรมให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพตามยุคสมัย

ทะนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ และคณะ (2534: 4) ได้กล่าวว่า ชุมชน หมายถึงกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ ร่วมกันในที่ใดที่หนึ่งโดยมีความรู้สึกผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

สุวิทย์ ยี่งวรพันธ์ (2521) ได้กล่าวว่า กลุ่มชนซึ่งรวมกันโดยความรู้สึกผูกพันเป็นอันหนึ่งอัน เดียวกัน จะอาศัยหลักผูกพันทางเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ศาสนา เดียวกันก็ตามที่ทำให้แต่ละคนมีความรู้สึก เป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น ในความหมายดังกล่าวเป็นการที่กลุ่มชนมีความรู้สึกนึกคิด ผลประโยชน์และ ผูกพันตามเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมร่วมกันโดยอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เดียวกัน ตลอดจนการให้ประโยชน์และบริการทางสังคมร่วมกัน

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2523) ได้กล่าวว่า ชุมชน หมายถึง องค์กรทางสังคมอย่างหนึ่งและปวง สมาชิกสามารถบรรลุถึงความต้องการพื้นฐานส่วนใหญ่ได้และสามารถแก้ไขปัญหาส่วนใหญ่ในชุมชน ของตนได้

ไพฑูรย์ เครือแก้ว ณ ลำพูน (2526) ได้กล่าวว่า ชุมชน หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ตั้งอยู่เป็นที่ เป็นทาง มีขอบเขตอันเดียวกันและผู้คนเหล่านั้นมีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความสนใจร่วมกันอย่างใดอย่างหนึ่ง มีแนวพฤติกรรมเป็นอย่างเดียวกัน

ในปัจจุบันคำว่า “ชุมชน” ได้ถูกทำไปใช้ในความหมายที่กำลังออกไปจากเดิม เพราะชุมชนได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบต่อโครงสร้างชุมชนเดิม ดังที่ ชนินทร์ เจริญกุล (2544) ได้ให้ทัศนะว่า “ลักษณะของชุมชนปรับเปลี่ยนไปตามลักษณะของชุมชนตามลักษณะหน้าที่ (Functional Community) มากกว่าที่จะเป็นชุมชนลักษณะทางภูมิศาสตร์ (Geographical Community) กล่าวคือ ความสัมพันธ์ของคนในขอบเขตพื้นที่ (Area) จะเปลี่ยนไปเป็นลักษณะของเครือข่ายของกลุ่มที่มีกิจกรรมทางสังคมต่างๆ คล้ายคลึงกัน มีความสนใจร่วมกัน มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน เช่น ชุมชนมุสลิม ชุมชน จส.100 ในกรุงเทพฯ เราไม่สามารถบอกได้ว่าชุมชนอยู่ที่ความร่วมมือกันความเป็นชุมชนอาจเกิดขึ้นในสถานที่และสถานการณ์ต่าง ๆ กัน เช่น

1. ความเป็นชุมชนในครอบครัว
2. ความเป็นชุมชนในที่ทำงาน
3. ความเป็นชุมชนวิชาการ (Academic community)
4. ความเป็นชุมชนสงฆ์
5. ความเป็นชุมชนทางอากาศ เนื่องจากรวมตัวกันโดยใช้วิทยุติดต่อสื่อสารกัน
6. ความเป็นชุมชนทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

จากทัศนะของนักวิชาการข้างต้น ความหมายของคำว่าชุมชนมีความแตกต่างกันบ้างคล้ายคลึงกันบ้าง แต่เนื่องจากสภาพทางสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลา ความหมายของคำว่า “ชุมชน” จึงควรจะมีความหมายว่า “ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันหรือต่างพื้นที่ก็ได้ แต่กลุ่มบุคคลเหล่านั้น จะต้องมีความสนใจร่วมกัน (Common interest) มีความสัมพันธ์กัน

(Relationship) มีการกระทำระหว่างกัน (Interaction) มีความรู้สึก (Sense) และมีพื้นฐานชีวิตอย่างเดียวกัน”

ฉะนั้น หากกล่าวโดยสรุป “ความเป็นชุมชน” จะพิจารณาได้จากการที่คนในชุมชนมีความสัมพันธ์แบบประสานสอดคล้องกลมกลืนกัน (Harmonious) คือความเป็นหนึ่งเดียวกัน (Unity) ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปสู่ระดับเครือข่ายตึกจนถึงระดับหมู่บ้านและระดับเกินหมู่บ้านหรือที่เรียกว่า Super-village

ชุมชน หมายถึงถิ่นฐานที่อยู่ของกลุ่มคนถิ่นฐานนี้มีพื้นที่อ้างอิงได้ และกลุ่มคนนี้มีการอยู่อาศัยร่วมกันมีการทำกิจกรรมเรียนรู้ ติดต่อสื่อสาร ร่วมมือ และพึ่งพาอาศัยกันมีวัฒนธรรม และภูมิปัญญาประจำถิ่น มีจิตวิญญาณ และความผูกพันอยู่กับพื้นที่แห่งนั้นอยู่ภายใต้การปกครองเดียวกัน กล่าวโดยสรุปวัฒนธรรมชุมชน หมายถึงชุมชนที่มีวิถีชีวิต มีวัฒนธรรม และมีภูมิปัญญาประจำถิ่นนั้น ๆ ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไข และกาลเวลา

ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์ (2553) แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนในประเทศไทยเกิดจากการเข้ามาของระบบทุนนิยมต่อชุมชน และแนวโน้มการสลายตัวของชุมชน ขณะที่วัฒนธรรมชุมชนยังคงความเข้มแข็งอยู่ และการตื่นตัวของปัญญาชนและนักวิชาการต่างๆ และด้วยข้อเสนอขององค์กรพัฒนาเอกชนเมื่อ 20 กว่าปีก่อนต่อมา มีนักคิดระดับชาติหลายคน เช่น ศ. เสน่ห์ จามริก, ศ. นายแพทย์ ประเวศ วะสี, ดร. เอกวิทย์ ณ ถลาง, ศ.ดร. ชัยอนันต์ สมุทรวาณิช ได้เสนอแนวทางนี้จนสามารถผลักดันให้ปรากฏแนวคิดอยู่ในส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) อย่างชัดเจนว่าจะพัฒนาประเทศตามแนวคิดนี้ ขณะเดียวกันก็มีนักเศรษฐศาสตร์ไทยหลายคนไม่ค่อยเห็นด้วย เพราะไม่เคยพัฒนาประเทศตามแนวทางนี้ และไม่น่าจะก้าวไกลให้ชาติได้ ทำให้เกิดข้อถกเถียงว่าเราจะพัฒนาไปแนวทางไหน แนวทางทุนนิยมหรือแนวทางวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งทำให้แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนเป็นแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน จากความคิดของปัญญาชนที่มีวิถีดั้งเดิม ในแนววัฒนธรรมชุมชนพบว่ามีแนวคิดที่สอดคล้องกันโดยรวม โดยขอเสนอให้เห็นภาพที่มาของการมีแนวคิดนี้ ดังต่อไปนี้

1. ชุมชนมีวัฒนธรรมของตนอยู่แล้ว คือมีระบบคุณค่าที่รวบรวมมาได้จากประวัติศาสตร์เป็น บทสรุปของความคิดและการปฏิบัติของชุมชนนั้นๆ เป็นวิถีชีวิตและทิศทางของการพัฒนาชุมชนที่ ชาวบ้านสรุปขึ้นมา แกนกลางของวัฒนธรรมชุมชนคือการให้ความสำคัญแก่ความเป็นคนและความ กลมกลืน (Harmony) กันในชุมชน การพัฒนาชุมชนจึงต้องเริ่มจากฐานวัฒนธรรมชุมชนซึ่งเป็น ปรากฏการที่แข็งแกร่งที่สุดของชาวบ้าน ถ้ามีวัฒนธรรมชุมชนเข้มแข็ง การรวมกลุ่มของชาวบ้านเพื่อทำ กิจกรรมจะสำเร็จได้ไม่ยาก การต่อต้านการเอารัดเอาเปรียบจากภายนอกก็จะสามารถกระทำได้

2. วัฒนธรรมชุมชนนี้เป็นพลังผลักดันการพัฒนาชุมชนที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นสิ่งที่ชาวบ้าน สร้างขึ้นมาเอง ต้องศึกษาประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชาวบ้านในแต่ละชุมชนที่แตกต่างกัน นักพัฒนา และปัญญาชนอาจช่วยผลักดันการพัฒนาชุมชนให้มีพลังยิ่งขึ้นได้ โดยการร่วมกับชาวบ้านวิเคราะห์ และทำให้ชาวบ้านสำนึกที่แจ่มชัดในวัฒนธรรมของตนเอง เพราะสิ่งที่ชาวบ้านปฏิบัติมาช้านานนั้น กลายเป็นเรื่องของจิตใต้สำนึก ซึ่งลืมไปว่าทำอย่างนั้นเพราะอะไร ทำให้ชาวบ้านตื่นตัวและเกิดการรับรู้ เอกลักษณะและคุณค่าของตนเอง ค้นพบจิตใต้สำนึกอิสระของชุมชน เห็นคุณค่าของการรวมตัวเป็น ชุมชน และซาบซึ้งในประวัติการต่อสู้ร่วมกันตลอดมา เห็นความหายนะของการครอบงำของวัฒนธรรม แปลกปลอมจากภายนอกที่เข้ามาสู่ชุมชน

3. สังคมไทยมีวัฒนธรรมอยู่สองกระแส คือ วัฒนธรรมชุมชนและวัฒนธรรมทุนนิยมซึ่งมีการ เสนอให้เปลี่ยนแปลงแนวทางการพัฒนาโดยให้หันกลับไปพึ่งตนเองให้ได้ โดยควรผลิตให้ทุกคนมีกิน พอเพียงแล้วค่อยเอาส่วนที่เหลือส่งออก รัฐควรใช้นโยบายเศรษฐกิจชาตินิยม

4. การผลักดันแนวทางวัฒนธรรมชุมชนในคนชั้นกลาง เพื่อให้เกิดแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน โดยให้คนชั้นกลางนำวัฒนธรรมความรู้และระบบคิดของชาวบ้านมาเผยแพร่และนำทรัพยากรในสังคม เมืองไปให้ชนบท และต่อต้านรัฐและทุนนิยม

5. เน้นการต่อต้านกระแสการพัฒนาของรัฐและการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็ง

สรุป การกำเนิดของการมีแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนในไทยที่สำคัญก็คือ เรามีวัฒนธรรมชุมชน อยู่แล้ว แต่ไม่เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมชุมชนชาวบ้าน จนมีการผลักดันแนวคิดนี้ชัดเจนขึ้นเพื่อ ความอยู่รอดและการพึ่งตนเองของชุมชนและสังคม

สำหรับประเทศไทยในทัศนะของวัฒนธรรมชุมชนนั้นจะเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในสังคมไทยที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงอยู่อย่างรุนแรงนั้นมี 3 เหตุการณ์ คือ การทำสนธิสัญญาเบาว์ริงในปี พ.ศ.2398 เพื่อเปิดประตูการค้าให้กับประเทศตะวันตกเข้ามาค้าขายโดยไม่เก็บภาษี การปฏิรูปการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 5 และการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงตั้งแต่สนธิสัญญาเบาว์ริงได้ก่อให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจแบบตลาดกลายเป็นเศรษฐกิจแบบทุนนิยมรุกรานชุมชนมากขึ้น ส่งผลให้ชุมชนเกิดการปรับเปลี่ยนแบบแผนการผลิตแบบยังชีพเป็นการผลิตเพื่อขาย โดยอาศัยความรู้ทางการเกษตรสมัยใหม่ ส่งผลให้เกิดการทำลายสิ่งแวดล้อม ประกอบกับที่ชุมชนต้องพึ่งพิงระบบตลาดที่ไม่มีความแน่นอนมากขึ้นเรื่อยๆ ผลกระทบจึงเกิดขึ้นกับชุมชนอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

2. ด้านการเมือง การเปลี่ยนแปลงการปกครองอันเป็นผลมาจากการปฏิรูปการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 5 ก่อให้เกิดการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง มีการแทรกแซงอำนาจทางการเมือง การปกครองของรัฐส่วนกลางไปสู่ชุมชน ผลกระทบที่เด่นชัดก็คือ การทำให้แบบแผนในการดูแลตนเองทำนระบบเครือญาติ ผู้อาวุโส และอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ในชุมชนถูกทำลายลงไปพร้อมๆ กับสิทธิในการปกครองตนเองของชุมชน ขณะที่การเมืองก่อนการปฏิรูปฯ ในสมัยรัฐศักดินา แม้ว่าส่วนกลางจะมีส่วนการปกครองดูแลและอาศัยกำลังคนในชุมชนไปสนับสนุนกิจการของตน แต่ก็ยังให้อิสระในการปกครองดูแลตนเองอยู่

3. ด้านวัฒนธรรม การแพร่เข้ามาของวัฒนธรรมแบบทุนนิยมตะวันตก ได้ส่งผลต่อการทำลายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แฝงอยู่ในแบบแผนการใช้ชีวิตด้านต่างๆ ของชาวบ้านในชุมชนมุ่งแสวงหาความมั่งคั่ง เกิดการแก่งแย่งชิงดี ขาดคุณค่าทางจิตวิญญาณ และความสัมพันธ์ที่ดีงาน ในขณะที่ระบบชุมชนดั้งเดิมอยู่อาศัยอย่างมีสันติสุข เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูล มีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและมีลักษณะประณีประนอมสูง นอกจากนี้ยังมีระบบการบริโภคที่เหมาะสม ไม่ฟุ่มเฟือย ทรัพยากรในชุมชนจึงไม่ถูกทำลายลงไปมากนัก ทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้สูง

จากที่กล่าวมาข้างต้น กระบวนการพัฒนาตามแนวทางวัฒนธรรมชุมชนมีอยู่ตลอดเวลาอยู่แล้ว นั้น ทำให้ชุมชนไทยยังคงอยู่ และปัจจุบันเน้นการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ที่การปลูกจิตสำนึกให้ชุมชน ชาวบ้าน ได้ตระหนักและเล็งเห็นในพลังศักยภาพของตนเองว่าจะสามารถฟื้นฟู ดำรงอยู่และ พัฒนาได้ แล้วจึงนำพลังเหล่านี้มาผลักดันสู่ขบวนการปฏิบัติการจริงในชุมชน บนฐานของการมีส่วนร่วม และการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ดังนั้น ในปัจจุบันแนวทางการพัฒนาและกระบวนการวิจัยต่างๆ หรือแม้กระทั่งเทคนิคการศึกษาชุมชนต่างๆ ก็จะใช้วิธีการสร้างการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมและปลูก จิตสำนึกของชาวบ้านให้รับรู้ปัญหาและศึกษาชุมชนตลอดจนหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน เช่น การวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) การประเมินสถานะชนบทแบบมีส่วนร่วม (PRA) เทคนิคการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชน เป็นต้น

แนวคิดและปรัชญาของการพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน

ธีระภัทร เอกฉายสวัสดิ์ (2553) ได้กล่าวว่าการพัฒนาวัฒนธรรมที่ถูกต้องคือการพัฒนาคน และการพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน นอกจากพัฒนาคนแล้วยังครอบคลุมถึงเศรษฐกิจวัฒนธรรมชุมชน โดยเฉพาะในปัจจุบันสังคมให้ความสำคัญ ซึ่งหมายถึงการเลี้ยงชีพที่พัฒนามาจากวิถีชีวิตของชุมชน องค์กรชุมชนผู้ผลิตในชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานของสังคม อย่างไรก็ตามการพัฒนาวัฒนธรรมโดยมุ่งที่ วัฒนธรรมเป็นหลักสำคัญนั้น เป็นเรื่องที่น่าพิจารณาอย่างยิ่ง เพราะที่ถูกต้องมนุษย์หรือคนเท่านั้น สมควรได้รับการพัฒนา ก่อนสิ่งอื่น โดยอาศัยวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและความหมายโดยนัยยะของการพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน การให้นิยาม ความหมายของคำว่า “การพัฒนา” ตามแนววัฒนธรรมชุมชนนั้น มีแนวคิดที่เกี่ยวข้องในการกำหนด ความหมายอยู่ 2 ประเด็นหลัก คือ

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนามนุษย์ เนื่องจากวัฒนธรรมชุมชนถือมนุษย์เป็นศูนย์กลาง และเป็นเป้าหมายของการพัฒนา ดังนั้นทัศนคติต่อมนุษย์จึงนับว่าเป็นหัวใจชี้ขาดการพัฒนาแนวนี้มี ทัศนคติต่อมนุษย์ว่า คนเราทุกคน ไม่ว่าจะเป็ใคร เกิดที่ไหน มนุษย์ทุกคนล้วนแล้วแต่มีศักยภาพที่จะ บรรลุสู่จุดสูงสุดได้ ดังนั้นความหมายของการพัฒนาตามแนววัฒนธรรมชุมชน ก็คือ กระบวนการสร้าง เงื่อนไขที่เหมาะสมด้วยการเรียนรู้ กิจกรรมเพื่อให้ศักยภาพของมนุษย์ในองค์ประกอบของการพัฒนา

มนุษย์ทั้ง 3 ประการได้บรรลุสู่เป้าหมายสูงสุด ด้วยการมองมนุษย์มีลักษณะต้องพัฒนาแบบองค์รวม แล้วเชื่อมั่นในศักยภาพของมนุษย์ที่จะสามารถสร้างความเข้มแข็งของชุมชน/ สังคมได้

1.2 แนวคิดที่ว่ามนุษย์มีลักษณะเป็นองค์รวม (Homo Sapiens) มิใช่เป็นมนุษย์เศรษฐกิจ (Homo Economics) มนุษย์แรงงาน (Homo Labor) หรือมนุษย์ผู้บริโภคแต่เพียงอย่างเดียว เมื่อมนุษย์มีลักษณะองค์รวม การพัฒนามนุษย์ก็ย่อมต้องมีลักษณะเป็น องค์รวม (Holistic) ด้วยเช่นกัน เช่นยกตัวอย่างเรื่อง “ความสุข” ของคนในแนววัฒนธรรมชุมชนจะเห็นว่า มีมิติที่หลากหลายและเชื่อมโยงกัน จะมีทั้งวิธีการทางเศรษฐกิจ วิธีการทางสังคม วิธีการทางความเชื่อ ฯลฯ วิธีการเหล่านี้จะโยงใยกันอยู่ตลอดในขณะที่การพัฒนาระบบเศรษฐกิจมีมิติเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว

2. องค์ประกอบของวัฒนธรรมชุมชน องค์ประกอบของวัฒนธรรมชุมชน ในที่นี้เป็นองค์ประกอบของวัฒนธรรมที่จะทำให้เกิดการพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน โดยเกิดจากนักพัฒนาที่ได้ปฏิบัติงานและดำเนินกิจกรรมร่วมกับชาวบ้าน ตลอดจนได้มีการศึกษาชุมชนเพื่อให้เกิดการแก้ไขชุมชน และพบองค์ประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรมชุมชนที่เกิดขึ้นทำให้ชุมชนยังคงดำรงอยู่ได้ด้วยองค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้ที่ยังมีอยู่ในชุมชน โดยทั้งนี้องค์ประกอบของวัฒนธรรมชุมชนจึงเป็นระบบของวิถีคิด ในเรื่องของระบบของความสัมพันธ์ของการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน รายละเอียดขององค์ประกอบที่ทำให้เกิดการพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน สรุปได้ดังนี้

2.1 ผลของความพยายามร่วมกัน (Collective) ในการต่อสู้และแสวงหาหนทางเพื่ออยู่ร่วมกับธรรมชาติ คือความพยายามในการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติที่อาจจะแสดงออกมาในรูปแบบของเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องใช้ ทักษะ กรอบความคิดตัวบุคคล ซึ่งเราอาจจะสรุปได้ว่า ในบรรดาผลผลิตเหล่านี้เป็นทั้งด้านความรู้ความสามารถ (ภูมิปัญญา) และเป็นทั้งตัวแทนของระบบคุณค่าแต่ละระบบ เช่น เราถือเราคุณค่าที่จะเอาชนะ และเป็นนายธรรมชาติ (Harmony/ Dominate) หรือเราถือคุณค่าว่าจะอยู่ร่วมอย่างประสานสอดคล้องกับธรรมชาติ (Harmony)

2.2 ผลของความพยายามร่วมกันในการแสวงหาวิธีการในการอยู่ร่วมกันอาจจะเป็นทั้งเพื่อนมนุษย์ที่อยู่ภายในกลุ่มเดียวกันหรือเพื่อนมนุษย์ที่อยู่ ภายในกลุ่ม ผลผลิตทางวัฒนธรรมนี้ ได้แก่วิธีการจัดรวมเป็นกลุ่มเป็นองค์กร (ระบบครอบครัวเครือญาติ) การจัดแบ่งภาระ หน้าที่และความรับผิดชอบตามเกณฑ์ต่างๆ เช่น ตามเพศ ตามอายุการกำหนดหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้

ตามกฎระเบียบการกำหนดตัวบุคคลที่จะเป็นศูนย์กลางของกลุ่ม นอกจากนั้นก็ยังมีวิธีการจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชน (การปรับไหม การขอขมา) รวมทั้งระบบคุณค่าที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง (เช่นคุณค่าเรื่องการให้อภัย โอบอสิกรรม) และจากการที่เราได้เห็นแหล่งที่มาของศักยภาพความสามารถและคุณธรรมของชาวบ้าน ทำให้มีพื้นฐานว่าความเชื่อมั่นในศักยภาพของชาวบ้านนี้ มิได้เกิดมาจากทฤษฎีหรือเกิดจากการนึกคิดเอาเอง หากแต่ศักยภาพดังกล่าวนี้ได้พิสูจน์มาแล้วจากการที่ชุมชนสืบทอดได้อย่างยั่งยืนและยาวนาน

2.3 เอกลักษณะของวัฒนธรรมชุมชน ชุมชนแต่ละแห่งต่างก็มีเอกลักษณ์ของตัวเองที่เป็นต้นกำเนิดแห่งความภาคภูมิใจ และมีศักดิ์ศรีในตัวเองจึงเป็นแหล่งกำเนิดของพลังชุมชน อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นชุมชนแห่งใด เราสามารถที่จะสกัดลักษณะที่เป็นลักษณะร่วมของเอกลักษณ์แห่งวัฒนธรรมชุมชนมาได้

2.4 การจัดระบบเศรษฐกิจ ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่าแก่นหัวใจและรูปแบบของโครงสร้างเศรษฐกิจแบบทุนนิยมนั้น เป็นเพียงรูปแบบหนึ่งเท่านั้นและไม่ใช้รูปแบบเดียวที่มนุษย์ชาติเรามีอยู่ ในชุมชนชนบทหลายต่อหลายแห่งของไทยมีรูปแบบการจัดระบบเศรษฐกิจที่ไม่ได้เน้นกำไรเป็นเป้าหมายสำคัญ (Profit Oriented) ไม่ได้เน้นคุณค่าการแข่งขันในการผลิต แต่กลับจัดระบบเศรษฐกิจที่เน้นเป้าหมายสำคัญ เน้นการร่วมมือช่วยเหลือกัน เป้าหมายของเศรษฐกิจไม่ได้เน้นการกินดีอยู่ดีเพิ่มขึ้นตลอดเวลาในเชิงปริมาณ แต่มุ่งการกินพอดี อยู่พอดีในแง่คุณภาพชีวิตและความสมดุล การสะสมทุนอาจจะไม่ได้กระทำในรูปของการสะสมวัตถุในหน่วยของปัจเจกบุคคล แต่เป็นการสะสมทุนในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relationship) ในหน่วยของชุมชน เช่น ระบบทำนาผ่ากึ่ง ระบบเลี้ยงวัวผ่ากึ่งของชาวนาภาคเหนือ ที่อยู่บนฐานความคิดว่าถ้าเราช่วยเขาในวันนี้ วันหน้าเขาจะได้มาช่วยเราเป็นแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย ระบบแลกเปลี่ยน (Exchange) ไม่ได้มุ่งที่การสะสมมูลค่า แต่เน้นที่การสร้างความเป็นปึกแผ่นทางสังคม

2.5 การจัดระบบอำนาจ รูปแบบการจัดระบบอำนาจในวัฒนธรรมของเราที่เรียงลำดับของอำนาจจากมากไปหาน้อยตามลำดับชั้น (Hierarchy) หรือรูปแบบประชาธิปไตยไทยทางอ้อมโดยผ่านตัวแทนนั้นอาจเป็นเพียง 2 รูปแบบเท่านั้นในการจัดความสัมพันธ์ทางอำนาจ และหากเราศึกษาวัฒนธรรมของชาวบ้าน เราก็อาจจะพบรูปแบบอำนาจในแบบอื่นๆ เช่น ระบบตรวจสอบ และสมดุล

(Check and Balance) ที่แสดงอำนาจความสัมพันธ์ 3 เสา เช่น รูปแบบอำนาจระหว่างพระเจ้าแผ่นดิน พระภิกษุ และประชาชน ในระบบความคิดของขบวนการภาคเหนือ หรือแม้แต่เรื่องแหล่งที่มาของอำนาจก็มีอยู่หลายแบบ เป็นต้น

นอกจากนี้การศึกษาแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนจำเป็นต้องอาศัยทฤษฎีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรม คุณค่า หรืออุดมการณ์ โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับคุณค่า ภูมิปัญญา จิตสำนึกอุดมการณ์ ที่มีลักษณะเป็นนามธรรมนั้น ต้องการสิ่งที่เรียกว่า เงื่อนไข (Condition) มาหล่อเลี้ยงคุณค่าที่ชุมชนมีอยู่ไม่ได้มีลักษณะคงตัวและยั่งยืน หากแต่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านที่สูญสลายหรือเพิ่มพูน ทั้งนี้ย่อมแล้วแต่ปฏิบัติการของผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นในหลักการที่กล่าวมา การพัฒนาแนวนี้จะถือชาวบ้านเป็นตัวตั้ง และนักวิชาการหรือนักพัฒนาจะเป็นตัวสนับสนุน นั่นคือ นักพัฒนาไม่จำเป็นต้องนำเอาคุณค่าหรือภูมิปัญญาต่างๆ จากภายนอกเข้าไปให้ชาวบ้าน (เพราะชาวบ้านจะมีอยู่แล้ว) แต่สิ่งที่ชาวบ้านอาจจะขาดก็คือเงื่อนไขที่เหมาะสม (Facilitating Condition) ที่จะหล่อเลี้ยงหรือผลิตซ้ำคุณค่าหรือภูมิปัญญานั้น ตัวอย่างรูปธรรมก็เช่น ชาวบ้านมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผู้อื่น แต่เมื่อขาดแคลนวัตถุดิบปัจจัยเงื่อนไขทางเศรษฐกิจที่บีบรัดทำให้ไม่มีเวลาว่าง ก็ขาดโอกาสที่จะแสดงน้ำใจต่อผู้อื่นได้ จนกระทั่งเมื่อมีโครงการพัฒนาเศรษฐกิจเข้ามาช่วยบรรเทาเงื่อนไขบีบรัดดังกล่าว จึงมีโอกาสดำเนินกิจกรรมและความสามารถและน้ำใจออกมาให้ปรากฏ ดังนั้นสรุปได้ว่า แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน ต้องมีการปรับปรุงประยุกต์ อนุรักษ์ส่งเสริมทำนุบำรุง ตอกย้ำ หรือรื้อฟื้น สร้างใหม่หรือเผยแพร่ หรือการแลกเปลี่ยนให้วัฒนธรรมชุมชนหรือท้องถิ่นคงอยู่ และมีศักยภาพและสามารถพัฒนา เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนได้ต่อไป

3. ปรัชญาของการพัฒนาชุมชนแนววัฒนธรรมชุมชน

กาญจนา แก้วเทพ (2553: ออนไลน์) กล่าวว่าแนวคิดการทำงานแนววัฒนธรรมชุมชนเป็นแนวคิดหนึ่งที่จะสร้างให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน การมีส่วนร่วมแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือ ร่วมใจ และก่อให้เกิดพลังของชุมชนที่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ กาญจนา แก้วเทพ ได้เสนอแนวคิดการทำงานแนววัฒนธรรมชุมชนในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ปรัชญาของการพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน ปรัชญาของการพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชนนั้น มีลักษณะแตกต่างไปจากปรัชญาของการพัฒนากระแสหลักคือการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งนี้เพราะในขณะที่การพัฒนาเศรษฐกิจมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มพูนความอุดมสมบูรณ์ทางด้านวัตถุเป็นเป้าหมายสูงสุด เกณฑ์การวินิจฉัยความสำเร็จของการพัฒนา ก็คือปริมาณวัตถุที่เพิ่มขึ้น (ที่เป็นรูปธรรมที่สุด ก็คือ GNP) แต่การพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชนนั้นถือเอาความสุขของมนุษย์เป็นเป้าหมายสูงสุดที่เรียกว่า Human Centered Development เกณฑ์ที่วินิจฉัยความสำเร็จของการพัฒนาก็คือสถานะที่มนุษย์สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ในการทำงานพัฒนากับประชาชนตามแนวทางวัฒนธรรม จึงต้องสร้างจิตสำนึกทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของบุคคล และชุมชนให้ประชาชนรู้จักตนเองเคารพตนเอง และผู้ที่เข้าไปทำงานร่วมกับชุมชนต้องเริ่มศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ร่วมไปกับชาวบ้านถึงวัฒนธรรมที่เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นเสมือนหนึ่งพลังสำหรับการพัฒนาคน และสังคม

ปรัชญาของการพัฒนาชุมชนแนววัฒนธรรมชุมชนคือ วัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของบุคคลและชุมชนหากคนเราไม่รู้จักตนเองไม่เคารพตัวเองก็ไม่อาจพัฒนาได้ และวัฒนธรรมเป็นพลังสำหรับการพัฒนาคนและสังคม โดยชุมชนมีวัฒนธรรมที่ดี มีศักยภาพในการที่จะพัฒนา หรือที่จะต้านกระแสทุนนิยมได้ แนวคิดนี้มองเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นผลของระบบทุนนิยม ที่เน้นวัตถุนิยมทำให้คนเห็นแก่ตัว และต้องพึ่งพาทุกจากภายนอกซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในการพัฒนา จึงหันมาเน้นคุณธรรมชาวบ้านที่ให้ ความสำคัญกับจิตใจ การพึ่งพาตนเองและการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นหลักธรรมในการพัฒนาได้ กล่าวถึงปรัชญาของการพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชนว่า ให้ถือเอาความสุขของมนุษย์เป็นเป้าหมายสูงสุดของเกณฑ์ความสำเร็จในการพัฒนาแนวนี้ คือสถานะที่มนุษย์สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

4. วิธีการศึกษาแนววัฒนธรรมชุมชน

ประการแรกเราต้องมองชุมชนว่าเป็นกระบวนการ ไม่ใช่เป็นตุลยภาพในกระบวนการนี้มี พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากความขัดแย้ง ความขัดแย้งนี้ค่อย ทำหน้าที่รบกวนไม่ได้ตุลยภาพปรากฏขึ้นได้ ซึ่งแนววัฒนธรรมชุมชนมักจะมองความขัดแย้งว่าเป็น ความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรม (วัฒนธรรมตะวันออกกับวัฒนธรรมตะวันตก) แต่บางที่เรอาจต้องมอง

ให้กว้างกว่านี้ ในชุมชนเราจะพบทั้งความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ ซึ่งนำไปสู่ความตึงเครียดและการปะทะกันของผลประโยชน์ตลอดเวลา การทำงานของกระบวนการเหล่านี้จะทำให้คำตอบเราว่า ชุมชนในวันนี้ไม่เหมือนชุมชนเมื่ออดีตแล้ว

ประการที่สองปัญหาที่เราต้องมาวิเคราะห์กันใหม่ คือ อะไรทำให้ชุมชนเปลี่ยนไป การเปลี่ยนแปลงมาจากกระบวนการภายนอกที่เราเรียกว่า “โลกาภิวัตน์” หรือจากพลังพลวัต (Dynamic) ภายในชุมชน หรือว่าเกิดจากปฏิสัมพันธ์ของทั้งสองกระบวนการดังกล่าว ควรต้องมีการแสวงหาทฤษฎีที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์

5. หลักการทำงานแนววัฒนธรรมชุมชน

1. การถือเอาชาวบ้านเป็นตัวตั้งของการพัฒนา หลักการพัฒนานี้ถือเป็นการปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ในการพัฒนาชุมชนโดยเชื่อว่าประสบการณ์ชีวิตที่ชาวบ้านได้ผ่านการต่อสู้เพื่อความอยู่รอดมาในคนแต่ละรุ่น และได้ส่งทอดบทเรียนนั้นเป็นมรดกชีวิตที่อยู่ในรูปของวัฒนธรรม คือ ภูมิปัญญา ภูมิธรรม ความสามารถ และศักยภาพของประชาชน ดังนั้น การทำงานจึงต้องเริ่มจากชาวบ้าน และสิ่งที่ชาวบ้านมีอยู่ที่เรียกว่าการทำงานแบบ Bottom-Up

2. การใช้แนวทัศน์แบบ Positive Approach คือการทำงานพัฒนา โดยเริ่มต้นจากสิ่งที่ชาวบ้านมีอยู่ก่อน คือทำในสิ่งที่ชาวบ้านเขามีอยู่เป็นหลักพัฒนาให้ดีขึ้น หรือพัฒนาเชื่อมโยงสู่สิ่งอื่นที่ชาวบ้านมีในลักษณะที่เป็นองค์รวม (Holistic) ของมนุษย์ และชุมชน

3. การทำงานแนววัฒนธรรมชุมชน ต้องยึดหลักการประสานงานกันระหว่างสิ่งที่นักพัฒนามี และสิ่งที่ชาวบ้านมี และต้องหลีกเลี่ยงหลักการ “เข้าแทนที่” (Substitution) ไม่ว่าจะมาจากฝ่ายใดก็ตาม ทั้งนี้โดยคำนึงความแตกต่างระหว่างนักพัฒนา และชาวบ้านซึ่งทำที่ที่ควรมี คือ พยายามศึกษาข้อเด่น และข้อด้อยของทั้งสองฝ่าย และทำงานร่วมกันเพื่อขจัดข้อด้อย และประสานข้อดีการทำงานแนววัฒนธรรมชุมชน ที่มุ่งใช้วัฒนธรรมชุมชนของตนเป็นเครื่องมือให้ประชาชนมารวมกลุ่มเพื่อมองปัญหาาร่วมกัน วางแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน ผสมผสานอย่างกลมกลืนกับ วัฒนธรรมเดิม ภูมิปัญญาเดิม จนเกิดเป็นพลังชุมชนที่จะดำเนินการพัฒนาแก้ไขปัญหาวิถีชีวิตของตนเองได้

การทำงานแนววัฒนธรรมชุมชน ที่มุ่งใช้วัฒนธรรมชุมชนของตนเป็นเครื่องมือให้ประชาชนมารวมกลุ่มเพื่อมองปัญหาาร่วมกัน วางแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน ผสมผสานอย่างกลมกลืนกับวัฒนธรรมเดิม ภูมิปัญญาเดิม จนเกิดเป็นพลังชุมชนที่จะดำเนินการพัฒนาแก้ไขปัญหาวิถีชีวิตของตนเองได้

4. แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน

วิทยา ทิพย์ทอง (2545) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนคือการที่กลุ่มของประชาชนก่อให้เกิดการรวมตัวที่สามารถจะกระทำการตัดสินใจใช้ทรัพยากร และมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำโดยกลุ่ม

ยุพาพร รุ่งงาม (2545) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) คือ เป็นผลมาจากความเห็นพ้องกันในเรื่องของความ ต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงและความเห็นพ้องต้องกัน จะต้องมียากจนเกิด ความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติ เหตุผลเบื้องต้น ของการที่มีคนมารวมกันใดควร จะต้องมีการตระหนักว่าปฏิบัติการทั้งหมดหรือการกระทำทั้งหมด ที่ทำโดยกลุ่มหรือในนามกลุ่มนั้น กระทำผ่านองค์การ (Organization) ดังนั้นองค์การจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527: 5) ได้ให้ความหมายและหลักการสำคัญเรื่องนโยบายการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักนำและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งรูปส่วนบุคคล กลุ่มชน ชมรม สมาคม และองค์การอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527: 2) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ในกองประชุมเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาได้ว่า การมีส่วนร่วมคือการที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้ และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อผลประโยชน์ต่อการดำรงชีพในทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างศักดิ์สิทธิ์ในฐานะที่เป็นสมาชิกในสังคม ในการมีส่วนร่วมของประชาชนได้พัฒนาความรู้ และภูมิปัญญาเดิมซึ่งแสดงออกในการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวเอง

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528: 3) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะหลายรูปแบบหลายวิธีการและหลายวัตถุประสงค์ที่มีความแตกต่างกันไปตามมิติต่างๆ

อาทรพันธ์ จันทร์สว่าง (2531: 20) ได้อธิบายเรื่องการมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วมเป็นผลจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงและความเห็นพ้องต้องกันนั้นจะต้องมีมากพอ จนเกิดความริเริ่มโครงการเพื่อการนั้นๆ เหตุผลเบื้องต้นแรกของการที่คนเราสามารถรวมกันได้ควรจะต้องมีความตระหนักว่าปฏิบัติการทั้งหมดหรือการกระทำทั้งหมดที่ทำโดยบุคคลหรือทำในนามกลุ่มนั้น กระทำผ่านองค์การ ดังนั้นองค์การจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการได้

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526: 253) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในความคิดริเริ่ม การพิจารณา ตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อถึงตัวประชาชน

เสนห์ จามริก (2527: 22) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนว่าไม่ได้หมายความว่าเพียงว่าดึงประชาชนเข้ามาร่วมกิจกรรมตามที่นักวิชาการหรือองค์กรพัฒนาตั้งขึ้น แท้จริงแล้วต้องให้มีชุมชนมีกิจกรรม และ วิธิดำเนินการของเขาเองในชุมชน

White (1982) (อ้างใน ปริศนา โกลละสุต 2543) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า ประกอบด้วย 4 มิติคือ

มิติที่ 1 คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่า อะไรควรทำและทำอย่างไร

มิติที่ 2 คือ มีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา ลงมือปฏิบัติการตามที่ตัดสินใจ

มิติที่ 3 คือ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน

มิติที่ 4 คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542: 28) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่าการสนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนโดยใช้ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ และมีรายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อ

ก่อให้เกิดความรัก ความหวงแหน การสร้างจิตสำนึกในการดูแลปกป้องทรัพยากรท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมให้อยู่อย่างยั่งยืน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีสมาชิกหรือกลุ่มคนมีความเห็นพ้องต้องกันจะต้องมีมากพอ จนสามารถที่จะมีโอกาสเข้าดำเนินการมีอิทธิพลในกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมี 5 ทฤษฎี ซึ่ง อคิน รพีพัฒน์ (อ้างถึงใน ยุพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 7-9) ได้สรุปไว้ดังนี้

1.1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion)

Maslow (อ้างถึงใน อคิน รพีพัฒน์, 2527, หน้า 7-8) กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึงการใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการ เกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานและถ้าจะให้ เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม

โดยเฉพาะในเรื่อง ความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่เรียกว่าลำดับขั้น ความต้องการ (Hierarchy of Needs) คือความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับ จากน้อยไปมาก มีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Survival Needs) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (Safety and Security Needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูก ขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงาน และการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

3. ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

4. ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self-Esteem Needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

5. ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการในระบบสูงสุด ที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเองเพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการ พิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

1.2 ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale)

คนเรามีความต้องการทางกาย และใจถ้าคนมีขวัญดีพอ ผลของการทำงานจะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็ต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่างๆ นั้นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะเกิดสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคล และขวัญของกลุ่ม ดังนั้นจะเป็นไปได้ว่าขวัญของคนเราโดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้เช่นกัน (ยุพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 8)

1.3 ทฤษฎีสร้างความรู้รักชาตินิยม (Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าสู่การมีส่วนร่วมคือ การสร้างความรู้รักชาตินิยมให้เกิดขึ้น หมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศ หรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติมีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดี ผูกพันต่อท้องถิ่น (ยุพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 8)

1.4 ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มคน จูงใจไปยังเป้าประสงค์โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (Positive Leader) ผู้นำพลวัตคือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ (Dynamic Leader) และผู้นำไม่มีกิจ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ ที่เรียกว่า ผู้นำนิเสธ (Negative Leader) ผลของการให้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือ ปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดี ย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้วยดีนั่นเอง (ยุพาพร รุปร่าง, 2545, หน้า 8)

1.5 ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ยากเพราะใช้กฎหมายระเบียบ แบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่สุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบาย และความจำเป็นของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหารเป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผลประโยชน์ (ยุพาพร รุปร่าง, 2545, หน้า 8-9)

2. ระดับของการมีส่วนร่วม

ระดับของการมีส่วนร่วมตามหลักการทั่วไปว่าแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ (นรินทร์ชัย พัฒนพงศา 2546: 17)

1. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูล ของตน/ ครอบครัว/ ชุมชนของตน
2. การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร
3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ โดยเฉพาะในโครงการที่ตนมีส่วนได้เสีย โดยแบ่งเป็น 3 กรณีแล้วแต่กิจกรรมในตนอยู่ในขั้นตอนใดต่อไปนี้

3.1 ตคนมีน้ำหนัการตตสนใจนัอยกว่าเจ้าของโครงการ

3.2 ตคนมีน้ำหนัการตตสนใจเท่ากบเจ้าของโครงการ

3.3 ตคนมีน้ำหนัการตตสนใจมากกว่าเจ้าของโครงการ

4. การส่วนร่วมทำ คื้ร่วมในชั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด

5. การมีส่วนร่วมสนับสนุน คื้อาจไม่มีโอกาสร่วมทำแต่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในด้านอื่นๆ

นอกจากนี้ยังได้มีการแบ่งระดับของการมีส่วนร่วมเป็นระดับของการมีส่วนร่วม ตามแนวทางพัฒนาชุมชน เป็นการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยได้แบ่งไว้ดังนี้

5.1 ร่วมค้นหาปัญหาของตนให้เห็นว่าสิ่งใดที่เป็นปัญหารากเหง้าของปัญหา

5.2 ร่วมค้นหาสิ่งที่จำเป็นของตนในปัจจุบันคืออะไร

1. ร่วมคิดช่วยตนเองในการจัดลำดับปัญหา เพื่อจะแก้ไขสิ่งใดก่อนหลัง

2. วางแผนแก้ไขปัญหาเป็นเรื่อยๆ

3. ร่วมระดมความคิด ถึงทางเลือกต่างๆ และเลือกทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อ แก้ไขปัญหาที่วางแผนนั้น

4. ร่วมพัฒนาเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้

5 ร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นๆ

6. ร่วมติดตามการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงาน

7. ร่วมรับผลประโยชน์/ หรือร่วมเสียผลประโยชน์จากการดำเนินงาน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.

2540 มาตรา 46 และ 79 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 และ 9 เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และจัดการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ตลอดจนมี

ส่วนร่วมในการตัดสินใจและการรับผิดชอบต่อวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นของตนเอง ประชาชนทุกคนทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่เป็นเจ้าของทรัพยากร มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์ในการดำเนินงานวัฒนธรรมท้องถิ่น และเน้นการศึกษา และพัฒนาอาชีพท้องถิ่นให้วัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน ทั้งด้านเกษตร อุตสาหกรรม หัตถกรรม และการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดรายได้เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545: 49)

3. ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนมีขั้นตอนของการปฏิบัติโดยนักวิชาการได้อธิบายขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

อดิน รพีพัฒน์ (2527: 100-101) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาไว้ 5 ระดับดังนี้

1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การพิจารณาปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในท้องถิ่น
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุแห่งปัญหาในท้องถิ่น
3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาและพิจารณาแนวทางวิธีการในการแก้ปัญหาในท้องถิ่น
4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาในท้องถิ่น
5. ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรมการพัฒนาในท้องถิ่น

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527) ได้อธิบายขั้นตอนที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

อนุกรมน์ สุวรรณสทิศกร (2529: 25) ได้กล่าวถึงแนวทางการมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการ คือ

1. ร่วมคิด คือ ร่วมในการประชุมปรึกษา หรือในการวางโครงการวิธีการดำเนินงานการติดตาม ตรวจสอบและการดูแลรักษา เพื่อให้กิจกรรมโครงการได้ผลตามวัตถุประสงค์
2. ร่วมการวางแผน คือ ร่วมในการวางนโยบายหรือแผนงาน หรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไขปัญหา
3. ร่วมปฏิบัติตามโครงการ คือ เข้าร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ
4. ร่วมติดตามประเมินผลโครงการ คือ เมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้วได้มีส่วนร่วมในการตรวจตราดูและรักษาและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ

ขั้นตอนการมีส่วนร่วมที่ทบทวนมาดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการสร้างตัวแปรการมีส่วนร่วมการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในแบบสอบถาม ซึ่งจะครอบคลุมองค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละด้านดังที่กล่าวมา

Erwin (อ้างอิงใน ยุพาพร รูปงาม 2545, หน้า 6) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ว่า คือ กระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของ บุคคล แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการ ปฏิบัติงานขององค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

นรินทร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, หน้า 183) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของ บุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุ จุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546, หน้า 4) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วม คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมี อิสรภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผิน

แต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้น และการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร (2532, หน้า 350) ได้ระบุว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท หมายถึง การที่ประชาชนทั้งในเมืองและชนบทได้เข้ามีส่วนร่วมหรือเข้ามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาชนบทขั้นตอนได้ขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอนแล้วแต่เหตุการณ์จะเอื้ออำนวย

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2531, หน้า 10) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอนของโครงการหรืองานพัฒนาชนบทโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจ และหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมเข้าร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ ผู้มีส่วนได้เสียต้องการที่สุดนั้น จักได้รับการตอบสนอง และทำให้มีความเป็นไปได้มากขึ้นว่าสิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการที่แท้จริง และมั่นใจมากขึ้นว่าผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอหน้ากัน

โกวิท พวงงาม (2545, หน้า 8) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนาควรมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือถ้าหากชาวชนบทยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาลงมือทำอะไรประโยชน์ เพราะชาวชนบทจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวชนบทรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการวางแผน

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวชนบทส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจนแต่ก็มีแรงงานของตนเองที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงานจะทำให้ชาวชนบทสามารถคิดต้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเองทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงาน และประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวชนบทย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไปจึงอาจจะประสบความสำเร็จความยากลำบากนอกจากนี้สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย (2545, หน้า 116) ยังได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนา 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจน กำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ
2. ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงานตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้
3. ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก
4. ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ
5. ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

5. งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ไพฑูรย์ ทองทรัพย์ (2553) ศึกษาการสร้างอาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของชุมชนตำบลลูกคู่ อำเภอกัทพัตน์ จังหวัดอุทัยธานี พบว่า สภาพทรัพยากรวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นของชุมชนตำบลลูกคู่ อำเภอกัทพัตน์ จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 81 ตารางกิโลเมตร (50,625 ไร่) แบ่งเป็น 17 หมู่บ้าน พบว่ามีไม้

มากที่สุด รองลงมาคือฟางข้าว และผักตบชวา สำหรับไม้ไผ่มีการปลูกกันทุกหมู่บ้านโดยเฉพาะ หมู่ 2 บ้านทุ่งสำราญ ไม้ที่พบมีหลายชนิดเช่น ไผ่สีสุก ไผ่ตง ไผ่รวก และไผ่ป่า ชาวบ้านนิยมปลูก ไม้ไผ่ได้มา หน้าบ้าน ข้างบ้าน คั่นนา ข้างสระน้ำ ข้างลำคลอง ข้างถนนลูกรัง ข้างถนนลาดยาง เป็นต้น

การสร้างทางเลือกโดยการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้สร้างอาชีพใหม่ที่มีรากฐานจาก วัฒนธรรมเดิม ชาวบ้านในชุมชนตำบลตุ๊กตุ๋ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดอุทัยธานี ตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่มีความคุ้นเคย และรู้จักการนำไม้ไปใช้ประโยชน์หลายอย่างเช่น นำไปใช้ก่อสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย เครื่องใช้ในครัวเรือน เครื่องมือ และอุปกรณ์ทางการเกษตร เครื่องมือในการจับสัตว์น้ำ สัตว์บก เครื่องเรือน เครื่องดนตรี เครื่องกีฬา ของเด็กเล่น นอกจากนี้ไผ่ยังนำไปใช้ประโยชน์ในงานประเพณีต่างๆ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีบุญข้าวสาก ประเพณีบุญพระเวส หรือบุญมหาชาติ ประเพณีบุญข้าวประดับดิน ประเพณีบุญแม่โพสพ ประเพณีหาบสำหรับ คาวหวาน ประเพณีแต่งงาน ประเพณีบวชพระ ประเพณีทอดผ้าป่า ประเพณีตักบาตรเทโว เป็นต้น

ผลการดำเนินการสร้างอาชีพเสริมที่สอดคล้องกับบริบทชุมชนอย่างครบวงจรเพื่อแก้ไข ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน ชาวบ้านในชุมชนสามารถลดการใช้สิ่งของต่างๆ ที่ทำจากพลาสติก หรือใยสังเคราะห์ซึ่งเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการไปตามเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นวิถีชีวิตแบบเดิมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระเจ้าอยู่หัว โดยใช้ไม้ไผ่ที่มีเป็นจำนวนมากมาใช้ทำเป็นผลิตภัณฑ์สำหรับใช้กันเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มกัน จัดตั้งกลุ่มผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ไว้ขายเพื่อเป็นอาชีพเสริม โดยได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุน โครงการจากเทศบาลตำบลตุ๊กตุ๋ สำนักงานพัฒนาชุมชน และสถานศึกษาต่างๆ ทางกลุ่มผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ได้ร่วมกันพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ไผ่โดยมีการพาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ และเชิญวิทยากรที่มีชื่อเสียง มีความรู้ความสามารถ และปราชญ์ชาวบ้านที่อยู่ในชุมชนมาฝึกอบรมให้แก่ชาวบ้าน ทำให้เกิดมุมมองที่กว้างขึ้น มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ใหม่ๆ ก่อให้เกิดการพัฒนาแนวความคิด และสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการสร้างชิ้นงานให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนร่วมกันจัดทำ หลักสูตรสำหรับท้องถิ่น โดยเน้นการใช้วัสดุในท้องถิ่น โดยให้นักเรียนได้มาเรียนรู้จากพ่อ แม่ พี่ หรือน้อง และคนในหมู่บ้าน ทำให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้วิธีการทำงานซึ่งก่อให้เกิดการสืบสานวัฒนธรรมต่อคนรุ่นหลังต่อไป ด้านการตลาด มีการจัดสถานที่ขายอย่างชัดเจน มีป้ายโฆษณา ประกอบหน้าร้าน ภายในร้านจะมีสินค้าของชาวบ้านไว้ไว้ ถ้า

มีผู้สนใจสินค้าก็สามารถสั่งซื้อได้จากสมุดโฆษณาสินค้าซึ่งภายในเล่มจะมีภาพผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ มีรายชื่อผู้จัดทำชื่อผลิตภัณฑ์ ขนาด และราคา พร้อมเบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ ผลจากการทำอาชีพเสริมโดยใช้วัสดุท้องถิ่นคือไม้ไผ่มาใช้ทำผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน และทำเพื่อขายนั้น ทำให้ชาวบ้านได้มีโอกาสคลุกคลีอยู่กับงานศิลปะ และการคิดสร้างสรรค์อยู่ตลอดเวลา ทำให้เป็นคนมีสุขภาพจิตที่ดี มีหน้าตายิ้มแย้ม แจ่มใส ประกอบกับทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ก็สามารถจะแก้ไขปัญหา ความยากจนอย่างยั่งยืนได้

ณัฐอริยา สุขสุวรรณพร (2553) ศึกษาการสร้างอาชีพเสริมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอ่างศิลา จังหวัดชลบุรี พบว่าอาชีพเสริมที่ประชาชนมีความต้องการมากที่สุด คือ อาชีพเสริมด้านการบริการ รองลงมาคือ อาชีพเสริมด้านเกษตรกรรม อาชีพเสริมด้านศิลปหัตถกรรม และอาชีพเสริมด้านการรับจ้าง โดยประเภทอาชีพเสริมที่ประชาชนต้องการมากที่สุดคือ อาชีพค้าขาย ในด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนพบว่าประชาชนมีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกับความต้องการอาชีพเสริมของประชาชน ซึ่งในด้านผลกระทบต่ออาชีพเดิมประชาชนมีระดับความต้องการอยู่ในระดับสูงที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนยังคงมีแนวคิดที่จะประกอบอาชีพที่ตนเองถนัด โดยที่อาชีพเสริมนั้นต้องไม่มีผลกระทบต่ออาชีพเดิมไม่ต้องเดินทางไปทำงานในต่างพื้นที่ และยังต้องการที่จะมีอาชีพเสริมที่เป็นลักษณะแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่สมาชิกในครอบครัวมาช่วยกันทำและเมื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ที่แตกต่างกัน ต่างมีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันตามไปด้วย

ภานุเดช เพียรความสุข (2549) ศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจากอาชีพเสริมของชาวบ้านตำบลนาแก อำเภอคำชะอี จังหวัดยโสธร พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุอยู่ในช่วง 45-54 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 รองลงมาคือ 35-44 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 28.4 และ 55-64 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถาม มีสถานภาพสมรส จำนวน 146 คิดเป็นร้อยละ 79.8 รองลงมาคือมีสถานะภาพโสด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 และมีสถานะภาพหม้าย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 ตามลำดับ และมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา 119 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7

และมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร และรับจ้างทั่วไป (อาชีพเสริม) จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป/เกษตรกร จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 และนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 ตามลำดับ

ข้อมูลเกี่ยวกับ การคิดค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจจากภูมิปัญญาจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการคิดค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาสภาพเศรษฐกิจจากภูมิปัญญาบ้านนาแก ตำบลนาแก อำเภอเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร พบว่าโดยส่วนใหญ่ชาวบ้านประกอบอาชีพเสริมเป็นคนท้องถิ่น และเป็นคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน โดยรายได้หลักของชาวบ้านคือ เกษตรกรรม ซึ่งชาวบ้านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประมาณ 25,000 บาทต่อปี และรายได้จากอาชีพเสริมของชาวบ้านโดยเฉลี่ยประมาณ 2,500 บาทต่อปี ชาวบ้านในชุมชนตำบลนาแกเป็นชุมชนที่มีความอบอุ่นในเรื่องครอบครัว และชุมชนตำบลนาแกเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย โดยอาศัยธรรมชาติในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพราะเป็นชุมชนไม่ค่อยเจริญมากนัก ซึ่งสามารถจำแนกรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

1. อาชีพส่วนใหญ่ของประชาชนตำบลนาแก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่นการปลูกข้าว เลี้ยงสัตว์ ทำไร่ ทำสวน และการทำนาเกลือ ผลิตภัณฑ์ทาบกิ่งมะม่วง เป็นต้น
2. มีการพึ่งพาอาศัยธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่
3. ค่าครองชีพในตำบลค่อนข้างต่ำ
4. เมื่อสิ้นฤดูกาลเก็บเกี่ยวทำให้ชาวบ้านได้เข้าไปหางานทำในตัวเมืองเพราะอยู่ที่ตำบลไม่มีแรงงาน เมื่อถึงฤดูกาลทำนาก็กลับบ้านเพื่อทำนาเหมือนเดิม

ส่วนปัญหาที่พบในเรื่องของการจัดการเกี่ยวกับเศรษฐกิจจากภูมิปัญญาชาวบ้านโดยส่วนมากคือตลาดและขาดการจัดการที่ดีถ้ามีหน่วยงานทางภาครัฐให้การสนับสนุนในการหาตลาดหรือมาให้การอบรมเกี่ยวกับการทำสินค้าที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้าน มีการตั้งกลุ่มให้เป็นกลุ่มที่เข้มแข็ง ฝึกให้ชาวบ้านมีการจัดการภายในกลุ่ม และอบรมเกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ของชุมชนตำบลนาแก แน่นนอนว่าชุมชนตำบลนาแกคงเป็นอีกตำบลหนึ่งที่มีความเข้มแข็งในเรื่องเศรษฐกิจชุมชน

ธวัช ชมมิ่ง (2553) ศึกษาความต้องการอาชีพเสริมของราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าขนุน ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า

1) ราษฎรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 30-39 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ประกอบอาชีพหลักรับจ้าง และเกษตรกรรม สมาชิกในครอบครัว 4-6 คน รายได้จากอาชีพหลักหักค่าใช้จ่ายแล้วอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน ประกอบอาชีพหลักมาแล้วมากกว่า 10 ปี ในรอบปีที่ผ่านมาประสบปัญหาขาดเงินทุนในการสนับสนุนการประกอบอาชีพหลัก และยังมีรายได้รายจ่าย ในการประกอบอาชีพไม่พอใช้จ่ายในครอบครัว และเป็นหนี้

2) ความต้องการอาชีพเสริม พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.3 ต้องการอาชีพเสริม อาชีพเสริมที่ต้องการมากที่สุดคือ อาชีพเสริมการเกษตร รองลงไปคือ อาชีพเสริมคหกรรม และอาชีพเสริมการค้าและบริการตามลำดับ และลำดับสุดท้ายคือ อาชีพเสริมคหกรรม

3) แนวทางในการส่งเสริมอาชีพตามความต้องการของราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าขนุน พบว่า ราษฎรที่ต้องการอาชีพเสริมทั้ง 4 ประเภท ต้องการความช่วยเหลือเรื่องการลงทุน การเงินในการพัฒนาผลผลิต ผลิตภัณฑ์มากที่สุด รองลงไปคือ ต้องการสนับสนุนทางวิชาการ ปัญหาอุปสรรคที่อาจทำให้การทำอาชีพเสริมไม่ประสบความสำเร็จ คือเงินทุน และส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะให้มีทุน หรือทุนสำรองให้กู้ในการประกอบอาชีพ

ไชยา เอี่ยมขำ (2552) ศึกษาบทบาทของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างอาชีพในชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลนครชุมน์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า ประชาชนเป็นชายมากกว่าหญิง มีอายุระหว่าง 50 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001-15,000 บาท ส่วนใหญ่อาชีพรับจ้างทั่วไปรองลงมาเป็นการเกษตร จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีโอกาสเข้ามามีบทบาทในกระบวนการมีส่วนร่วมตลอดจนในกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากต้องไปประกอบอาชีพ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนใหญ่จึงเป็นผู้สูงอายุที่อยู่บ้าน อีกทั้งขาดทักษะวิชาการ จึงทำให้ประชาชนไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจไม่มีทักษะในกระบวนการ

เมื่อศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างอาชีพในชุมชนอย่างยั่งยืนพบว่า ประชาชนต้องมีบทบาทในกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างอาชีพอย่างยั่งยืนทั้ง 7 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผน ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์ ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดแนวทาง ขั้นตอนที่ 5 การจัดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ขั้นตอนที่ 7 การอนุมัติแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งในภาพรวม พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีบทบาทการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนที่ 7 การอนุมัติแผนยุทธศาสตร์เนื่องจากประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ และบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อกระบวนการจัดทำแผนองค์การบริหารส่วนตำบล มีการดำเนินงานที่ล่าช้า และขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีการปรับปรุงระบบการทำงานให้รวดเร็วขึ้น มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับข้อมูลบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยผ่านช่องทางสื่อสาร เช่น หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน มีการจัดประชุมชี้แจงให้กับผู้นำชุมชน และการจัดประชุมประชาคม เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Copyright © by Rajamangala University of Technology Rattanakosin

All rights reserved

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยอาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่า
ปราณบุรี 200 ปี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน
ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการศึกษา
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้การวิเคราะห์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยอาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับ
วัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่า ปราณบุรี 200 ปี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากจำนวน
หลังคาเรือนที่มีอยู่ในอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีอยู่จำนวน 17,274 หลังคาเรือน
กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยมีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และให้ความคลาดเคลื่อนไม่
เกินร้อยละ 5 เมื่อใช้การคำนวณจากสูตรทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) จะได้ขนาดของกลุ่ม
ตัวอย่างดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ

$$n = \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง}$$

$$N = \text{ขนาดของประชากร}$$

$$e = \text{ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ } 0.05$$

เพราะฉะนั้นจะได้

$$n = \frac{17,274}{1+17,274(0.05)^2}$$

$$n = \frac{17,274}{44.185}$$

$$n = 390.95 \text{ คน}$$

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ท้องถิ่นที่มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมเพื่อสร้างอาชีพเสริม โดยแบ่งออก 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะอาชีพเสริมที่ตรงกับความต้องการของประชากรในพื้นที่

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการต่อปัจจัยในการสร้างอาชีพเสริมซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม ด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม ด้านลักษณะการพัฒนาทักษะ และด้านประเภทของอาชีพเสริม

ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบมาตราส่วนประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดการให้ค่าคะแนน ดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	สำคัญมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	สำคัญมาก
คะแนน	3	หมายถึง	สำคัญปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	สำคัญน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	สำคัญน้อยที่สุด

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือแบบสอบถามก่อนนำไปใช้ถามประชากรที่ต้องการศึกษาคณะผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความถูกต้องของเครื่องมือ (Validity) และการตรวจสอบความน่าจะเป็นของเครื่องมือ (Reliability) ดังนี้

ตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ โดยผู้ทำการศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และสมบูรณ์ให้ครอบคลุมทั้งด้านโครงสร้างเนื้อหา และภาษาที่ใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม และสามารถครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่

ต้องการศึกษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขด้วยการทดสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC (Item Object Congruence)

หาค่าความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1. นายกิตติชัย ศรีทองช่วย ปลัดอำเภอสามร้อยยอด
2. นางประยูร เอี่ยมอำนวย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลาดวิถิ
3. พระครูปลัดจระศักดิ์ จิรวโสภา เจ้าอาวาสวัดเขาเขียว ปรามบุรี

หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of congruence)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อความวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตรเกณฑ์

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้ โดยให้หาข้อมูล

เพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัย

ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 มาใช้เป็นข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ซึ่งได้ตรวจสอบแบบสอบถามแล้วเห็นว่าแบบสอบถามทุกข้อที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงของเนื้อหา ครอบคลุมในแต่ละด้าน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับความเห็นชอบลงนามวิจัย สํารวจวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่า ปราณบุรี 200 ปี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เพื่อสร้างอาชีพเสริมให้กับชุมชน
2. ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลซึ่งจะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ค่าสถิติต่อไป
3. นำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มประชากรมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยจากแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดผู้วิจัยจะนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อประมวลผลข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่า ปราณบุรี 200 ปี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการหาค่าร้อยละ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เวลาว่างในแต่ละวันที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพเสริม ระดับรายได้ของอาชีพเสริมที่คาดหวังต่อเดือน ต้นทุนที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพเสริม ความคาดหวังจากการประกอบอาชีพเสริม และลักษณะของอาชีพเสริมที่ต้องการ

โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การแปลความหมายของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) พิจารณาจากระดับคะแนนค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ซึ่งจัดชั้นเท่ากัน (Class Interval) โดยให้คะแนนระดับความต้องการต่ออาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีระดับความต้องการมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีระดับความต้องการมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีระดับความต้องการปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีระดับความต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีระดับความต้องการน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบอาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปีอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระหว่างกลุ่มประชากร 2 กลุ่ม ตามตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบอาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปีอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระหว่างกลุ่มประชากรที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ตามตัวแปรต้น ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA of Variance)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ได้แก่ เพศ โดยใช้ t - test for Independent Samples

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA of Variance) ถ้าผลการทดสอบ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะต้องตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ LSD

สามารถแทนค่าตามสูตรได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n fX_i}{n}$$

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^c f_i(x_i - \bar{X})^2}{n}}$$

3. การทดสอบค่าความแปรปรวนของตัวแปร 2 กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์ค่า f (f-test)

ดังนี้

$$F = \frac{S_1^2}{S_2^2}$$

4. การทดสอบค่าความแปรปรวนของตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (ANOVA) ดังนี้

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}, \quad dfb = k - 1, \quad dfw = n - k$$

5. การทดสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC (Item Object Congruence)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

6. การทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

All rights reserved

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง อาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชน ตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นการศึกษาวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีรูปแบบทางวัฒนธรรมด้านการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชน โดยคำนึงถึงศักยภาพของชุมชนในการทำอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ และนำไปสู่การสร้างอาชีพเสริมโดยทำการสำรวจปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างอาชีพเสริมในชุมชนคือ ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม ประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม ลักษณะการพัฒนาทักษะ ประเภทของอาชีพเสริม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจของกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ค่าทางสถิติ และประมวลผล เป็นข้อมูลเชิงพรรณนา และข้อมูลเชิงอนุมานซึ่งสามารถคำนวณค่าทางสถิติออกมาในรูปแบบของร้อยละ ค่าเฉลี่ย การแจกแจง ความถี่และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสามารถแบ่งได้ 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะอาชีพเสริมที่ตรงกับความต้องการ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการปัจจัยในการสร้างอาชีพ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลผู้บริโภคร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	182	45.7
หญิง	212	53.3
Error	4	1
รวม	398	100
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	51	12.8
20-30 ปี	67	16.8
31-40 ปี	140	35.2
41-50 ปี	75	18.8
50 ปีขึ้นไป	53	13.3
Error	12	3.01
รวม	398	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	92	23.1
มัธยมศึกษา/ปวช.	84	21.1
อนุปริญญา/ปวส.	40	10.1
ปริญญาตรี	99	24.9
สูงกว่าปริญญาตรี	79	19.8
Error	4	1
รวม	398	100

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลผู้บริโภค	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	61	15.3
พนักงานบริษัทเอกชน	139	34.9
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	10	2.5
รับจ้าง	73	18.3
เกษตรกร	41	10.3
ธุรกิจส่วนตัว	38	9.5
อื่น ๆ	25	6.5
Error	11	2.8
รวม	398	100
ระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	69	17.3
5,001-15,000 บาท	41	10.3
10,001-15,000 บาท	143	35.9
15,001-20,000 บาท	75	18.8
มากกว่า 20,000 บาท	65	16.3
Error	1	1.3
รวม	398	100

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างคนในชุมชนจำนวน 398 คน แบ่งตามลักษณะส่วนบุคคลพบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 53.3 เป็นชายร้อยละ 45.72 ตามลำดับ สำหรับอายุ อยู่ในช่วงระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 35.2 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 18.8 ตามลำดับ ในระดับการศึกษา มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 24.9 รองลงมาคือต่ำกว่ามัธยมศึกษา ร้อยละ 23.1 ตามลำดับ สำหรับอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 34.9 รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง ร้อยละ 18.3 ตามลำดับ และระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-

15,000 บาท ร้อยละ 35.9 รองลงมารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท รองลงมาคือ ร้อยละ 18.8 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบอาชีพเสริมที่ตรงกับความต้องการ

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์รูปแบบอาชีพเสริมที่ตรงกับความต้องการ

รูปแบบอาชีพเสริมที่ต้องการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เวลาว่าง		
ต่ำกว่า 1 ชั่วโมง	31	7.8
1-2 ชั่วโมง	164	41.2
5-6 ชั่วโมง	161	40.5
6-7 ชั่วโมง	38	9.5
Error	4	1
รวม	398	100
ระดับรายได้ของอาชีพเสริมที่คาดหวังต่อเดือน		
ต่ำกว่า 1000 บาท	14	3.5
1001-2000 บาท	71	17.8
2001-3000 บาท	11	2.8
3001-4000 บาท	154	38.7
มากกว่า 4001 บาทขึ้นไป	142	35.7
Error	6	1.5
รวม	398	100
ต้นทุนที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพเสริม		
ต่ำกว่า 500 บาท	41	10.3
501-1000 บาท	31	7.8
1001-1500 บาท	162	40.7
1501-2000 บาท	86	21.6
มากกว่า 2001 บาทขึ้นไป	72	18.1
Error	6	1.5
รวม	398	100

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รูปแบบอาชีพเสริมที่ต้องการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความคาดหวังจากการประกอบอาชีพเสริม		
สามารถพัฒนาเป็นอาชีพหลัก	40	10.1
มีรายได้สม่ำเสมอ	91	22.9
เป็นที่ต้องการของตลาด	142	35.7
คนในชุมชนให้การยอมรับ	84	21.1
เป็นอาชีพที่มีเกียรติ	33	8.3
Error	8	2
รวม	398	100
ลักษณะของอาชีพเสริมที่ต้องการ		
ไม่มีผลกระทบต่ออาชีพหลัก	65	16.3
สามารถทำได้ขณะอยู่ที่บ้านโดยไม่ต้องเดินทาง	102	25.6
ใช้เวลาปฏิบัติงานน้อยและมีเวลาพักผ่อนมาก	82	20.6
สมาชิกในครอบครัวสามารถช่วยกันทำได้	127	31.9
สามารถส่งมอบได้จากร้านสู่ร้าน	16	4
Error	6	2
รวม	398	100

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบอาชีพเสริมที่ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ต้องการมีเวลาว่างต่อวัน 1-2 ชั่วโมง ร้อยละ 41.2 รองลงมาต้องการมีเวลาว่าง 5-6 ชั่วโมง ร้อยละ 40.5 ตามลำดับ และต้องการมีรายได้เสริมต่อเดือน 3,001-4,000 บาท ร้อยละ 38.7 รองลงมาต้องการมากกว่า 4,001 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 35.7 ตามลำดับ ต้องการลงทุนกับการประกอบอาชีพเสริม 1,001-1,500 บาท ร้อยละ 40.7 รองลงมาต้องการลงทุน 1,501-2,000 บาท ร้อยละ 21.6 ตามลำดับ สำหรับความคาดหวังจากการประกอบอาชีพเสริม ต้องการให้เป็นที่ต้องการของตลาด ร้อยละ 35.7 รองลงมาต้องการมีรายได้สม่ำเสมอ ร้อยละ 22.9 ตามลำดับ สำหรับลักษณะของอาชีพเสริมที่ต้องการ ต้องการให้สมาชิกในครอบครัวสามารถช่วยกันทำได้ ร้อยละ 31.9 รองลงมาสามารถทำได้ขณะอยู่ที่บ้านโดยไม่ต้องเดินทาง ร้อยละ 25.6 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการปัจจัยในการสร้างอาชีพ

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการปัจจัยในการสร้างอาชีพด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม

ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	ระดับความต้องการ	
	\bar{X}	S.D
เป็นวัสดุที่หาได้ในชุมชน	3.98	0.840
สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน	4.00	0.918
ไม่ทำลายระบบนิเวศน์ของชุมชน	3.86	1.228
ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน	3.60	1.043
ช่วยให้เกิดรายได้ภายในชุมชน	2.91	1.266
เฉลี่ย	3.67	1.059

จากตารางที่ 3 ความคิดเห็นของประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีต่อลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.67 อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การใช้วัสดุที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน เป็นวัสดุที่หาได้ในชุมชน ไม่ทำลายระบบนิเวศน์ของชุมชน และไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการปัจจัยในการสร้างอาชีพด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม

ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	ระดับความต้องการ	
	\bar{X}	S.D
สับปะรด	3.00	1.220
มะพร้าว	3.03	1.178
มะม่วง	2.81	1.488
ว่านหางจระเข้	2.65	1.299
กุ้ง	2.28	1.192
เฉลี่ย	2.76	1.275

จากตารางที่ 4 ความคิดเห็นของประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีต่อลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 2.76 อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มะพร้าว สับปะรด และมะม่วง

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการปัจจัยในการสร้างอาชีพด้านลักษณะการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพเสริม

ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	ระดับความต้องการ	
	\bar{X}	S.D
การอบรมให้ความรู้โดยวิทยากร	3.07	1.025
การชี้แนะแนวทางโดยปราชญ์ชาวบ้าน	3.23	1.215
การให้ความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชน	3.17	1.493
การให้ความสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ	3.21	1.317
ผลการวิจัยจากสถาบันที่เชื่อถือได้	2.85	1.489
เฉลี่ย	3.11	1.308

จากตารางที่ 5 ความคิดเห็นของประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีต่อลักษณะการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพเสริม มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.11 อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การชี้แนะแนวทางโดยปราชญ์ชาวบ้าน การให้ความสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และการให้ความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชน

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการปัจจัยในการสร้างอาชีพด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม

ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	ระดับความต้องการ	
	\bar{X}	S.D
การปรุงอาหารเพื่อจำหน่าย	3.29	1.029
การถนอมอาหารเพื่อจำหน่าย	3.02	1.219
เครื่องจักรสาน	3.41	1.203
การแกะสลัก	2.85	1.279
การนวดผ้าเท้า	3.06	1.180

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	ระดับความต้องการ	
	\bar{X}	S.D
ที่พักแรม (Home Stay)	2.69	1.256
เฉลี่ย	3.05	1.194

จากตารางที่ 6 ความคิดเห็นของประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีต่อลักษณะประเภทของการประกอบอาชีพเสริม มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.05 อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เครื่องจักรสาน การปรุงอาหารเพื่อจำหน่าย และการนวดฝ่าเท้า

ตารางที่ 7 แสดงลำดับความต้องการต่อปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมในด้านต่าง ๆ

ลำดับที่	ปัจจัยด้านต่าง ๆ	\bar{X}	S.D	แปลผล
1	ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	3.67	1.059	มาก
2	ลักษณะการพัฒนาทักษะ	3.11	1.308	ปานกลาง
3	ประเภทของอาชีพเสริม	3.05	1.194	ปานกลาง
4	ประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	2.76	1.275	ปานกลาง
	เฉลี่ยรวม	3.14	1.209	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่าประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ให้ความสำคัญกับการเลือกวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมมากที่สุด รองลงมาคือลักษณะการพัฒนาทักษะ แล้วจึงเป็นการเลือกประเภทของอาชีพเสริม สุดท้ายคือประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

4.1 ให้ชุมชนสร้างวินัย มีระเบียบ สังคมที่หน้าอยู่ การบริการสำหรับผู้มาเยือน สร้างไกด์จากเด็กนักเรียนในช่วงปิดเทอม เพื่อพัฒนาอนาคตเด็กนักเรียนที่ดีในวันข้างหน้า

4.2 โดยทั่วไปแม่ค้า พ่อค้า มักค้าขายสินค้าที่บ่งบอกถึงความเป็นชุมชนพื้นบ้านอยู่แล้วสินค้าย่อยๆ การใช้จ่ายง่ายขึ้น ทำให้มีการหมุนเวียนรายได้สำหรับพ่อค้า แม่ค้าเป็นอย่างดี

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานข้อที่ 1. คนในชุมชนที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีความต้องการใช้วัสดุในท้องถิ่นเพื่อประกอบอาชีพเสริมที่แตกต่างกันสามารถพิสูจน์ได้จากการคำนวณค่าทางสถิติคือ

H_0 = ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

H_1 = ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีความต้องการแตกต่างกัน

ตารางที่ 8 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านเพศต่อปัจจัยในด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม

ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
เป็นวัสดุที่ทำได้ในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	0.005	1	0.005	0.007	0.934
	ภายในกลุ่ม	267.827	379	0.707		
	รวม	267.832	380			
สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	1.937	1	1.937	2.306	0.130
	ภายในกลุ่ม	315.06	375	0.84		
	รวม	316.997	376			
ไม่ทำลายระบบนิเวศน์ของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	0.32	1	0.32	0.212	0.646
	ภายในกลุ่ม	568.526	376	1.512		
	รวม	568.847	377			
ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	18.258	1	18.258	17.542	0.000*
	ภายในกลุ่ม	381.975	367	1.041		
	รวม	400.233	368			
ช่วยให้เกิดรายได้ภายในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	0.273	1	0.273	0.170	0.680
	ภายในกลุ่ม	599.46	373	1.607		
	รวม	599.733	374			

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม การใช้วัสดุที่หาได้ในชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.934 การใช้วัสดุที่ช่วยให้เกิดรายได้ภายในชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.680 การใช้วัสดุที่ไม่ทำลายระบบนิเวศน์ของชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.646 และการใช้วัสดุที่มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.130 ดังนั้นยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ในด้านของการใช้วัสดุที่ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.000 จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ขึ้นอยู่กับด้านเพศต่อลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพนั้นประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี มีความต้องการที่จะใช้วัสดุที่หาได้ในชุมชน เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน ไม่ทำลายระบบนิเวศน์ของชุมชน และมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชนเพื่อประกอบอาชีพเสริม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 9 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านเพศต่อปัจจัยในด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม

ประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
สับปะรด	ระหว่างกลุ่ม	2.739	1	2.739	1.846	0.175
	ภายในกลุ่ม	522.258	352	1.484		
	รวม	524.997	353			
มะพร้าว	ระหว่างกลุ่ม	0.076	1	0.076	0.055	0.815
	ภายในกลุ่ม	489.517	352	1.391		
	รวม	489.593	353			
มะม่วง	ระหว่างกลุ่ม	8.438	1	8.438	3.844	0.051
	ภายในกลุ่ม	711.148	324	2.195		
	รวม	719.586	325			
ว่านหางจระเข้	ระหว่างกลุ่ม	9.9	1	9.9	5.953	0.015*
	ภายในกลุ่ม	557.079	335	1.663		
	รวม	566.979	336			

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
กึ่ง	ระหว่างกลุ่ม	1.534	1	1.534	1.079	0.300
	ภายในกลุ่ม	476.246	335	1.422		
	รวม	477.78	336			

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม มะพร้าวอยู่ที่ระดับ 0.815 กึ่งอยู่ที่ระดับ 0.300 สับปะรดที่ระดับ 0.175 และมะม่วงอยู่ที่ระดับ 0.051 ดังนั้นยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกัน โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ว่านหางจะเข้อยู่ที่ระดับ 0.015 จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ขึ้นอยู่กับเพศต่อประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมนั้นประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี มีความต้องการที่จะใช้มะพร้าว กึ่ง และสับปะรดในการประกอบอาชีพเสริม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 10 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านเพศต่อปัจจัยในด้านลักษณะการพัฒนาทักษะ

ลักษณะการพัฒนาทักษะ		SS	df	MS	F	P
การอบรมให้ความรู้โดยวิทยากร	ระหว่างกลุ่ม	0.963	1	0.963	0.916	0.339
	ภายในกลุ่ม	362.513	345	1.051		
	รวม	363.476	346			
การชี้แนะแนวทางโดย ปราชญ์ชาวบ้าน	ระหว่างกลุ่ม	6.491	1	6.491	4.443	0.036*
	ภายในกลุ่ม	517.158	354	1.461		
	รวม	523.649	355			
การให้ความช่วยเหลือจาก ผู้นำชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	0.737	1	0.737	0.330	0.566
	ภายในกลุ่ม	772.26	346	2.232		

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลักษณะการพัฒนาทักษะ		SS	df	MS	F	P
	รวม	772.997	347			
การให้ความสนับสนุนจาก หน่วยงานภาครัฐ	ระหว่างกลุ่ม	0.027	1	0.027	0.016	0.901
	ภายในกลุ่ม	606.947	349	1.739		
	รวม	606.974	350			
ผลการวิจัยจากสถาบันที่เชื่อถือ ได้	ระหว่างกลุ่ม	9.843	1	9.843	4.484	0.035*
	ภายในกลุ่ม	779.288	355	2.195		
	รวม	789.132	356			

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ลักษณะการพัฒนาทักษะการให้ความสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอยู่ที่ระดับ 0.901 การให้ความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.566 และการอบรมให้ความรู้โดยวิทยากรที่ระดับ 0.339 ดังนั้นยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ในด้านการชี้แนะแนวทางโดยปราชญ์ชาวบ้านอยู่ที่ระดับ 0.036 และผลการวิจัยจากสถาบันที่เชื่อถือได้อยู่ที่ระดับ 0.035 จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้อนุนด้านเพศต่อลักษณะการพัฒนาทักษะนั้นประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี มีความต้องการการให้ความสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ การให้ความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชน และการได้รับการอบรมให้ความรู้โดยวิทยากรในการประกอบอาชีพเสริม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 11 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านเพศต่อปัจจัยในด้านประเภทของอาชีพเสริม

ประเภทของอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
การปรุงอาหารเพื่อจำหน่าย	ระหว่างกลุ่ม	1.403	1	1.403	1.327	0.250
	ภายในกลุ่ม	364.615	345	1.057		
	รวม	366.017	346			
การถนอมอาหารเพื่อจำหน่าย	ระหว่างกลุ่ม	1.207	1	1.207	0.812	0.368
	ภายในกลุ่ม	527.656	355	1.486		
	รวม	528.863	356			
เครื่องจักรสาน	ระหว่างกลุ่ม	1.496	1	1.496	1.035	0.310
	ภายในกลุ่ม	493.174	341	1.446		
	รวม	494.671	342			
การแกะสลัก	ระหว่างกลุ่ม	2.094	1	2.094	1.281	0.258
	ภายในกลุ่ม	576.993	353	1.635		
	รวม	579.087	354			
การนวดฝ่าเท้า	ระหว่างกลุ่ม	0.898	1	0.898	0.644	0.423
	ภายในกลุ่ม	475.69	341	1.395		
	รวม	476.589	342			
ที่พักแรม (Home Stay)	ระหว่างกลุ่ม	24.055	1	24.055	15.896	0.000*
	ภายในกลุ่ม	526.619	348	1.513		
	รวม	550.674	349			

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ประเภทของอาชีพเสริม การนวดฝ่าเท้าอยู่ที่ระดับ 0.423 การถนอมอาหารเพื่อจำหน่ายอยู่ที่ระดับ 0.368 เครื่องจักรสานที่ระดับ 0.310 การแกะสลักอยู่ที่ระดับ 0.258 และการปรุงอาหารเพื่อจำหน่ายอยู่ที่ระดับ 0.250 ดังนั้นยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่การทำที่พักแรม (Home Stay) อยู่ที่ระดับ 0.000 จึงไม่ยอมรับ

สมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ขึ้นอยู่กับเพศต่อประเภทของอาชีพเสริมนั้นประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี มีความต้องการประกอบอาชีพหมวดผ้าเท้า การถนอมอาหารเพื่อจำหน่าย การทำเครื่องจักรสาน และการแกะสลักเป็นอาชีพเสริม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 12 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านเพศต่อปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม

ปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	ระหว่างกลุ่ม	4.158	1	4.158	4.047	0.478
	ภายในกลุ่ม	426.569	374	1.141		
	รวม	430.728	375			
ประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	ระหว่างกลุ่ม	4.537	1	4.537	2.555	0.271
	ภายในกลุ่ม	551.249	339	1.631		
	รวม	555.787	340			
ลักษณะการพัฒนาทักษะ	ระหว่างกลุ่ม	3.612	1	3.612	2.037	0.375
	ภายในกลุ่ม	607.633	349	1.735		
	รวม	611.245	350			
ประเภทของอาชีพเสริม	ระหว่างกลุ่ม	5.192	1	5.192	3.499	0.268
	ภายในกลุ่ม	494.124	347	1.422		
	รวม	499.316	348			

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ในปัจจัยการประกอบอาชีพเสริม ด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมอยู่ที่ระดับ 0.478 ด้านลักษณะการพัฒนาทักษะอยู่ที่ระดับ 0.375 ด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมอยู่ที่ระดับ 0.271 และด้านประเภทของอาชีพเสริมอยู่ที่ระดับ 0.268 ดังนั้นยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

เมื่อพิจารณาค่าสถิติ F ที่ใช้ทดสอบเชิงอนุมานทางด้านเพศของประชากรในชุมชนตลาดเก่าปรานบุรี 200 ปีที่มีความต้องการต่อปัจจัยการประกอบอาชีพเสริมพบว่า ค่า P-value ของปัจจัยในด้านต่าง ๆ มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างถึงแม้จะมีเพศต่างกันแต่มีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 13 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอายุต่อปัจจัยในด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม

ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
เป็นวัสดุที่หาได้ในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	45.181	5	9.036	15.219	0.000*
	ภายในกลุ่ม	222.651	375	0.594		
	รวม	267.832	380			
สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	19.796	5	3.959	4.942	0.000*
	ภายในกลุ่ม	297.201	371	0.801		
	รวม	316.997	376			
ไม่ทำลายระบบนิเวศน์ของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	59.733	5	11.947	8.729	0.000*
	ภายในกลุ่ม	509.114	372	1.369		
	รวม	568.847	377			
ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	37.862	5	7.572	7.586	0.000*
	ภายในกลุ่ม	362.371	363	0.998		
	รวม	400.233	368			
ช่วยให้เกิดรายได้ภายในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	70.644	5	14.129	9.854	0.000*
	ภายในกลุ่ม	529.089	369	1.434		
	รวม	599.733	374			

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม การใช้วัสดุที่หาได้ในชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.000 สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.000 การไม่ทำลายระบบนิเวศน์ของชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.000 ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.000 และช่วยให้เกิดรายได้ภายในชุมชนอยู่ที่ระดับ

0.000 ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ขึ้นอยู่กับอายุต่อลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพนั้น พบว่า ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี มีความต้องการลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมแตกต่างกันในทุกช่วงอายุที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 14 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอายุต่อปัจจัยในด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม

ประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
สับปะรด	ระหว่างกลุ่ม	18.679	5	3.736	2.568	0.027*
	ภายในกลุ่ม	506.318	348	1.455		
	รวม	524.997	353			
มะพร้าว	ระหว่างกลุ่ม	13.151	5	2.63	1.921	0.090
	ภายในกลุ่ม	476.442	348	1.369		
	รวม	489.593	353			
มะม่วง	ระหว่างกลุ่ม	44.099	5	8.82	4.178	0.001*
	ภายในกลุ่ม	675.486	320	2.111		
	รวม	719.586	325			
ว่านหางจระเข้	ระหว่างกลุ่ม	60.922	5	12.184	7.97	0.000*
	ภายในกลุ่ม	506.057	331	1.529		
	รวม	566.979	336			
กุ้ง	ระหว่างกลุ่ม	15.035	5	3.007	2.151	0.059
	ภายในกลุ่ม	462.746	331	1.398		
	รวม	477.78	336			

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม มะพร้าวอยู่ที่ระดับ 0.090 และกุ้งอยู่ที่ระดับ 0.059 ดังนั้นยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการ

ประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ สัมประรดอยู่ที่ระดับ 0.27 มะม่วงอยู่ที่ระดับ 0.001 และว่านหางจระเข้อยู่ที่ระดับ 0.000 จึงไม่ ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศต่างกันมีความ ต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ขึ้นอยู่กับอายุต่อประเภทวัสดุ ในการประกอบอาชีพเสริมนั้นประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี มีความต้องการที่จะใช้ มะพร้าว และ กุ้ง ในการประกอบอาชีพเสริม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 15 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอายุต่อปัจจัยในด้านลักษณะการพัฒนากิจกรรม

ลักษณะการพัฒนากิจกรรม		SS	df	MS	F	P
การอบรมให้ความรู้โดยวิทยากร	ระหว่างกลุ่ม	15.752	5	3.15	3.09	0.010*
	ภายในกลุ่ม	347.723	341	1.02		
	รวม	363.476	346			
การชี้แนะแนวทางโดย ปราชญ์ชาวบ้าน	ระหว่างกลุ่ม	80.515	5	16.103	12.719	0.000*
	ภายในกลุ่ม	443.134	350	1.266		
	รวม	523.649	355			
การให้ความช่วยเหลือจาก ผู้นำชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	40.597	5	8.119	3.791	0.002*
	ภายในกลุ่ม	732.4	342	2.142		
	รวม	772.997	347			
การให้ความสนับสนุนจาก หน่วยงานภาครัฐ	ระหว่างกลุ่ม	36.652	5	7.33	4.434	0.001*
	ภายในกลุ่ม	570.323	345	1.653		
	รวม	606.974	350			
ผลการวิจัยจากสถาบัน ที่เชื่อถือได้	ระหว่างกลุ่ม	142.631	5	28.526	15.487	0.000*
	ภายในกลุ่ม	646.501	351	1.842		
	รวม	789.132	356			

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ลักษณะการพัฒนาทักษะการอบรมให้ความรู้โดยวิทยากร 0.010 การให้ความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.002 การให้ความสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอยู่ที่ระดับ 0.001 การชี้แนะแนวทางโดยประชาชนชาวบ้านอยู่ที่ระดับ 0.000 และผลการวิจัยจากสถาบันที่เชื่อถือได้อยู่ที่ระดับ 0.000 ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ขึ้นอยู่กับอายุต่อลักษณะการพัฒนาทักษะนั้นประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี มีความต้องการการพัฒนาทักษะอาชีพเสริมที่แตกต่างกันในทุกช่วงอายุ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 16 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอายุต่อปัจจัยในด้านประเภทของอาชีพเสริม

ประเภทของอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
การปรุงอาหารเพื่อจำหน่าย	ระหว่างกลุ่ม	9.184	5	1.837	1.755	0.121
	ภายในกลุ่ม	356.833	341	1.046		
	รวม	366.017	346			
การถนอมอาหารเพื่อจำหน่าย	ระหว่างกลุ่ม	43.724	5	8.745	6.327	0.000*
	ภายในกลุ่ม	485.139	351	1.382		
	รวม	528.863	356			
เครื่องจักรสาน	ระหว่างกลุ่ม	26.195	5	5.239	3.769	0.002*
	ภายในกลุ่ม	468.475	337	1.39		
	รวม	494.671	342			
การแกะสลัก	ระหว่างกลุ่ม	47.003	5	9.401	6.166	0.000*
	ภายในกลุ่ม	532.084	349	1.525		
	รวม	579.087	354			
การนวดฝ่าเท้า	ระหว่างกลุ่ม	14.628	5	2.926	2.134	0.061
	ภายในกลุ่ม	461.961	337	1.371		
	รวม	476.589	342			

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเภทของอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
ที่พักแรม (Home Stay)	ระหว่างกลุ่ม	36.411	5	7.282	4.871	0.000*
	ภายในกลุ่ม	514.264	344	1.495		
	รวม	550.674	349			

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ประเภทของอาชีพเสริม การปรุงอาหารเพื่อจำหน่ายอยู่ที่ระดับ 0.121 การนวดฝ่าเท้าอยู่ที่ระดับ 0.061 ดังนั้นยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่การทำเครื่องจักรสานอยู่ที่ระดับ 0.002 การถนอมอาหารเพื่อจำหน่ายอยู่ที่ระดับ 0.000 การแกะสลักอยู่ที่ระดับ 0.000 และที่พักแรม (Home Stay) อยู่ที่ระดับ 0.000 จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ขึ้นอยู่กับอายุต่อประเภทของอาชีพเสริมนั้นประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี มีความต้องการประกอบอาชีพปรุงอาหารเพื่อจำหน่าย และการนวดฝ่าเท้าเป็นอาชีพเสริม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 17 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอายุต่อปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม

ปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	ระหว่างกลุ่ม	46.643	5	9.328	9.266	0.000*
	ภายในกลุ่ม	384.085	370	1.039		
	รวม	430.728	375			
ประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	ระหว่างกลุ่ม	30.377	5	6.075	3.757	0.035*
	ภายในกลุ่ม	525.409	335	1.572		
	รวม	555.787	340			

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
ลักษณะ การพัฒนา ทักษะ	ระหว่างกลุ่ม	63.229	5	12.645	7.904	0.000*
	ภายในกลุ่ม	548.016	345	1.584		
	รวม	611.245	350			
ประเภทของ อาชีพเสริม	ระหว่างกลุ่ม	29.524	5	5.905	4.170	0.030*
	ภายในกลุ่ม	469.792	343	1.368		
	รวม	499.316	348			

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ในปัจจัยการประกอบอาชีพเสริม ด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมอยู่ที่ระดับ 0.035 ด้านประเภทของอาชีพเสริมอยู่ที่ระดับ 0.030 ด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมอยู่ที่ระดับ 0.000 และด้านลักษณะการพัฒนาทักษะอยู่ที่ระดับ 0.000 ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปรานบุรี 200 ปี ที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

เมื่อพิจารณาค่าสถิติ F ที่ใช้ทดสอบเชิงอนุมานทางด้านอายุของประชากรในชุมชนตลาดเก่าปรานบุรี 200 ปีที่มีความต้องการต่อปัจจัยการประกอบอาชีพเสริมพบว่า ค่า P-value ของปัจจัยในด้านต่างๆ มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุที่ต่างกันมีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

ตารางที่ 18 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านระดับการศึกษาต่อปัจจัยในด้านลักษณะวัสดุในการ

ประกอบอาชีพเสริม

ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
เป็นวัสดุที่ทำได้ในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	15.615	4	3.904	5.82	0.000*
	ภายในกลุ่ม	252.217	376	0.671		
	รวม	267.832	380			

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	17.361	4	4.34	5.388	0.000*
	ภายในกลุ่ม	299.636	372	0.805		
	รวม	316.997	376			
ไม่ทำลายระบบนิเวศน์ ของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	25.521	4	6.38	4.38	0.002*
	ภายในกลุ่ม	543.326	373	1.457		
	รวม	568.847	377			
ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียม ประเพณีของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	16.85	4	4.212	3.999	0.003*
	ภายในกลุ่ม	383.384	364	1.053		
	รวม	400.233	368			
ช่วยให้เกิดรายได้ภายในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	50.522	4	12.63	8.509	0.000*
	ภายในกลุ่ม	549.211	370	1.484		
	รวม	599.733	374			

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.003 ไม่ทำลายระบบนิเวศน์ของชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.002 เป็นวัสดุที่หาได้ในชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.000 สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.000 และช่วยให้เกิดรายได้ภายในชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.000 ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ในอนาคตด้านระดับการศึกษาต่อลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพนั้น พบว่า ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี มีความต้องการลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมแตกต่างกันในทุกระดับการศึกษาที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 19 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านระดับการศึกษาต่อปัจจัยในด้านประเภวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม

ประเภวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
สับปะรด	ระหว่างกลุ่ม	20.069	4	5.017	3.468	0.009*
	ภายในกลุ่ม	504.928	349	1.447		
	รวม	524.997	353			
มะพร้าว	ระหว่างกลุ่ม	4.405	4	1.101	0.792	0.531
	ภายในกลุ่ม	485.188	349	1.39		
	รวม	489.593	353			
มะม่วง	ระหว่างกลุ่ม	61.074	4	15.269	7.443	0.000*
	ภายในกลุ่ม	658.512	321	2.051		
	รวม	719.586	325			
ว่านหางจระเข้	ระหว่างกลุ่ม	36.674	4	9.168	5.74	0.000*
	ภายในกลุ่ม	530.306	332	1.597		
	รวม	566.979	336			
กุ้ง	ระหว่างกลุ่ม	39.164	4	9.791	7.411	0.000*
	ภายในกลุ่ม	438.616	332	1.321		
	รวม	477.78	336			

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ประเภวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม มะพร้าวอยู่ที่ระดับ 0.531 ดังนั้นยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปรานบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่สับปะรดอยู่ที่ระดับ 0.009 มะม่วงอยู่ที่ระดับ 0.000 ว่านหางจระเข้อยู่ที่ระดับ 0.000 และกุ้งอยู่ที่ระดับ 0.000 จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปรานบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ในอนาคตด้านระดับการศึกษาต่อประเภทวิศวะในการประกอบอาชีพเสริมนั้นประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี มีความต้องการที่จะใช้มะพร้าว ในการประกอบอาชีพเสริม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 20 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านระดับการศึกษาต่อปัจจัยในด้านลักษณะการพัฒนาทักษะ

ลักษณะการพัฒนาทักษะ		SS	df	MS	F	P
การอบรมให้ความรู้โดยวิทยากร	ระหว่างกลุ่ม	36.458	4	9.115	9.532	0.000*
	ภายในกลุ่ม	327.017	342	0.956		
	รวม	363.476	346			
การชี้แนะแนวทางโดยปราชญ์ชาวบ้าน	ระหว่างกลุ่ม	15.114	4	3.779	2.608	0.036*
	ภายในกลุ่ม	508.535	351	1.449		
	รวม	523.649	355			
การให้ความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	8.1	4	2.025	0.908	0.459
	ภายในกลุ่ม	764.897	343	2.23		
	รวม	772.997	347			
การให้ความสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ	ระหว่างกลุ่ม	38.813	4	9.703	5.909	0.000*
	ภายในกลุ่ม	568.161	346	1.642		
	รวม	606.974	350			
ผลการวิจัยจากสถาบันที่เชื่อถือได้	ระหว่างกลุ่ม	48.984	4	12.246	5.824	0.000*
	ภายในกลุ่ม	740.148	352	2.103		
	รวม	789.132	356			

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ลักษณะการพัฒนาทักษะการให้ความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.459 ดังนั้นยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวิศวะในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ในด้าน การชี้แนะแนวทางโดยปราชญ์ชาวบ้านอยู่ที่ระดับ 0.036 การอบรมให้ความรู้โดยวิทยากรที่ระดับ 0.000 การให้ความสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอยู่ที่ระดับ 0.000 และผลการวิจัยจากสถาบันที่

เชื่อถือได้อยู่ที่ระดับ 0.000 จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาต่อ ลักษณะการพัฒนาทักษะนั้นประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี มีความต้องการการให้ความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชนเพื่อประกอบอาชีพเสริม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 21 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านระดับการศึกษาต่อปัจจัยในด้านประเภทของอาชีพเสริม

ประเภทของอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
การปรุงอาหารเพื่อจำหน่าย	ระหว่างกลุ่ม	12.464	4	3.116	3.014	0.018*
	ภายในกลุ่ม	353.553	342	1.034		
	รวม	366.017	346			
การถนอมอาหารเพื่อจำหน่าย	ระหว่างกลุ่ม	29.175	4	7.294	5.138	0.000*
	ภายในกลุ่ม	499.688	352	1.42		
	รวม	528.863	356			
เครื่องจักรสาน	ระหว่างกลุ่ม	14.047	4	3.512	2.47	0.045*
	ภายในกลุ่ม	480.623	338	1.422		
	รวม	494.671	342			
การแกะสลัก	ระหว่างกลุ่ม	36.734	4	9.183	5.926	0.000*
	ภายในกลุ่ม	542.354	350	1.55		
	รวม	579.087	354			
การนวดผ้าเท้า	ระหว่างกลุ่ม	23.878	4	5.969	4.457	0.002*
	ภายในกลุ่ม	452.711	338	1.339		
	รวม	476.589	342			
ที่พักแรม (Home Stay)	ระหว่างกลุ่ม	16.462	4	4.116	2.658	0.033*
	ภายในกลุ่ม	534.212	345	1.548		
	รวม	550.674	349			

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ประเภทของอาชีพเสริม การทำเครื่องจักรสานอยู่ที่ระดับ 0.045 ที่พักแรม (Home Stay) อยู่ที่ระดับ 0.033 การปรุงอาหารเพื่อจำหน่ายอยู่ที่ระดับ 0.018 การนวดฝ่าเท้าอยู่ที่ระดับ 0.002 การถนอมอาหารเพื่อจำหน่ายอยู่ที่ระดับ 0.000 และการแกะสลักอยู่ที่ระดับ 0.000 ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาต่อประเภทของอาชีพเสริมนั้นประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี มีความต้องการในการประกอบอาชีพเสริมแตกต่างกันในทุกระดับการศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 22 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านระดับการศึกษาต่อปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม

ปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	ระหว่างกลุ่ม	25.173	4	6.293	5.619	0.001*
	ภายในกลุ่ม	405.554	371	1.094		
	รวม	430.728	375			
ประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	ระหว่างกลุ่ม	32.277	4	8.069	4.970	0.108
	ภายในกลุ่ม	523.510	336	1.561		
	รวม	555.787	340			
ลักษณะการพัฒนาทักษะ	ระหว่างกลุ่ม	29.493	4	7.373	4.956	0.099
	ภายในกลุ่ม	581.751	346	1.676		
	รวม	611.245	350			
ประเภทของอาชีพเสริม	ระหว่างกลุ่ม	22.126	4	5.531	3.943	0.016*
	ภายในกลุ่ม	477.190	344	1.385		
	รวม	499.316	348			

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ในปัจจัยการประกอบอาชีพเสริม ด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมอยู่ที่ระดับ 0.108 ด้านลักษณะการพัฒนาทักษะอยู่ที่ระดับ 0.099 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้าง

รายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนในด้านประเภทของอาชีพเสริมอยู่ที่ระดับ 0.016 และด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมอยู่ที่ระดับ 0.001 ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

เมื่อพิจารณาค่าสถิติ F ที่ใช้ทดสอบเชิงอนุมานทางด้านระดับการศึกษาของประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปีที่มีความต้องการต่อปัจจัยการประกอบอาชีพเสริมพบว่า ค่า P-value ของปัจจัยในด้านประเภทของอาชีพเสริม และด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน แต่มีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม ด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม และด้านลักษณะการพัฒนาทักษะไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 23 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอาชีพต่อปัจจัยในด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม

ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
เป็นวัสดุที่หาได้ในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	4.256	7	0.608	0.86	0.538
	ภายในกลุ่ม	263.576	373	0.707		
	รวม	267.832	380			
สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	21.97	7	3.139	3.926	0.000*
	ภายในกลุ่ม	295.027	369	0.8		
	รวม	316.997	376			
ไม่ทำลายระบบนิเวศน์ของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	22.715	7	3.245	2.198	0.034*
	ภายในกลุ่ม	546.132	370	1.476		
	รวม	568.847	377			
ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	19.278	7	2.754	2.61	0.012*
	ภายในกลุ่ม	380.956	361	1.055		
	รวม	400.233	368			

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
ช่วยให้เกิดรายได้ภายในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	60.496	7	8.642	5.882	0.000*
	ภายในกลุ่ม	539.238	367	1.469		
	รวม	599.733	374			

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม การใช้วัสดุที่หาได้ในชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.538 ดังนั้นยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ในด้าน การใช้วัสดุที่ไม่ทำลายระบบนิเวศน์ของชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.034 การใช้วัสดุที่ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.012 การใช้วัสดุที่มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.000 และการใช้วัสดุที่ช่วยให้เกิดรายได้ภายในชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.000 จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ในอนาคตด้านอาชีพต่อลักษณะ วัสดุในการประกอบอาชีพนั้นประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี มีความต้องการที่จะใช้ วัสดุที่หาได้ในชุมชนในการประกอบอาชีพเสริม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Copyright © by Rajamangala University of Technology Rattanakosin

All rights reserved

ตารางที่ 24 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอาชีพต่อปัจจัยในด้านประเภทวัสดุในการประกอบ
อาชีพเสริม

ประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
สับปะรด	ระหว่างกลุ่ม	20.194	7	2.885	1.977	0.057
	ภายในกลุ่ม	504.803	346	1.459		
	รวม	524.997	353			
มะพร้าว	ระหว่างกลุ่ม	43.467	7	6.21	4.816	0.000*
	ภายในกลุ่ม	446.127	346	1.289		
	รวม	489.593	353			
มะม่วง	ระหว่างกลุ่ม	59.02	7	8.431	4.059	0.000*
	ภายในกลุ่ม	660.566	318	2.077		
	รวม	719.586	325			
ว่านหางจระเข้	ระหว่างกลุ่ม	85.123	7	12.16	8.303	0.000*
	ภายในกลุ่ม	481.856	329	1.465		
	รวม	566.979	336			
กุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	47.517	7	6.788	5.19	0.000*
	ภายในกลุ่ม	430.264	329	1.308		
	รวม	477.78	336			

จากตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม สับปะรดที่ระดับ 0.057 ดังนั้นยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่มะพร้าวอยู่ที่ระดับ 0.000 มะม่วงอยู่ที่ระดับ 0.000 ว่านหางจระเข้อยู่ที่ระดับ 0.000 และกุ่มอยู่ที่ระดับ 0.000 จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ในอนาคตด้านอาชีพต่อประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมนั้นประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี มีความต้องการที่จะใช้สับปรดในการประกอบอาชีพเสริม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 25 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอาชีพต่อปัจจัยในด้านลักษณะการพัฒนาทักษะ

ลักษณะการพัฒนาทักษะ		SS	df	MS	F	P
การอบรมให้ความรู้โดยวิทยากร	ระหว่างกลุ่ม	25.719	7	3.674	3.688	0.001*
	ภายในกลุ่ม	337.756	339	0.996		
	รวม	363.476	346			
การชี้แนะแนวทางโดยปราชญ์ชาวบ้าน	ระหว่างกลุ่ม	7.117	7	1.017	0.685	0.685
	ภายในกลุ่ม	516.532	348	1.484		
	รวม	523.649	355			
การให้ความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	13.206	7	1.887	0.844	0.551
	ภายในกลุ่ม	759.791	340	2.235		
	รวม	772.997	347			
การให้ความสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ	ระหว่างกลุ่ม	37.634	7	5.376	3.239	0.002*
	ภายในกลุ่ม	569.34	343	1.66		
	รวม	606.974	350			
ผลการวิจัยจากสถาบันที่เชื่อถือได้	ระหว่างกลุ่ม	86.461	7	12.352	6.135	0.000*
	ภายในกลุ่ม	702.671	349	2.013		
	รวม	789.132	356			

จากตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ลักษณะการพัฒนาทักษะการชี้แนะแนวทางโดยปราชญ์ชาวบ้านอยู่ที่ระดับ 0.685 การให้ความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.551 ดังนั้นยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกัน โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ในด้านการให้ความสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอยู่ที่ระดับ 0.002 การอบรมให้ความรู้โดยวิทยากรที่ระดับ 0.001 และผลการวิจัยจากสถาบันที่เชื่อถือ

ได้อยู่ที่ระดับ 0.000 จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ขึ้นอยู่กับด้านอาชีพต่อลักษณะการพัฒนาทักษะนั้นประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี มีความต้องการการชี้แนะแนวทางโดยปราชญ์ชาวบ้าน และการให้ความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชนเพื่อประกอบอาชีพเสริม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 26 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอาชีพต่อปัจจัยในด้านประเภทของอาชีพเสริม

ประเภทของอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
การปรุงอาหารเพื่อจำหน่าย	ระหว่างกลุ่ม	13.166	7	1.881	1.807	0.085
	ภายในกลุ่ม	352.852	339	1.041		
	รวม	366.017	346			
การถนอมอาหารเพื่อจำหน่าย	ระหว่างกลุ่ม	79.09	7	11.299	8.767	0.000*
	ภายในกลุ่ม	449.773	349	1.289		
	รวม	528.863	356			
เครื่องจักรสาน	ระหว่างกลุ่ม	35.97	7	5.139	3.753	0.001*
	ภายในกลุ่ม	458.701	335	1.369		
	รวม	494.671	342			
การแกะสลัก	ระหว่างกลุ่ม	60.039	7	8.577	5.734	0.000*
	ภายในกลุ่ม	519.049	347	1.496		
	รวม	579.087	354			
การนวดฝ่าเท้า	ระหว่างกลุ่ม	45.122	7	6.446	5.005	0.000*
	ภายในกลุ่ม	431.467	335	1.288		
	รวม	476.589	342			
ที่พักแรม (Home Stay)	ระหว่างกลุ่ม	52.398	7	7.485	5.138	0.000*
	ภายในกลุ่ม	498.276	342	1.457		
	รวม	550.674	349			

จากตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ประเภทของอาชีพเสริม การปรุงอาหารเพื่อจำหน่ายอยู่ที่ระดับ 0.085 ดังนั้นยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปรานบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่การทำเครื่องจักรสานอยู่ที่ระดับ 0.001 การถนอมอาหารเพื่อจำหน่ายอยู่ที่ระดับ 0.000 การแกะสลักอยู่ที่ระดับ 0.000 การนวดฝ่าเท้าอยู่ที่ระดับ 0.000 และที่พักแรม (Home Stay) อยู่ที่ระดับ 0.000 จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปรานบุรี 200 ปี ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้อนุมานด้านอาชีพต่อประเภทของอาชีพเสริมนั้นประชากรในชุมชนตลาดเก่าปรานบุรี 200 ปี มีความต้องการประกอบอาชีพปรุงอาหารเพื่อจำหน่ายเป็นอาชีพเสริม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 27 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านอาชีพต่อปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม

ปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	ระหว่างกลุ่ม	25.743	7	3.677	3.095	0.116
	ภายในกลุ่ม	404.985	368	1.101		
	รวม	430.728	375			
ประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	ระหว่างกลุ่ม	51.064	7	7.294	4.869	0.011*
	ภายในกลุ่ม	504.723	333	1.519		
	รวม	555.787	340			
ลักษณะการพัฒนาทักษะ	ระหว่างกลุ่ม	34.027	7	4.861	2.918	0.247
	ภายในกลุ่ม	557.218	343	1.677		
	รวม	611.245	350			
ประเภทของอาชีพเสริม	ระหว่างกลุ่ม	47.630	7	6.804	5.034	0.014*
	ภายในกลุ่ม	451.686	341	1.323		
	รวม	499.316	348			

จากตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ในปัจจัยการประกอบอาชีพเสริม ด้านลักษณะการพัฒนาทักษะอยู่ที่ระดับ 0.247 และด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมอยู่ที่ระดับ 0.116 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปรานบุรี 200 ปี ที่มีอาชีพที่แตกต่างกันมีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนในด้านประเภทของอาชีพเสริมอยู่ที่ระดับ 0.014 ด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมอยู่ที่ระดับ 0.011 ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปรานบุรี 200 ปี ที่มีอาชีพที่แตกต่างกันมีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

เมื่อพิจารณาค่าสถิติ F ที่ใช้ทดสอบเชิงอนุมานทางด้านอาชีพของประชากรในชุมชนตลาดเก่าปรานบุรี 200 ปีที่มีความต้องการต่อปัจจัยการประกอบอาชีพเสริมพบว่า ค่า P-value ของปัจจัยในด้านประเภทของอาชีพเสริม และด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพที่ต่างกันมีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน แต่มีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม ด้านลักษณะการพัฒนาทักษะ และด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 28 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อปัจจัยในด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม

ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	SS	df	MS	F	P	
เป็นวัสดุที่ทำได้ในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	6.766	4	1.692	2.436	0.047*
	ภายในกลุ่ม	261.066	376	0.694		
	รวม	267.832	380			
สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	32.861	4	8.215	10.756	0.000*
	ภายในกลุ่ม	284.136	372	0.764		
	รวม	316.997	376			
ไม่ทำลายระบบนิเวศน์ของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	69.7	4	17.425	13.021	0.000*
	ภายในกลุ่ม	499.147	373	1.338		
	รวม	568.847	377			

ตารางที่ 28 (ต่อ)

ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	18.404	4	4.601	4.386	0.002*
	ภายในกลุ่ม	381.829	364	1.049		
	รวม	400.233	368			
ช่วยให้เกิดรายได้ภายในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	76.984	4	19.246	13.622	0.000*
	ภายในกลุ่ม	522.75	370	1.413		
	รวม	599.733	374			

จากตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม เป็นวัสดุที่ทำได้ในชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.047 ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.002 สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.000 ไม่ทำลายระบบนิเวศน์ของชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.000 และช่วยให้เกิดรายได้ภายในชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.000 ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปรานบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้อันมรดานด้านระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพนั้น พบว่า ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปรานบุรี 200 ปี มีความต้องการลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมแตกต่างกันในทุกระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 29 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อปัจจัยในด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม

ประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
สับปะรด	ระหว่างกลุ่ม	28.017	4	7.004	4.919	0.001*
	ภายในกลุ่ม	496.98	349	1.424		
	รวม	524.997	353			
มะพร้าว	ระหว่างกลุ่ม	41.223	4	10.306	8.022	0.000*
	ภายในกลุ่ม	448.37	349	1.285		
	รวม	489.593	353			
มะม่วง	ระหว่างกลุ่ม	65.092	4	16.273	7.981	0.000*
	ภายในกลุ่ม	654.494	321	2.039		
	รวม	719.586	325			
ว่านหางจระเข้	ระหว่างกลุ่ม	48.164	4	12.041	7.705	0.000*
	ภายในกลุ่ม	518.816	332	1.563		
	รวม	566.979	336			
กุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	18.769	4	4.692	3.394	0.010*
	ภายในกลุ่ม	459.012	332	1.383		
	รวม	477.78	336			

จากตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม กุ่มอยู่ที่ระดับ 0.010 สับปะรดที่ระดับ 0.001 มะพร้าวอยู่ที่ระดับ 0.000 มะม่วงอยู่ที่ระดับ 0.000 และว่านหางจระเข้อยู่ที่ระดับ 0.000 ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้อนุมานด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมนั้นประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี มีความต้องการที่จะใช้วัสดุในการประกอบอาชีพเสริมแตกต่างกันในทุกอาชีพ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 30 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อปัจจัยในด้านลักษณะ

การพัฒนาทักษะ

ลักษณะการพัฒนาทักษะ		SS	df	MS	F	P
การอบรมให้ความรู้โดยวิทยากร	ระหว่างกลุ่ม	28.733	4	7.183	7.339	0.000*
	ภายในกลุ่ม	334.743	342	0.979		
	รวม	363.476	346			
การชี้แนะแนวทางโดย ปราชญ์ชาวบ้าน	ระหว่างกลุ่ม	45.608	4	11.402	8.372	0.000*
	ภายในกลุ่ม	478.041	351	1.362		
	รวม	523.649	355			
การให้ความช่วยเหลือจาก ผู้นำชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	98.273	4	24.568	12.489	0.000*
	ภายในกลุ่ม	674.724	343	1.967		
	รวม	772.997	347			
การให้ความสนับสนุนจาก หน่วยงานภาครัฐ	ระหว่างกลุ่ม	11.04	4	2.76	1.603	0.173
	ภายในกลุ่ม	595.934	346	1.722		
	รวม	606.974	350			
ผลการวิจัยจากสถาบัน ที่เชื่อถือได้	ระหว่างกลุ่ม	75.705	4	18.926	9.338	0.000*
	ภายในกลุ่ม	713.427	352	2.027		
	รวม	789.132	356			

จากตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ลักษณะการพัฒนาทักษะการให้ความสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอยู่ที่ระดับ 0.173 ดังนั้นยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ในด้าน การอบรมให้ความรู้โดยวิทยากร 0.000 การชี้แนะแนวทางโดยปราชญ์ชาวบ้านอยู่ที่ระดับ 0.000 การให้ความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชนอยู่ที่ระดับ 0.000 และผลการวิจัยจากสถาบันที่เชื่อถือได้อยู่ที่ระดับ 0.000 จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ในอนาคตด้านอาชีพต่อลักษณะการพัฒนาทักษะนี้ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี มีความต้องการการชี้แนะแนวทางโดยปราชญ์ชาวบ้านเพื่อประกอบอาชีพเสริม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 31 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อปัจจัยในด้านประเภทของอาชีพเสริม

ประเภทของอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
การปรุงอาหารเพื่อจำหน่าย	ระหว่างกลุ่ม	14.239	4	3.56	3.461	0.009*
	ภายในกลุ่ม	351.778	342	1.029		
	รวม	366.017	346			
การถนอมอาหารเพื่อจำหน่าย	ระหว่างกลุ่ม	24.433	4	6.108	4.262	0.002*
	ภายในกลุ่ม	504.43	352	1.433		
	รวม	528.863	356			
เครื่องจักรสาน	ระหว่างกลุ่ม	20.502	4	5.126	3.654	0.006*
	ภายในกลุ่ม	474.169	338	1.403		
	รวม	494.671	342			
การแกะสลัก	ระหว่างกลุ่ม	50.751	4	12.688	8.405	0.000*
	ภายในกลุ่ม	528.336	350	1.51		
	รวม	579.087	354			
การนวดฝ่าเท้า	ระหว่างกลุ่ม	46.913	4	11.728	9.226	0.000*
	ภายในกลุ่ม	429.676	338	1.271		
	รวม	476.589	342			
ที่พักแรม (Home Stay)	ระหว่างกลุ่ม	63.85	4	15.963	11.312	0.000*
	ภายในกลุ่ม	486.824	345	1.411		
	รวม	550.674	349			

จากตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ประเภทของอาชีพเสริม การปรุงอาหารเพื่อจำหน่ายอยู่ที่ระดับ 0.009 การทำเครื่องจักรสานที่ระดับ 0.006 การถนอมอาหารเพื่อจำหน่ายอยู่ที่ระดับ 0.002 การแกะสลักอยู่ที่ระดับ 0.000 การนวดฝ่าเท้าอยู่ที่ระดับ 0.000 และที่พักแรม (Home Stay) อยู่ที่ระดับ 0.000 ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปรานบุรี 200 ปี ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้อนุมานด้านระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อประเภทของอาชีพเสริมนั้นประชากรในชุมชนตลาดเก่าปรานบุรี 200 ปี มีความต้องการในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกันในทุกระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 32 แสดงค่าเชิงอนุมานทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม

ปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริม		SS	df	MS	F	P
ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	ระหว่างกลุ่ม	40.943	4	10.235	8.844	0.009*
	ภายในกลุ่ม	389.785	371	1.051		
	รวม	430.728	375			
ประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม	ระหว่างกลุ่ม	40.253	4	10.063	6.404	0.002*
	ภายในกลุ่ม	515.534	336	1.538		
	รวม	555.787	340			
ลักษณะการพัฒนาทักษะ	ระหว่างกลุ่ม	51.871	4	12.967	7.828	0.034*
	ภายในกลุ่ม	559.373	346	1.611		
	รวม	611.245	350			
ประเภทของอาชีพเสริม	ระหว่างกลุ่ม	36.781	4	9.195	6.720	0.002*
	ภายในกลุ่ม	462.535	344	1.342		
	รวม	499.316	348			

จากตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ค่า P-value ในปัจจัยการประกอบอาชีพเสริม ด้านลักษณะการพัฒนาทักษะอยู่ที่ระดับ 0.034 ด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมอยู่ที่ระดับ 0.009 ด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมอยู่ที่ระดับ 0.002 และด้านประเภทของอาชีพเสริมอยู่ที่ระดับ 0.002 ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H_0 คือประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ไม่แตกต่างกันโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

เมื่อพิจารณาค่าสถิติ F ที่ใช้ทดสอบเชิงอนุมานทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปีที่มีความต้องการต่อปัจจัยการประกอบอาชีพเสริมพบว่า ค่า P-value ของปัจจัยในด้านต่างๆ มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Copyright © by Rajamangala University of Technology Rattanakosin

All rights reserved

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โครงการศึกษาวิจัยอาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่าปรางมบุรี 200 ปี อำเภอปรางมบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตลาดเก่าปรางมบุรี 200 ปี ที่มีรูปแบบทางวัฒนธรรมด้านการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชน โดยคำนึงถึงศักยภาพของชุมชนในการทำอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ และนำไปสู่การสร้างอาชีพเสริมโดยทำการสำรวจปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างอาชีพเสริมในชุมชน สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาในส่วนของข้อมูลส่วนตัวของประชากรในตลาดเก่าปรางมบุรี 200 ปี อำเภอปรางมบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถสรุปโดยภาพรวม ดังนี้

ข้อมูลส่วนบุคคลของประชากรในตลาดเก่าปรางมบุรี 200 ปี จากผลการสำรวจพบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.3 มีอายุในช่วงระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 35.2 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 24.9 ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 34.9 และมีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 35.9

ข้อมูลรูปแบบอาชีพเสริมที่ตรงกับความต้องการของประชากรในตลาดเก่าปรางมบุรี 200 ปี จากผลการสำรวจพบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างต้องการใช้เวลาว่างต่อวัน 1-2 ชั่วโมง ร้อยละ 41.2 ต้องการ มีรายได้เสริมต่อเดือน 3,001-4,000 บาท ร้อยละ 38.7 ต้องการลงทุนกับการประกอบอาชีพเสริม 1,001-1,500 บาท ร้อยละ 40.7 ความคาดหวังจากการประกอบอาชีพเสริมคือต้องการให้เป็นที่ต้องการของตลาดร้อยละ 35.7 และต้องการให้สมาชิกในครอบครัวสามารถช่วยกันทำได้ 31.9

ข้อมูลความต้องการของประชากรตลาดเก่าปรางมบุรี 200 ปี ต่อปัจจัยในการสร้างอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ จากผลการสำรวจความต้องการของประชากรตลาดเก่าปรางมบุรี 200 ปี ในการสร้างอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้นั้น สามารถเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้ คือ ปัจจัยด้านลักษณะวัสดุใน

การประกอบอาชีพเสริม ปัจจัยด้านลักษณะการพัฒนาทักษะ ค่าเฉลี่ยรวม 3.11 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.308 ปัจจัยด้านประเภทของอาชีพเสริม 3.05 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.194 และปัจจัยด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม ค่าเฉลี่ยรวม 2.76 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.275

ปัจจัยด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมได้รับความต้องการในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.67 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.059 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยปัจจัยย่อยที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความต้องการจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือ ความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน เป็นวัสดุที่หาได้ในชุมชน ไม่ทำลายระบบนิเวศน์ของชุมชน ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน และช่วยให้เกิดรายได้ภายในชุมชน

ปัจจัยด้านปัจจัยด้านลักษณะการพัฒนาทักษะได้รับความต้องการในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 3.11 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.308 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยปัจจัยย่อยที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความต้องการจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือ การชี้แนะแนวทางโดยปราชญ์ชาวบ้าน การให้ความสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ การให้ความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชน การอบรมให้ความรู้โดยวิทยากร และผลการวิจัยจากสถาบันที่เชื่อถือได้

ปัจจัยด้านประเภทของอาชีพเสริมได้รับความต้องการในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 3.05 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.194 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยปัจจัยย่อยที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความต้องการจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือ เครื่องจักรสาน การปรุงอาหารเพื่อจำหน่าย การนวดฝ่าเท้า การถนอมอาหารเพื่อจำหน่าย และที่พักแรม (Home Stay)

ปัจจัยด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมได้รับความต้องการในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 2.76 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.275 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยปัจจัยย่อยที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความต้องการจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือ มะพร้าว สับปะรด มะม่วง ว่างหางจระเข้ และกุ้ง

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ที่แตกต่างกันจากสมมติฐานนี้มีระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % และความคาดเคลื่อน 5% และสามารถแทนค่าตามสูตรได้ดังนี้

H_0 = ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

H_1 = ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีความต้องการแตกต่างกัน

เมื่อจำแนกคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ทางด้านเพศที่แตกต่างกัน มีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกันในทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เมื่อจำแนกคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ทางด้านอายุที่แตกต่างกัน มีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกันในทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เมื่อจำแนกคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ทางด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ต่อปัจจัยย่อยในด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม และด้านประเภทของอาชีพเสริมแตกต่างกัน แต่ปัจจัยย่อยในด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม และลักษณะการพัฒนาทักษะนั้นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เมื่อจำแนกคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ทางด้านอาชีพที่แตกต่างกัน มีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ต่อปัจจัยย่อยในด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม และด้านประเภทของอาชีพเสริมแตกต่างกัน แต่ปัจจัยย่อยในด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม และลักษณะการพัฒนาทักษะนั้นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เมื่อจำแนกคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกันในทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยอาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถอภิปรายผลการวิจัยแบ่งตามปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

ด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมกลุ่มตัวอย่างแสดงความต้องการจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือ ความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน เป็นวัสดุที่หาได้ในชุมชน ไม่ทำลายระบบนิเวศของชุมชน ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน และช่วยให้เกิดรายได้ภายในชุมชน เนื่องจากชุมชนตลาดเก่าปราณบุรีนั้น มีวัฒนธรรมชุมชนที่มีเอกลักษณ์ และพอเพียงดังนั้นผลการศึกษาที่ได้จึงชี้ชัดถึงความต้องการใช้วัสดุชุมชนที่มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน และเป็นวัสดุที่หาได้ในชุมชนไม่ทำลายระบบนิเวศของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนของ อีระภัทรา เอกผายสวัสดิ์ (2553) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของวัฒนธรรมชุมชน ในที่นี้เป็นองค์ประกอบของวัฒนธรรมที่จะทำให้เกิดการพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน โดยเกิดจากนักพัฒนาที่ได้ปฏิบัติงานและดำเนินกิจกรรมร่วมกับชาวบ้าน ตลอดจนได้มีการศึกษาชุมชนเพื่อทำให้เกิดการแก้ไขชุมชน และพบองค์ประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรมชุมชนที่เกิดขึ้นทำให้ชุมชนยังคงดำรงอยู่ได้ด้วยองค์ประกอบต่างๆ ความพยายามในการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติที่อาจจะแสดงออกมาในรูปแบบของเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องใช้ ทักษะ กรอบความคิดตัวบุคคล ซึ่งเราอาจจะสรุปได้ว่า ในบรรดาผลผลิตเหล่านี้เป็นทั้งด้านความรู้ความสามารถ (ภูมิปัญญา) และเป็นทั้งตัวแทนของระบบคุณค่าแต่ละระบบ เช่น เราถือเราคุณค่าที่จะเอาชนะ และเป็นนายธรรมชาติ (Harmony/ Dominate) หรือเราถือคุณค่าว่าจะอยู่ร่วมอย่างประสานสอดคล้องกับธรรมชาติ (Harmony) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐอริยา สุขสุวรรณพร (2553) ที่พบว่า ประชาชนยังคงมีแนวคิดที่จะประกอบอาชีพที่ตนเองถนัด โดยที่อาชีพเสริมนั้นต้องไม่มีผลกระทบต่ออาชีพเดิมไม่ต้องเดินทางไปทำงานในต่างพื้นที่ และยังต้องการที่จะมีอาชีพเสริมที่เป็นลักษณะแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่สมาชิกในครอบครัวมาช่วยกันทำ

ด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมกลุ่มตัวอย่างแสดงความต้องการจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือ มะพร้าว สับปะรด มะม่วง ว่านหางจระเข้ และกัญ เนื่องจากชุมชนตลาดเก่าปราณบุรีนั้นสภาพแวดล้อมในบริเวณนั้น มะพร้าว สับปะรด และมะม่วง หาได้ง่าย และราคาไม่แพง อีกทั้งคนในชุมชนประกอบอาชีพทำไร่ และทำสวนเป็นจำนวนมาก ผลผลิตที่เหลือจากการส่งเข้าโรงงาน

อุตสาหกรรมจึงนำมาใช้ประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาอาชีพของ ประดิษฐ์ อุปขมัย และคณะ (2534) ที่กล่าวไว้ว่า พัฒนาการทางอาชีพ หมายถึง กระบวนการที่ต่อเนื่องของชีวิตบุคคล ซึ่งเกี่ยวกับ การพัฒนาค่านิยมทางอาชีพ การประมวลความคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์ทางอาชีพ การเรียนรู้ เกี่ยวกับโอกาสทางอาชีพ และการได้ทดลองสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ทองทรัพย์ (2553) ที่พบว่า ผลการดำเนินการสร้างอาชีพเสริมที่สอดคล้องกับบริบทชุมชนอย่างครบวงจรเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน ชาวบ้านในชุมชนสามารถลดการใช้สิ่งของต่างๆ ที่ทำจากพลาสติก หรือใยสังเคราะห์ซึ่งเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการไปตามเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นวิถีชีวิตแบบเดิมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระเจ้าอยู่หัว โดยใช้ไม้ไผ่ที่มีเป็นจำนวนมากมาใช้ทำเป็นผลิตภัณฑ์สำหรับใช้กันเองเพื่อให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ด้านลักษณะการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพเสริมกลุ่มตัวอย่างแสดงความต้องการจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือ การชี้แนะแนวทางโดยปราชญ์ชาวบ้าน การให้ความสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ การให้ความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชน การอบรมให้ความรู้โดยวิทยากร และผลการวิจัยจากสถาบันที่เชื่อถือได้ เนื่องจากชุมชนตลาดเก่าปราณบุรีนั้นโดยทั่วไปจะเป็นลักษณะของครอบครัวดั้งเดิมโดยส่วนมากแล้วจะประกอบอาชีพตามภูมิปัญญาเดิมที่ตนถนัด การพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพเสริมจึงต้องการที่จะให้ปราชญ์ชาวบ้านมาทำการแนะนำเพิ่มเติม เนื่องจากจะได้รับความเป็นกันเองและมีการสอบถามเมื่อมีข้อสงสัยเป็นระยะๆ โดยได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไซยา เอี่ยมขำ (2552) ที่กล่าวไว้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีโอกาสเข้ามามีบทบาทในกระบวนการมีส่วนร่วมตลอดจนในกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากต้องไปประกอบอาชีพ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนใหญ่จึงเป็นผู้สูงอายุที่อยู่บ้าน อีกทั้งขาดทักษะวิชาการ จึงทำให้ประชาชนไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจไม่มีทักษะในกระบวนการ ซึ่งมีงานวิจัยที่เป็นตัวอย่างและสอดคล้องกันของ ภาณุเดช เพียรความสุข (2549) ที่พบว่า ในเรื่องของการจัดการเกี่ยวกับเศรษฐกิจจากภูมิปัญญาชาวบ้านโดยส่วนมากคือตลาดและขาดการจัดการที่ดีถ้ามีหน่วยงานทางภาครัฐให้การสนับสนุนในการหาตลาดหรือมาให้การอบรมเกี่ยวกับการทำสินค้าที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้าน มีการตั้งกลุ่มให้เป็นกลุ่มที่เข้มแข็ง ฝึกให้ชาวบ้านมีการจัดการภายในกลุ่ม และอบรมเกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ และยังคงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธวัช ชนมิ่ง (2553) ที่พบว่า ต้องการความช่วยเหลือ

เรื่องการสนับสนุนการเงินในการพัฒนาผลผลิต ผลิตภัณฑ์มากที่สุด รองลงไปคือ ต้องการสนับสนุนทางวิชาการ ปัญหาอุปสรรคที่อาจทำให้การทำอาชีพเสริมไม่ประสบความสำเร็จ คือเงินทุน และส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะให้มีทุน หรือทุนสำรองให้ใช้ในการประกอบอาชีพ

ด้านประเภทของอาชีพเสริมกลุ่มตัวอย่างแสดงความต้องการจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือ เครื่องจักรสาน การปรุงอาหารเพื่อจำหน่าย การนวดผ้าเท้า การถนอมอาหารเพื่อจำหน่าย และที่พักแรม (Home Stay) เนื่องจากชุมชนตลาดเก่าปราณบุรีนั้นมีวัสดุที่หาได้ง่ายคือ มะพร้าว ซึ่งทางมะพร้าว (ใบมะพร้าว) สามารถนำมาทำเครื่องจักรสานเช่น พัด จักจั่น และปลาตะเพียน เพื่อจำหน่ายได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีอาชีพเสริมของ อิศราพันธ์ ชูชุกิ (2548) ที่กล่าวไว้ว่า อาชีพเสริม หมายถึง อาชีพที่ประกอบกันเป็นธุรกิจภายในครอบครัวที่ต้องใช้ความรู้หรือทักษะที่ต้องการฝึกอบรมพอสมควร เช่น อาชีพทำของที่ระลึกด้วยวัสดุท้องถิ่น การปลูกผัก การเลี้ยงปลา เป็นต้น และผู้ประกอบการอาชีพเสริม หมายถึง ผู้ประกอบการขนาดย่อมที่เป็นธุรกิจในครอบครัว บางแนวคิดกล่าวว่า อาชีพเสริมเป็นอาชีพที่สามารถดำเนินการเองได้โดยลงทุนน้อย ใช้ความคิด กำลังกายค่อนข้างมาก เน้นการพึ่งตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุเดช เพ็ชรความสุข (2549) ที่พบว่า ชาวบ้านในชุมชนตำบลนาแกเป็นชุมชนที่มีความอบอุ่นในเรื่องครอบครัว และชุมชนตำบลนาแกเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย โดยอาศัยธรรมชาติในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพราะเป็นชุมชนไม่ค่อยเจริญมากนัก

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรคำนึงถึงความต้องการของประชากรที่สอดคล้องกับนโยบายองค์กรเพื่อพัฒนาศักยภาพการสร้างอาชีพเสริมให้กับชุมชน

2. ควรกำหนดแผนการดำเนินงานโดยมีหน่วยงานของทางภาครัฐให้การสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อความยั่งยืน

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรเจาะจงเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีการประกอบอาชีพแล้ว เพื่อความเที่ยงตรงของข้อมูลในการสร้างอาชีพเสริม
2. ลักษณะของการประกอบอาชีพเสริมควรปรับให้เหมาะสมกับสภาพของชุมชนที่ทำการสำรวจเพื่อพัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพเสริม

3.3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. ให้ชุมชนสร้างวินัย มีระเบียบ สังคมที่หน้าอยู่ การบริการสำหรับผู้มาเยือน สร้างไก่อด์จากเด็กนักเรียนในช่วงปิดเทอม เพื่อพัฒนาอนาคตเด็กนักเรียนที่ดีในวันข้างหน้า
2. โดยทั่วไปแม่ค้า พ่อค้า มักค้าขายสินค้าที่บ่งบอกถึงความเป็นชุมชนพื้นบ้านอยู่แล้ว สินค้าง่าย ๆ การใช้จ่ายง่ายขึ้น ทำให้มีการหมุนเวียนรายได้สำหรับพ่อค้า แม่ค้าเป็นอย่างดี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Copyright © by Rajamangala University of Technology Rattanakosin

All rights reserved

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. แนวพินิจใหม่ในสื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ: เอ็ทเซเทรา, 2545.
- โกวิทย์ พวงงาม. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. ม.ป.ท., 2545.
- จำเนียร ช่างโชติ วรรัตน์ รอดปราน และสมัย จิตหมวด. ข้อเสนอแนะทางอาชีพ. ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2524.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2527.
- ชนินทร์ เจริญกุล. การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรชุมชน โดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาสาธารณสุขในท้องถิ่น. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2544.
- ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532.
- ไชยา เอี่ยมขำ. บทบาทของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างอาชีพในชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลนครชุมน์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552.
- ณัฐอริยา สุขสุวรรณพร. การสร้างอาชีพเสริมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอ่างศิลา จังหวัดชลบุรี. การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553.
- ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ และคณะ. การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, 2534.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ธวัช ชมมิ่ง. ความต้องการอาชีพเสริมของราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าขนุน
อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553.
- ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์. ชุมชนศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง. กรุงเทพฯ: 598
Print, 2546.
- นรินทร์ จงวุฒิเทเวศย์. กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา
ชุมชน. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภการพิมพ์, 2527.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่: ม.ป.พ., 2542.
- ประติพันธ์ อูปรมย์. พัฒนาการทางอาชีพของนักเรียนสาธิต เสริมสมอง การรับรู้ และความสนใจ
เกี่ยวกับอาชีพ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2534
- ปรีศนา โกลละสุด. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้ไม่เคยย้ายถิ่น
และผู้เคยย้ายถิ่น. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม คณะพัฒนา
สังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2543.
- พวงผกา คุโรวาท. ศิลปะและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, 2539.
- ไพฑูรย์ เครือแก้ว ฦ ลำพูน. ลักษณะสังคมไทย. กรุงเทพฯ: บพิธ, 2526.
- ไพฑูรย์ ทองทรัพย์. การสร้างอาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นเพื่อ
แก้ไขปัญหาความยากจนของชุมชนตำบลลูกคู่ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี. คณะ
เทคโนโลยีการเกษตร และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2553.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. แนวนโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนยุทธศาสตร์พัฒนาการมีส่วน
ร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภการพิมพ์, 2527.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ภานุเดช เพียรความสุข. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจากอาชีพเสริมของชาวบ้านตำบลนาแก อำเภอ
คำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี,
2549

ยุพาพร รูปงาม. การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคม สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2545.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. การพัฒนาชุมชนกับการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: ไทยอนุเคราะห์ไทย, 2526.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.

วิทยา ทิพย์ทอง. สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏสกลนคร, 2545.

ศยามล ลัคนาสถิต. การศึกษาคุณลักษณะของการประกอบอาชีพของครัวเรือนยากจนตามโครงการ
แก้ไขปัญหาคความยากจน. วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. หลักสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

สุวิทย์ ยิ่งวรพันธ์. การพัฒนาชนบทในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : อักษรสารสนักพิมพ์, 2521.

เสน่ห์ จามริก. นโยบายกลวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนในกาพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร:
ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณะสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาการคงอยู่ในอาชีพของผู้สำเร็จ
อาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี,
2535

บรรณานุกรม (ต่อ)

อนุภรณ์ สุวรรณสทิตกร. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบล ต่อโครงการการสร้างงานใน
ชนบท (กสช.) ปี 2528 อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.

อรรถพล อนันตวรสกุล. วัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: ปาเจรา, 2546.

อรุณี ตันศิริ. วัฒนธรรมถิ่น วัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช จำกัด, 2549.

อัจฉรา เขตภารา. รูปแบบการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขัง ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำในเขตกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2545.

อานนท์ อภาภิรม. สังคม วัฒนธรรม และประเพณีไทย. กรุงเทพฯ: แพรวพิทยา 2519.

อาภรณ์ จันทร์สว่าง. การพัฒนาบุคคล กลุ่ม และชุมชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
,2531.

อำนวยการ แสงโนรี และคณะ. หลักการประกอบอาชีพอิสระ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารธุรกิจการเกษตร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง, 2535.

อิศราพันธ์ ชูชุกิ. ปัจจัยที่ส่งผลให้พนักงานสถานประกอบการเอกชนทำอาชีพเสริม: กรณีศึกษา.
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
2548.

ประวัติย่อผู้ทำงานวิจัย

ชื่อ (ภาษาไทย)	นางสาวทัศนีย์ สิงห์เจริญ
(ภาษาอังกฤษ)	Miss Tasanee Singchareon
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	รองศาสตราจารย์ ระดับ 9 คณะบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการอุตสาหกรรม วิทยาเขตวังไกลกังวล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วิทยาเขตวังไกลกังวล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77110
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ. บ) วิชาเอกการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปริญญาโท ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (นศ. บ) วิชาเอกหนังสือพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ปริญญาโท	ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ. ม) สาขาวิชาการบริหารเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Copyright © by Rajamangala University of Technology Rattanakosin

All rights reserved

ประวัติย่อผู้ทำงานวิจัย

ชื่อ (ภาษาไทย)	นางสาวโสรัตน์ มงคลมะไฟ
(ภาษาอังกฤษ)	Dr. Sorat Mongkolmafai
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8 คณะบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการอุตสาหกรรม วิทยาเขตวังไกลกังวล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วิทยาเขตวังไกลกังวล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77110
ประวัติการศึกษา	
ปริญญาตรี	ครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอก ช่างอุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
ปริญญาโท	Master in Management (Management) Technological University of the Philippines (TUP) วิชาเอก การจัดการ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Copyright © by Rajamangala University of Technology Rattanakosin

All rights reserved

ประวัติย่อผู้ทำงานวิจัย

ชื่อ (ภาษาไทย)	นางสมใจ ศรีเนตร
(ภาษาอังกฤษ)	Miss Sojai Srinat
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ ระดับ 7 คณะบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการอุตสาหกรรม วิทยาเขตวังไกลกังวล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วิทยาเขตวังไกลกังวล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77110
ประวัติการศึกษา	
ปริญญาตรี	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ. บ) วิชาเอก การจัดการทั่วไป วิทยาลัยครูเพชรบุรี
ปริญญาโท	ปริญญาการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ. ม) สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Copyright © by Rajamangala University of Technology Rattanakosin

All rights reserved

ประวัติย่อผู้ทำงานวิจัย

ชื่อ (ภาษาไทย)	นางสาวสุภาพร เพชรรัตน์กุล
(ภาษาอังกฤษ)	Miss Supaporn Phatratkul
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วิทยาเขตวังไกลกังวล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77110
ประวัติการศึกษา	
ปริญญาตรี	บริหารธุรกิจ วิชาเอก การจัดการอุตสาหกรรม วิทยาเขตวังไกลกังวล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ปริญญาโท	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ.ม. การจัดการทั่วไป) สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Copyright © by Rajamangala University of Technology Rattanakosin

All rights reserved

โครงการวิจัยอาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชน
ตลาดเก่าปรางบุรี 200 ปี อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจง

1. โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงหรือตามความต้องการของท่านโดยคำตอบของท่าน
จะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในทางการศึกษาเท่านั้น
2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 หน้า แบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล
 - ตอนที่ 2 ลักษณะอาชีพเสริมที่ตรงกับความต้องการ
 - ตอนที่ 3 ความต้องการปัจจัยในการสร้างอาชีพเสริม
 - ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Copyright © by Rajamangala University of Technology Rattanakosin

ขอขอบคุณ
คณะผู้วิจัย

All rights reserved

แบบสอบถาม

โครงการวิจัยอาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชน
ตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

โปรดทำเครื่องหมายถูกลงในช่องที่ถูกต้องตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

(1) ชาย

(2) หญิง

2. อายุ

(1) ต่ำกว่า 20 ปี

(2) 20 – 30 ปี

(3) 31 – 40 ปี

(4) 41 – 60 ปี

(5) 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

(1) ต่ำกว่ามัธยมศึกษา

(2) มัธยมศึกษา / ปวช.

(3) อนุปริญญา / ปวส.

(4) ปริญญาตรี

(5) สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

(1) นักเรียน / นักศึกษา

(2) พนักงานบริษัทเอกชน

(3) ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ

(4) รับจ้าง

(5) เกษตรกร

(6) ธุรกิจส่วนตัว

(7) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

(1) ต่ำกว่า 5,000 บาท

(2) 5,001 – 10,000 บาท

(3) 10,001 – 15,000 บาท

(4) 15,001 – 20,000 บาท

(5) มากกว่า 20,000 บาท

ตอนที่ 2 ลักษณะอาชีพเสริมที่ตรงกับความต้องการ

1. เวลาว่างในแต่ละวันของท่านที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพเสริม

- 0-1 ชั่วโมง 1-2 ชั่วโมง
- 3-4 ชั่วโมง 5-6 ชั่วโมง
- 7-8 ชั่วโมง

2. ระดับรายได้ของอาชีพเสริมที่ท่านคาดหวังต่อเดือน

- 0-1000 1001-2000
- 2001-3000 3001-4000
- 4001 บาทขึ้นไป

3. ต้นทุนที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพเสริม

- 1-500 501-1000
- 1001-1500 1501-2000
- 2001 บาทขึ้นไป

4. ความคาดหวังจากการประกอบอาชีพเสริม

- สามารถพัฒนาเป็นอาชีพหลัก มีรายได้สม่ำเสมอ
- เป็นที่ต้องการของตลาด คนในชุมชนให้การยอมรับ
- เป็นอาชีพที่มีเกียรติ

5. ลักษณะของอาชีพเสริมที่ท่านต้องการ

- ไม่มีผลกระทบต่ออาชีพหลัก สามารถส่งมอบได้จากรุ่นสู่รุ่น
- ใช้เวลาปฏิบัติงานน้อยและมีเวลาพักผ่อนมาก สมาชิกในครอบครัวสามารถช่วยกันทำได้
- สามารถทำได้ขณะอยู่ที่บ้านโดยไม่ต้องเดินทาง

ตอนที่ 3 ความต้องการปัจจัยในการสร้างอาชีพเสริม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายถูกลงในช่องที่ตรงกับความต้องการของท่าน

- 5 หมายถึง ต้องการมากที่สุด
- 4 หมายถึง ต้องการมาก
- 3 หมายถึง ต้องการปานกลาง
- 2 หมายถึง ต้องการน้อย
- 1 หมายถึง ต้องการน้อยที่สุด

ปัจจัยในการสร้างอาชีพเสริม	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม					
เป็นวัสดุที่หาได้ในชุมชน					
สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน					
ไม่ทำลายระบบนิเวศน์ของชุมชน					
ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน					
ช่วยให้เกิดรายได้ภายในชุมชน					
ประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม					
สับปะรด					
มะพร้าว					
มะม่วง					
ว่านหางจระเข้					
กัญ					

ปัจจัยในการสร้างอาชีพเสริม	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ลักษณะการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพเสริม					
การอบรมให้ความรู้โดยวิทยากร					
การชี้แนะแนวทางโดยปราชญ์ชาวบ้าน					
การให้ความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชน					
การให้ความสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ					
ผลการวิจัยจากสถาบันที่เชื่อถือได้					
ประเภทของอาชีพเสริม					
ด้านคหกรรม					
การปรุงอาหารเพื่อจำหน่าย					
การถนอมอาหารเพื่อจำหน่าย					
ด้านหัตถกรรม					
เครื่องจักรสาน					
การแกะสลัก					
ด้านการบริการ					
การนวดฝ่าเท้า					
ที่พักแรม (Homestay)					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

ขอขอบคุณ